

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister och 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem och om upphävande av 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om ett positivt kreditupplysningsregister och lagen om ett bostadsdatasystem ändras. Syftet med propositionen är att möjliggöra att sådana uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar i husbolagslån som är nödvändiga för bedömningen av fysiska personers kreditvärdighet överförs från bostadsdatasystemet till det positiva kreditupplysningsregistret.

Till lagen om ett positivt kreditupplysningsregister fogas bestämmelser om en skyldighet för kreditgivarna att identifiera fysiska personer innan uppgifter hämtas ur registret. Syftet med ändringen är att minska riskerna för missbruk av uppgifter. I lagen föreslås dessutom preciseringar för att beakta hur EU-domstolens tolkningspraxis i fråga om skyddet för personuppgifter har utvecklats.

Bestämmelserna om besittningsobjektregister i lagen om ett bostadsdatasystem preciseras för att bättre motsvara kravet på ändamålsbegränsning i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 3 november 2025. Lagen om upphävande av 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister avses dock träda i kraft den 4 januari 2027.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
3 Målsättning	7
4 Förslagen och deras konsekvenser	7
4.1 De viktigaste förslagen	7
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	8
5 Alternativa handlingsvägar.....	17
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	17
6 Remissvar	18
7 Specialmotivering.....	24
7.1 Lagen om ett positivt kreditupplysningsregister.....	24
7.2 Lagen om ett bostadsdatasystem	35
7.3 Lagen om upphävande av 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister	36
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	36
9 Ikraftträdande	36
10 Verkställighet och uppföljning	37
11 Förhållande till andra propositioner	37
11.1 Förhållande till budgetpropositionen	37
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	37
LAGFÖRSLAG.....	47
Lag om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister.....	47
Lag om ändring av 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem	52
Lag om upphävande av 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister	52
BILAGOR	54
PARALLELLTEXTER.....	54
Lag om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister.....	54
Lag om ändring av 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem	62
FÖRORDNINGSUTKAST	64
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om vissa uppgifter som ska registreras i det positiva kreditupplysningsregistret	64
ANDRA BILAGOR	65
BILAGA	65

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Det positiva kreditupplysningsregistret är ett register som förs av Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen. Bestämmelser om registret finns i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022). Det positiva kreditupplysningsregistret innehåller uppgifter om fysiska personers krediter och inkomster. Det tekniska genomförandet av registret i enlighet med de gällande bestämmelserna i lagen pågår till våren 2026. Registret togs i bruk den 1 april 2024 i fråga om konsumentkrediter, och avsikten är att registret från och med den 1 juni 2026 ska omfatta krediter som beviljats andra fysiska personer än konsumenter.

Syftet med lagen om ett positivt kreditupplysningsregister är att förebygga överskuldsättning genom att säkerställa att det särskilt vid bedömning av kreditvärdigheten vid kreditgivning finns tillgång till tillförlitliga kreditupplysningar och genom att förbättra fysiska personers möjligheter att hantera sin egen ekonomi. Syftet med lagen är dessutom att inom uppföljningen och övervakningen av den finansiella stabiliteten och kreditmarknaden främja tillgången på tillförlitliga uppgifter som beskriver kreditmarknaden.

I de landsspecifika [rekommendationer](#) för 2019 som rådet inom ramen för europeiska planeringsterminen, dvs. EU:s årliga samordningsförfarande för den ekonomiska politiken, godkände för Finland föreslås det att Finland ska stärka uppföljningen av hushållens skuldsättning och inrätta ett kreditregistersystem. Kommissionen följer upp hur rekommendationerna genomförs. I motiveringen till rekommendationerna nämns långivning genom bostadsaktiebolags bolagslån som en betydande faktor som inverkar på hushållens skuldsättning. Finansministeriet publicerade 2019 en arbetsgruppsutredning om metoder för att förebygga överskuldsättning hos hushåll. I utredningen ansågs att en metod att dämpa hushållens skuldsättning särskilt genom konsumentkrediter skulle vara att utsträcka skyldigheten att rapportera positiva kreditupplysningar till alla aktörer som beviljar krediter till hushåll ([Finansministeriets publikationer 2019:56](#), på finska, med presentationsblad på svenska, nedan finansministeriets utredning 2019). I utredningen har man beaktat behovet av att rikta åtgärder till husbolag och särskilt behovet av att försäkra sig om att kreditgivare som beviljar bostadskrediter och konsumentkrediter med bostadssäkerheter beaktar hushållens skuldsättning genom husbolagslån när de beviljar krediter. Behovet av att täcka in enskilda aktieägars kreditansvar i husbolagslån i registrets informationsinnehåll har beaktats även i den förberedande utredningen om ett positivt kreditupplysningsregister (Utredning av förutsättningarna för ett system för positiva kreditupplysningar, [Justitieministeriets publikation 26/2018](#), på finska, med presentationsblad på svenska). När lagen bereddes var avsikten att utveckla bostadsdatasystemet, så att uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar i husbolagslån senare skulle kunna överföras från det till det positiva kreditupplysningsregistret, redan känd. Systemets utvecklingsfas gjorde det ändå inte möjligt att beakta dessa uppgifter i det lagförslag som gällde inrättandet av ett positivt kreditupplysningsregister.

Beredningen av regeringens proposition bygger dessutom på projektet för vidareutveckling av bostadsdatasystemet (HTJ2), som pågår vid Lantmäteriverket till den 30 juni 2026 och där uppgifter om de aktiegruppspecifika kreditansvaren i husbolag fogas till bostadsdatasystemet. Bestämmelser om detta har fogats till lagen om ett bostadsdatasystem genom den lag om ändring av lagen om ett bostadsdatasystem (151/2023) som trädde i kraft den 1 juni 2023. Uppgifter om kreditansvar, med vilka ägaruppgifter kombineras i bostadsdatasystemet, kan från och med den 1 juli 2026 förmedlas vidare till det positiva kreditupplysningsregistret enligt

aktieägare. Med tanke på det huvudsakliga ändamålet med det positiva kreditupplysningsregistret skulle det vara ändamålsenligt att de ändringar som överföringen av uppgifter förutsätter skulle träda i kraft så snabbt som möjligt. HTJ2-projektet hör till de projekt som finansieras från Europeiska unionens facilitet för återhämtning och resiliens (RRF) i enlighet med Finlands plan för återhämtning och resiliens (RRP). Förutsättningen för att få finansiering är att vissa mål som satts för verksamheten i RRP-dokumentationen uppnås inom den tidtabell som fastställts på förhand.

Största delen av hushållens låneskuld utgörs av skulder som hänför sig till boendet. Enligt finansministeriets utredning 2019 är cirka tre fjärdedelar av hushållens skuld sådan skuld som hänför sig till boendet. Bostadslånen utgör cirka 62 procent och husbolagslånen uppskattningsvis cirka 14 procent av hushållens totala skuld. (Finansministeriets utredning 2019, s. 16) I ljuset av statistiken har situationen förblivit nästan oförändrad efter det att lagen om ett positivt kreditupplysningsregister trädde i kraft. Hushållens totala skuld uppgick i slutet av december 2023 till cirka 173 miljarder euro, varav bostadskrediterna uppgick till 107 miljarder euro (62 procent) och de bostadssammanslutningslån som skulle betalas av hushållen uppgick till cirka 23 miljarder euro (13 procent). Husbolagslånen utgör således fortfarande en betydande andel av hushållens skulder, och sammantaget hänför sig ungefär tre fjärdedelar av hushållens skulder till boendet.

Husbolagslånen är formellt bostadsaktiebolagens skuld, vars säkerhet är den fastighet eller hyresrätt som husbolaget äger. Av finansministeriets utredning framgår att även om husbolagslånen formellt är företagslån, vilar återbetalningen av husbolagslånen till största delen på hushållens ansvar. De medel som behövs för återbetalningen samlas in av aktieägarna i form av kapitalvederlag, varvid aktieägarna indirekt ansvarar för bostadsaktiebolagets skuld. Med husbolagslån finansieras såväl renoveringsprojekt som nyproduktion av bostäder. Efter 2000-talets början har husbolagslån i allt större utsträckning använts som ett sätt att finansiera handeln med nya bostäder i stället för personliga bostads- och investeringsbostadslån. Köparen kan betala den aktiegruppspecifika kreditandelen månatligen med kapitalvederlag och ta ett mindre, personligt bostadslån. En mycket stor andel (till och med 70–80 procent) av bostadens skuldfria pris kan finansieras med bolagslån. I så fall blir försäljningspriset mycket förmånligt jämfört med det skuldfria priset. Risken med en sådan förändring i bostadens finansieringsstruktur är att bostadsgäldenärens helhetsbild av sin skuldsättning och skuldhanteringsbörda fördunklas. Förändringen i boendets finansieringsstruktur kan dessutom påverka riskfördelningen mellan husbolagets aktieägare. Husbolagets aktieägare svarar i sista hand solidariskt för husbolagets skulder. (Finansministeriets utredning 2019, s. 19–25)

Lagen om ett positivt skuldupplysningsregister täcker inte sådana uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar i husbolagslån som fysiska personer ansvarar för, och kreditgivarna är till denna del beroende av den utredning som kreditsökanden själv lämnar. Med tanke på en korrekt bedömning av kreditsökandens kreditvärdighet och lika behandling av bostadsgäldenärerna skulle det vara viktigt att även dessa uppgifter finns i det positiva kreditupplysningsregistret. Riksdagens ekonomiutskott påskyndade bedömningen och genomförandet av de ändringar som krävs för att husbolagslån ska kunna införas i kreditupplysningsregistret i sitt betänkande som gäller regeringens proposition med förslag till lag om ett positivt kreditupplysningsregister (EkUB 17/2022 – RP 22/2022 rd).

1.2 Beredning

Justitieministeriet tillsatte den 14 februari 2024 en arbetsgrupp för att bereda en ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister. Som ett led i beredningen av regeringens proposition hörde arbetsgruppen kreditgivarna samt de myndigheter och tillsynsmyndigheter som använder

registret den 29 maj 2024. Efter hörandet har dataombudsmannen lämnat ett skriftligt utlåtande, som har beaktats i den grundläggande beredningen av utkastet till regeringens proposition. Utkastet till regeringsproposition var på remiss 1 november–31 december 2024. Projektets beredningsunderlag finns på justitieministeriets webbplats och på statsrådets webbplats under numret [OM016:00/2024](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

I 6 § i den gällande lagen om ett positivt kreditupplysningsregister föreskrivs det om de uppgifter om fysiska personers krediter som registreras i registret. I lagens 7 § ingår bestämmelser om basuppgifter om krediter och i 8–13 § om de kompletterande uppgifter, inklusive uppgifter om dröjsmål med betalningar samt uppgifter om skuldsanering och företagssanering, som betraktas som uppgifter som visar betalningsstörningar (s.k. negativa kreditupplysningar). Uppgifter om företagssanering gäller fysiska personer som är näringsidkare. I lagens 22 § ingår detaljerade och uttömmande bestämmelser som de uppgifter som lämnas ut ur registret till kreditgivare. Kreditgivare har inte tillgång till alla uppgifter i registret. I lagens 24 § föreskrivs separat om vissa myndigheters rätt att få uppgifter ur registret. I lagens 32 § föreskrivs om bevaringstiderna för kreditupplysningar enligt uppgiftskategori. Registrets nuvarande informationsinnehåll täcker uppgifter om bostadskrediter och konsumentkrediter och avsikten är att det från och med våren 2026 också ska täcka uppgifter om krediter som beviljats andra fysiska personer än konsumenter.

I 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem ingår bestämmelser om besittningsobjektsregistret. Enligt den införs i registret bl.a. beteckningarna på fastigheter, byggnader, lägenheter och aktiegrupper som hör till ett bostadsaktiebolag eller till ett ömsesidigt fastighetsaktiebolag som hör till tillämpningsområdet för 2 kap. 1 a § i lagen om bostadsaktiebolag (som det nedan hänvisas till med termen ”bostadsaktiebolag”, ”husbolag” eller ”bolag”) eller som bolaget besitter samt åtgärder enligt de redogörelser som avses i 6 kap. 3 § 2 mom. 2 och 3 punkten i lagen om bostadsaktiebolag och enligt de anmälningar som avses i 7 kap. 28 § i den lagen. Enligt lagens 13 a § införs följande ekonomiska uppgifter om bolag och besittningsobjekt i besittningsobjektsregistret: 1) det totala kapitalet av den kredit som bolaget lyft för nybyggnad eller för grundläggande förbättring av bolaget, 2) datum för ingående av kreditavtal som gäller krediten, 3) huruvida krediten är avsedd för nybyggnad eller för grundläggande förbättring av bolaget, 4) huruvida ansvaret för krediten i bolaget fördelas på aktiegrupperna, 5) beloppet av varje aktiegrupps totala ansvar för bolagets lånekapital, 6) beloppet av det bolagsvederlag som varje aktiegrupp ansvarar för, specificerat som kapitalvederlag och annat vederlag enligt 3 kap. 3 § i lagen om bostadsaktiebolag, samt 7) uppdateringstidpunkten och uppdateraren i fråga om de uppgifter som avses i 1–6 punkten. För att lämna dessa ekonomiska uppgifter till bostadsdatasystemet samlas uppgifter in från bostadsaktiebolagen samt kreditgivarna i enlighet med lagen 17 a § och 17 b §. Avsikten är att besittningsobjektsregistret ska innehålla ovannämnda uppgifter senast den 30 juni 2026.

Det positiva kreditupplysningsregistret innehåller tills vidare inga uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar i lån som husbolag tagit. Det är möjligt att överföra uppgifter som är väsentliga med tanke på det positiva kreditupplysningsregistret från bostadsdatasystemet, dit kreditgivarna meddelar krediter som lyfts av husbolag och företrädare för bolagsförvaltningen meddelar hur kreditansvaret fördelas på aktiegrupperna. Av de uppgifter om varje aktiegrupp som samlas in till bostadsdatasystemet går det att ta fram sådana uppgifter om enskilda ägares ansvar för bolagslån som det positiva kreditupplysningsregistret förutsätter. Eftersom det positiva kreditupplysningsregistret är avsett att innehålla enbart uppgifter om fysiska personers krediter, behöver inga andra uppgifter om bolagslån än uppgifter om enskilda aktieägare överföras till det.

Konsumenters och hushålls skuldsättning påverkas i hög grad av olika skulder som hänför sig till boendet. Vid sidan av bostadslån är det också fråga om enskilda aktieägares skuldandelar i lån som husbolaget tagit, där de enskilda aktieägarna ansvarar för att skuldandelarna betalas till bolaget. Trots att bolaget och dess samtliga aktieägare är sekundärt ansvariga för att bolagets lån betalas, påverkar de enskilda aktieägarnas kreditansvar i form av kapitalvederlag en enskild fysisk persons månatliga utgifter. Kapitalvederlagen kan särskilt i fråga om husbolagslån som hänför sig till nybyggande eller en större totalrenovering uppgå till betydande belopp, och en enskild aktieägare har i själva verket ingen möjlighet att låta bli att betala dem till bolaget så länge som aktieägaren innehar bostadsaktierna i fråga. Eftersom husbolagslån och de kapitalvederlag som samlas in för att betala dem inverkar direkt på konsumentens betalningsförmåga, är ett missförhållande i nuläget att kreditgivarna inte kan kontrollera uppgifter om enskilda aktieägares skuldandelar i husbolagslån i en tillförlitlig källa.

I enlighet med 7 kap. 14 § i konsumentskyddslagen (38/1978) och i fråga om bostadskrediter i enlighet med 7 a kap. 11 § i den lagen ska kreditgivaren innan ett kreditavtal ingås bedöma om konsumenten har förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter enligt kreditavtalet (konsumentens kreditvärdighet). Bedömningen ska grundas på tillräckliga kreditupplysningsregisteruppgifter och andra uppgifter om konsumentens inkomster och övriga ekonomiska förhållanden. Trots att de uppgifter som ska utredas inte specificeras desto närmare i konsumentskyddslagens bestämmelser, framgår det av motiveringen att i bestämmelserna avses i synnerhet uppgifter om inkomsterna för den som ansöker om kredit, befintliga övriga krediter, utgifter för låneskötsel och borgensansvar samt tillgångar och utgifter. I motiveringen konstateras dessutom uttryckligen att för utredande av betalningsmånen ska man också beakta eventuella höjningar av ränteutgifterna för krediten. (RP 22/2022 rd, s. 90) Finansinspektionen har rekommenderat att tillsynsobjekten gör en kvar att leva på-kalkyl för alla nya sökanden av bostadslån, då den ansökt krediten hänför sig till ett finländskt bostadsinnehav, och beaktar beräkningarna i sina kreditbeslut. I kvar att leva på-kalkylen bör det även beaktas att bostadslånets finansieringsvederlag eventuellt kan stiga i händelse av en räntestegring. ([Finansinspektionens anvisning 20.10.2020, gäller från 30.6.2021](#)) För andra kreditgivare har tillsynsmyndigheterna inte meddelat några uttryckliga föreskrifter eller anvisningar om finansieringsvederlag för bostadslån, men konsumentskyddslagens krav gäller alla kreditgivare. Kreditgivarna har i princip omfattande prövningsrätt när det gäller att bestämma om de uppgifter som kreditgivaren har tillgång till räcker till att påvisa konsumentens kreditvärdighet och huruvida kreditgivaren bör kontrollera dessa uppgifter på något annat sätt. Kreditgivaren ska, i varje enskilt fall och med beaktande av de särskilda omständigheterna i det fallet, bedöma huruvida de tillgängliga uppgifter är relevanta och tillräckliga för att bedöma konsumentens kreditvärdighet. (EU-domstolens dom av den 18 december 2014, mål C-449/13, CA Consumer Finance SA, punkterna 36–38) Direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU, som ligger bakom konsumentskyddslagen bestämmelser, tillåter nationellt handlingsutrymme beträffande huruvida kreditgivarna förpliktas att använda kreditupplysningsregister. Finland har utnyttjat detta handlingsutrymme och skyldigheten har tagits in i konsumentskyddslagen. I detta läge är det väsentligt med tanke på målen med det positiva kreditupplysningsregistret att alla kreditgivare som beviljar krediter till konsumenter har lika möjlighet att utnyttja uppgifterna.

I nuläget är det också ett missförhållande att det är beroende av det sätt som en enskild aktieägare har ansett ändamålsenligt att betala sin egen bolagslåneandel till bolaget huruvida den skuldbörda som följer av ett husbolagslån framgår av det positiva kreditupplysningsregistret. Så länge som aktieägaren amorterar sin andel av husbolagslånet genom kapitalvederlaget går det inte att få uppgifter om husbolagslånet eller amorteringen av det ur det positiva kreditupplysningsregistret. Om aktieägaren däremot tar ett personligt lån för att betala bort sin andel av bostadsaktiebolagets lån, ska kreditgivaren meddela uppgifter om aktieägarens personliga lån till det positiva kreditupplysningsregistret, varvid uppgifterna om

ett sådant personligt lån som tagits för att betala husbolagslånet också framgår av registret. Det rådande rättsläget är således otillfredsställande även med avseende på jämlikheten mellan aktieägarna i bostadsaktiebolag.

Flera lagar innehåller bestämmelser om skyldigheter att identifiera kunden. Bestämmelser om sådana skyldigheter ingår åtminstone i konsumentskyddslagen, lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017, nedan penningtvättslagen), kreditinstitutslagen (610/2014), lagen om tillhandahållare av virtuella valutor (572/2019) och lagen om betalningsinstitut (297/2010). Konsumentskyddslagen och penningtvättslagen innehåller bestämmelser om identifieringstidpunkten, men identifieringen kan inträffa tidsmässigt senare än när uppgifter inhämtas ur det positiva kreditupplysningsregistret. De andra lagar som nämns ovan innehåller inga bestämmelser om identifieringstidpunkten. Skyldigheterna enligt dessa lagar gäller inte heller alla som är skyldiga att lämna uppgifter till det positiva kreditupplysningsregistret. Med tanke på de risker som hänför sig till skyddet av personuppgifter i det positiva kreditupplysningsregistret är det inte tillräckligt att kreditökanden, gäldenären, borgenären eller tredjemanspantsättaren identifieras först efter det att kreditupplysningsrapporten har inhämtats ur registret. Identifieringsskyldigheten med stöd av annan lagstiftning gäller inte på ett heltäckande alla fysiska personer om vilka uppgifter inhämtas ur det positiva kreditupplysningsdistriktet.

3 Målsättning

Syftet med inrättandet och ibruktagandet av det positiva kreditupplysningsregistret är att effektivt förebygga att fysiska personer blir överskuldssatta genom att skapa ett heltäckande kunskapsunderlag för kreditgivarnas bedömning av kreditvärdigheten och för myndigheternas uppföljning och övervakning av den finansiella stabiliteten och kreditmarknaden. Genom att ta in uppgifter om enskilda aktieägars skuldandelar i bostadsaktiebolags lån i det positiva kreditupplysningsregistret strävar man efter att garantera att informationen i registret blir mer omfattande än för närvarande, så att den är tillräcklig och ändamålsenlig för bedömningen av fysiska personers kreditvärdighet. Dessa uppgifter ska dessutom kunna lämnas ut till myndigheterna under de förutsättningar som anges i lagens 24 §.

Propositionens syfte är samtidigt att minska riskerna för missbruk av kreditupplysningar och personbeteckningar genom att de som inhämtar uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret ska identifiera en fysisk person innan uppgifter om personen inhämtas.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I regeringspropositionen föreslås det att 6, 22 och 32 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister ändras och att en ny 13 a § fogas till lagen. Syftet med de föreslagna ändringarna är att göra det möjligt att registrera uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar i bostadsaktiebolags lån samt att lämna ut uppgifterna till kreditgivare för bedömning av en konsumenters kreditvärdighet. Det informationsinnehåll som enligt förslaget ska registreras i registret är mer omfattande än de uppgifter som ska kunna lämnas ut till kreditgivare i form av en kreditupplysningsrapport. De uppgifter som inte kan lämnas ut till kreditgivare ska kunna användas bara av den personuppgiftsansvarige, bl.a. för att informera de registrerade i e-tjänsten. Under de förutsättningar som föreskrivs i 24 § ska dessutom de myndigheter som redan i nuläget har rätt att få uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret få tillgång till uppgifterna. Huruvida förutsättningarna enligt lagens 24 § föreligger och till vilka delar

uppgifterna är nödvändiga för myndigheterna ska bedömas fall för fall. Ändringarna påverkar inte sättet att lämna ut uppgifter, utan uppgifter ska fortfarande lämnas ut till myndigheterna i starkt pseudonymiserad form, med undantag av Statistikcentralen, som har ordnat separat skydd av de uppgifter som tas emot, och konsumentombudsmannen i enstaka tillsynsärenden.

Det föreslås också att det till lagen fogas en ny 23 a §, där det föreskrivs om kreditgivarnas skyldighet att identifiera en fysisk person innan uppgifter om personen inhämtas ur det positiva kreditupplysningsregistret. Denna nya skyddsåtgärd för skydd av personuppgifter tas in i lagen i syfte att minska riskerna för missbruk av kreditupplysningar och personbeteckningar.

Enligt förslaget kompletteras dessutom 7 § med mer detaljerade bestämmelser om uppgifter om kreditens ändamål, som i nuläget registreras med stöd av 1 § i statsrådets förordning (811/2022). Syftet med ändringen är att beakta kreditupplysningarnas karaktär i ljuset av den etablerade tolkningen av grundlagen samt EU-domstolens rättspraxis. Innehållet i bestämmelserna ändras inte, utan de bestämmelser som enligt förslaget nu tas in i lagen flyttas från förordningen i oförändrad form.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Konsekvenser för statsfinanserna

Utvidgningen av registrets informationsinnehåll i enlighet med de föreslagna lagändringarna medför enligt en preliminär uppskattning som gjorts av Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen tilläggskostnader av engångsnatur på sammanlagt 9 490 000 euro för enheten under åren 2025–2027. Härav är 8,5 miljoner euro investeringskostnader av engångsnatur, som fördelas så att åren 2025 och 2026 är kostnaderna 3,5 miljoner euro per år och 2027 är de 1,5 miljoner euro. Dessutom orsakar förberedelserna för registerproduktionen engångskostnader, som uppskattas till 540 000 euro 2026 och 450 000 euro 2027. Enligt Inkomstregisterenhetens uppskattning ökar utvidgningen också enhetens fasta driftsutgifter. Driftsutgifterna bedöms öka med 1 550 000 euro 2027 och med 2 450 000 euro fr.o.m. 2028. Här ingår en årlig kostnad på uppskattningsvis 650 000 euro, som faktureras Inkomstregisterenheten för upprätthållandet av Lantmäteriverkets bostadsdatasystems gränssnittstjänst och för produktion av nödvändiga uppgifter. I den av riksdagen godkända tredje tilläggsbudgeten för 2024 (RSv 23/2024 rd–RP 153/2024 rd) beviljades ett tillägg till omkostnaderna för det nationella inkomstregistret, varav en andel på 3,5 miljoner euro är avsedd att täcka utvidgningen av det positiva kreditupplysningsregistret (reservationsanslag 2 år). De engångskostnader och fasta omkostnader som orsakas av propositionen förutsätter tilläggsfinansiering utöver detta, och den måste täckas med senare anslag enligt rambesluten för statsfinanserna och enligt statsbudgeten.

Enligt det gällande 31 § 3 mom. i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister tas det ut en avgift för utlämnande av uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret till kreditgivare. Avgiften bestäms i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten. Enligt paragrafens 2 mom. lämnas uppgifterna ut avgiftsfritt till de i lagens 24 § avsedda myndigheter som använder registret. Sålunda ska den del av Inkomstregisterenhetens investeringskostnader, övriga engångskostnader och omkostnader samt av de kostnader för upprätthållande av bostadsdatasystemes gränssnittstjänst som ska betalas till Lantmäteriverket och som orsakas av att uppgifter om husbolagslån fogas till kreditupplysningsrapporten täckas i efterhand med avgifter för användning av registret som tas ut av kreditgivarna. För investeringskostnadernas del sker detta genom att de fördelas som årliga kostnader med iakttagande av en avskrivningstid på 10 år. Till den del som kostnaderna hänför sig till utlämnandet av uppgifter om husbolagslån

till de myndigheter som använder registret stannar kostnaderna slutligen på staten. Den andel som täcks med de användaravgifter som tas ut av kreditgivaren antas vara cirka 50 procent av de totala kostnader som det redogörs för ovan.

Konsekvenser för informationssystem och för Inkomstregisterenhetens verksamhet

Ändringarna förutsätter att det positiva kreditupplysningsregistret utvecklas så att Inkomstregisterenheten kan ta emot uppgifter om enskilda aktieägares kreditansvar i husbolag från bostadsdatasystemet och lagra uppgifterna i det positiva kreditupplysningsregistret samt lämna ut dem till kreditgivare med kreditupplysningsrapporter och till de myndigheter som använder registret via gränssnittstjänster som genomförs för dem. I e-tjänsten för registrerade bör dessutom sådana funktioner genomföras som behövs för att presentera uppgifter om det aktiegruppspecifika kreditansvaret i e-tjänsten. Genomförandet av de systemändringar som behövs kräver grundlig planering, specifikation och testning.

Inkomstregisterenheten ska även i fortsättningen sköta om kundkontakter i anslutning till den nya uppgiftskategorin samt ordna de funktioner som förutsätts för fortlöpande upprätthållande av det positiva kreditupplysningsregistret i fråga om uppgifterna om det aktiegruppspecifika kreditansvaret.

Lagförslag nr 1 i propositionen innehåller ändringar som kan leda till besparingar i omkostnaderna. Genom ändringarna av 16 och 21 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister, genom vilka bestämmelserna om andra elektroniska sätt att lämna ut uppgifter än via gränssnitt stryks, är det möjligt att sänka kostnaderna för att genomföra registret samt kostnaderna för senare upprätthållande.

Konsekvenser för Lantmäteriverket

Det pågående HTJ2-projektet finansieras från EU:s återhämtningsfacilitet och propositionen medför inga nya investeringskostnader för Lantmäteriverket. Inom HTJ2-projektet genomförs i bostadsdatasystemet bl.a. framtäggande av ändrade uppgifter om enskilda ägares kreditansvar med det informationsinnehåll som det positiva kreditupplysningsregistret förutsätter, så att uppgifterna kan förmedlas från bostadsdatasystemet till det positiva kreditupplysningsregistret. Trots att de ändringar som behövs i bostadsdatasystemet, inklusive gränssnittstjänsten, genomförs inom HTJ2-projektet, som finansieras från EU:s återhämtningsfacilitet, medför det senare upprätthållandet av gränssnittet årliga kostnader på uppskattningsvis 650 000 euro för Lantmäteriverket från och med 2027. Enligt 23 § 1–2 mom. i lagen om ett bostadsdatasystem tas det för annat än sedvanligt utlämnande av utgifter till andra myndigheter ut en avgift på vilken tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Lantmäteriverket kommer således att årligen fakturera Inkomstregisterenheten för ovanstående kostnader för upprätthållandet på 650 000 euro för gränssnittstjänsten. Dessa fasta omkostnader som uppkommer för Lantmäteriverket och som ska faktureras Inkomstregisterenheten ska täckas med senare anslag enligt rambesluten för statsfinanserna och enligt statsbudgeten på det sätt som förklaras ovan för Inkomstregisterenhetens del.

Konsekvenser för andra myndigheter

Den föreslagna utvidgningen av det positiva kreditupplysningsregistrets informationsinnehåll när det gäller uppgifter om husbolagslån förbättrar finansmarknadsmyndigheternas tillgång till information om kreditmarknaden, och därigenom förbättras deras förutsättningar att övervaka och analysera finansmarknadens stabilitet. För de myndigheter som får uppgifter ur det positiva

kreditupplysningsregistret kan propositionen ha små kostnadseffekter till den del som uppgifter i den nya uppgiftskategorin lämnas ut till dem. Exempelvis ändringarna i informationssystemets gränssnitt orsakar kostnadseffekter. Eventuella kostnader ska täckas med anslag enligt rambesluten om statsfinanserna och enligt statsbudgeten.

Konsekvenser för kreditgivarna och kreditmarknaden

De föreslagna bestämmelserna har konsekvenser för cirka 200 kreditgivare, som utnyttjar uppgifter i det positiva kreditupplysningsregistret i enlighet med de gällande bestämmelserna för bedömning av konsumenters kreditvärdighet. I samband med utvidgningen av registret från och med våren 2026 ökar antalet användare. Antalet nya kreditgivare som meddelar uppgifter till eller inhämtar uppgifter ur registret kommer enligt en preliminär uppskattning att vara något över 30.

Genom ändringen får kreditgivarna tillgång till mer heltäckande information än tidigare om kreditsökandens ekonomiska ställning ur det positiva kreditupplysningsregistret, när det av kreditupplysningsrapporten framgår inte bara krediter som kreditgivare beviljat utan också uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar i husbolag. I den mån som kreditgivarna utreder dessa uppgifter för närvarande, behöver kreditgivarna i regel samla in dem från kreditsökanden i samband med kreditansökan. Vid behov måste kreditgivarna säkerställa att uppgifterna är korrekta i andra tillförlitliga källor, där behandlingen till stor del innebär manuellt arbete för kreditgivarna. När uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar i husbolag fogas till det positiva kreditupplysningsregistret blir det möjligt att få uppgifter som är nödvändiga för bedömning av kreditvärdigheten även till denna del ur ett tillförlitligt myndighetsregister på elektronisk väg utan att man i allmänhet behöver vidta separata åtgärder för att kontrollera att uppgifterna är korrekta. Detta förbättrar ytterligare kreditgivarnas möjligheter att bedöma riskerna i anslutning till beviljandet av krediter samt gör det möjligt att effektivisera kreditgivarnas kreditprocesser. En effektivare process bedöms på motsvarande sätt medföra kostnadsbesparingar för kreditgivarna. Till den del som kreditgivarna inte tidigare har utrett de kreditansvar som hänför sig till husbolagslån är det fråga om en ny uppgiftskategori, som i fortsättningen beaktas som en del av bedömningen av kreditsökandens kreditvärdighet.

Med beaktande av de dröjsmål som orsakas av uppdateringen av uppgifter i bostadsdatasystemet och av överföringen av uppgifter, kommer uppgifterna ändå inte i samtliga fall att vara helt aktuella i det positiva kreditupplysningsregistret. Det är väsentligt att kreditgivarna beaktar dröjsmålen till följd av uppdateringen av uppgifter i kreditprocessen. Kreditgivarna ska enligt behov begära tilläggsuppgifter av kreditsökanden. Överföringen av uppgifter från bostadsdatasystemet gäller i praktiken de aktiegrupper som är förenade med elektronisk anteckning om ägaren. Tidtabellen för omvandling av bostadsdatasystemets aktiegrupper i elektronisk form inverkar således på hur heltäckande uppgifterna är och enligt vilken tidtabell konsekvenserna påverkar kreditgivarna.

När tillgången till information och informationens tillförlitlighet förbättras bedöms det överlag inverka positivt på kreditmarknadens verksamhet och den finansiella stabiliteten. Överskuldssättning har i flera olika sammanhang ansetts orsaka stora kostnader och olika olägenheter för såväl individerna som samhället. Olägenheterna med överskuldssättning har undersökts i stor utsträckning. Överlag har dock skuldtagning positiva effekter för såväl hushållen som samhällsekonomin i stort. Skuldtagning möjliggör t.ex. anskaffningar genom att kostnaderna för anskaffningen periodiseras över en längre tid. Således bidrar skuldtagning till att stödja den ekonomiska tillväxten och skapar ekonomisk jämlikhet. Genom skuldtagning kan

konsumenterna också försöka utöka sin förmögenhet t.ex. genom att placera skuldmedel i andra objekt. Dessa effekter är positiva när skuldtagningen sker inom ramen för skuldtagarnas förmåga att sköta krediten och övriga risktagningsförmåga. Den föreslagna utvidgningen av kreditupplysningsregistrets informationsinnehåll främjar genomskådligheten hos de uppgifter som används för att bedöma kreditvärdigheten, vilket allmänt taget kan anses stödja en ur såväl individernas som samhällsekonomins synvinkel nyttig skuldtagning.

Ändringarna kräver inte att kreditgivarna får någon ny skyldighet att lämna uppgifter utöver dem som de lämnar till bostadsdatasystemet i enlighet med lagen om ett bostadsdatasystem. Till följd av ändringen ska kreditgivarna i sina egna system inkludera de funktioner som behövs för att ta emot uppgifter om aktiegruppspecifika kreditansvar i husbolag med kreditupplysningsrapporter samt för att behandla dem i processerna för bedömning av konsumenters kreditvärdighet. Kostnaderna för att utveckla informationssystemen till följd av detta bedöms bli små. Dessutom höjer ändringen kreditgivarnas avgift för kreditupplysningsrapporter på det sätt som beskrivs ovan i fråga om ändringens konsekvenser för Inkomstregisterenheten och Lantmäteriverket. Ändringen ökar beloppet av de investeringskostnader som hänförs till priset på kreditupplysningsrapporter med cirka 16 procent jämfört med nuläget och beloppet av Inkomstregisterenhetens omkostnader med cirka 11 procent jämfört med nuläget. Dessa kostnader tillsammans höjer styckepriset för en rapport med uppskattningsvis cirka 12–15 procent från nuvarande 1,04 euro, om man antar att antalet rapporter som lämnas ut ur registret stannar kring 10 miljoner per år, på det sätt som uppskattats i motiveringen till regeringens proposition RP 22/2022 rd.

Skyldigheten att identifiera kunden inverkar på kreditgivarnas metoder för att identifiera kunder. Dessa konsekvenser berör kreditgivare som inhämtar uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret för bedömning av kreditvärdigheten. Kreditgivarna åläggs inga särskilda krav på den metod som ska tillämpas för att identifiera fysiska personer och verifiera identiteten. Exempelvis bestämmelserna och föreskrifter om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism medför redan för närvarande skyldigheter till kundkontroll för kreditgivarna som går längre än detta förslag. Identifieringen ska dock göras innan uppgifter om en fysisk person inhämtas ur det positiva kreditupplysningsregistret, och kraven i annan lagstiftning täcker inte helt och hållet alla fysiska personer beträffande vilka uppgifter inhämtas ur registret. Identifieringen kan infalla vid en tidigare tidpunkt än när kreditgivaren identifierar sin kund med stöd av annan lagstiftning. Beroende på kreditgivarens förfaranden i fråga om personlig borgen, kan konsekvenser rikta sig särskilt till metoderna för identifiering av borgensmän och tredjemanspantsättare eller identifieringstidpunkten. Konsekvenserna för identifieringen av kreditsökande bedöms vara mindre. Redan den gällande lagens 23 § förutsätter dock att en fysisk person på förhand kan få information om användningen av uppgifterna och om ur vilket register uppgifterna inhämtas. Eftersom detta krav gäller alla fysiska personer, förutsätter iakttagandet av lagen i praktiken att kreditgivaren identifierar även borgensmännen och tredjemanspantsättarna. Den föreslagna paragrafen är också flexibel när det gäller verifiering av identiteten.

Beroende på vilka metoder kreditgivaren använder för att identifiera kunden, t.ex. använder kreditgivaren stark autentisering vid identifieringen, kan förslaget ha konsekvenser för informationssystemet eller andra kostnadseffekter för kreditgivaren. I de fall där kreditsökanden redan nu identifieras med hjälp av stark autentisering innan denne gör kreditsökan via datanätet blir konsekvenserna små.

Konsekvenser för hushållen och kreditsökandena

För kreditsökande kan intagandet av uppgifter om enskilda aktieägares kreditansvar i husbolag i det positiva kreditupplysningsregistret underlätta hushållens hantering av sin ekonomi åtminstone i situationer där gäldenären har kreditansvar i flera husbolag. Det positiva kreditupplysningsregistrets e-tjänst samlar de krediter som en fysisk person ansvarar för och som inte framgår av en enskild kreditgivares webbtjänst, om det finns flera kreditgivare. I fortsättningen kan gäldenärerna via e-tjänsten kontrollera vilka uppgifter som finns antecknade i registret om deras egna kreditansvar även i fråga om husbolagslån, vilket ytterligare underlättar deras möjligheter att följa sin egen ekonomi.

Det att kreditupplysningarna blir mer heltäckande än tidigare kan även ha konsekvenser för tillgången till och prissättningen av krediter. Tillgång till mer heltäckande kreditupplysningar än tidigare direkt ur registret kan göra det lättare för en del kreditsökande att få kredit, när de uppgifter som fås direkt ur kreditupplysningsrapporterna i fortsättningen också omfattar uppgifter om enskilda aktieägares kreditansvar i husbolagslån. Tillgången till mer heltäckande kreditupplysningar kan emellertid ytterligare öka skillnaderna mellan kunderna i fråga om prissättningen av krediter, när kreditrisken i anslutning till kreditsökanden kan bedömas noggrannare och tillförlitligare än för närvarande. Kreditgivarna prissätter kreditrisken högre för kreditsökande som har större skuldbelastning i förhållande till inkomsterna och det är möjligt att priset på krediten stiger för deras del. Detta kan innebära t.ex. längre betalningstid och således större lånekostnader, eller behov av mera heltäckande försäkringar. För en del kreditsökande kan möjligheten att få kredit också försämrats. Denna konsekvens kan hänföra sig till fall där kreditsökanden på grund av bristfälliga uppgifter om dennes kreditansvar i nuläget lyckas få kredit, men kreditgivaren inte skulle ha beviljat krediten, om denne också skulle ha haft tillgång till uppgifter om skuldandelar i husbolagslån som kreditsökanden ansvarar för. Denna konsekvens är dock förenlig med de mål som uppställts för registret. Registrets syfte är att förebygga hushållens överskudsättning och när de uppgifter som fås ur registret har bättre täckning blir det alltså i enlighet med målet svårare att få kredit för personer som löper risk att bli överskudsatta.

Konsekvenser för skyddet av privatlivet och övriga samhälleliga konsekvenser

I motiveringen till den regeringsproposition som gällde den gällande lagen (RP 22/2022 rd) har man på ett heltäckande sätt bedömt inte bara lagstiftningens konsekvenser för kreditmarknaden och gäldenärerna utan också övriga samhälleliga konsekvenser, inklusive konsekvenserna för skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter, jämlikheten, barn samt hälsa och välbefinnande. De föreslagna lagändringarna har konsekvenser för skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter samt, när det gäller aktieägare i husbolag, för fysiska personers jämlikhet. Det föreslagna lagändringarna innebär inte i övrigt några väsentliga ändringar i de tidigare bedömda konsekvenserna.

Den föreslagna regleringen påverkar personers rätt att bli bedömda utifrån riktiga och relevanta uppgifter. I enlighet med kreditupplysningslagens krav får som kreditupplysningar användas och på annat sätt behandlas endast information som har tillförlitliga källor och som är behövlig och relevant för att beskriva den fysiska personens eller företagets betalningsförmåga eller betalningsvilja eller förmåga att uppfylla sina åtaganden. I den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det åter om krav på personuppgifters riktighet. Den föreslagna utvidgningen av registrets informationsinnehåll förbättrar som helhet kreditgivarens förutsättningar att få riktiga och relevanta uppgifter ur en tillförlitlig källa, vilka påverkar en fysisk persons betalningsförmåga till den del som det är fråga om skulder som den fysiska personens ansvarar för.

Det faktum att uppgifterna om bostadsaktiebolag inte till alla delar uppdateras i bostadsdatasystemet i realtid kan dock åtminstone i vissa situationer begränsa de registrerades rätt enligt dataskyddsförordningen att bli bedömda utifrån riktiga och uppdaterade uppgifter. Eftersom kreditgivaren ändå får information om befintliga kreditansvar och uppdateringstidpunkterna för dem, gör redan dessa uppgifter effektivare än nu det möjligt för kreditgivaren att vid behov kontrollera beloppet av det aktuella kreditansvaret med kreditsökanden eller gäldenären. Den nya uppgiftskategori som registreras i registret handlar om uppgifter som för närvarande utreds med kreditsökandena eller gäldenärerna själva. Dessutom bör det påpekas att för närvarande befinner sig aktieägare i husbolag, beträffande vilka uppgifter har registrerats i det positiva kreditupplysningsregistret, delvis i olika ställning när uppgifter inhämtas ur registret beroende på hur aktieägaren betalar den kreditandel som vilar på aktieägarens ansvar. Sålunda främjar den föreslagna regleringen likabehandlingen av fysiska personer när kreditansvaret med större säkerhet beaktas vid bedömningen av kreditvärdigheten oberoende av om aktieägaren har betalat bort sitt kreditansvar, t.ex. genom att inkludera det i sitt bostadslån, eller betalar aktieägaren kapitalvederlag. Uppkomsten av konsekvenser påverkas dock även av enligt vilken tidtabell arbetet med att utveckla bostadsdatasystemet slutförs.

I fråga om den gällande lagen har man bedömt att behandlingen av personuppgifter i samband med det föreslagna positiva kreditupplysningsregistret medför på grund av behandlingens art och omfattning betydande risker för fysiska personers rättigheter och friheter. Sådana risker utgörs av t.ex. lagstridigt utnyttjande av uppgifter och dataskyddsincidenter som gäller personuppgifter. Med beaktandet av datakommunikationens omfattning kan det vara utmanande att upptäcka försummelser och missbruk, och ibland sker det med avsevärda dröjsmål. Trots att uppgifterna inte hör till särskilda kategorier av personuppgifter, och inte heller som sådana är känsliga uppgifter, kan en kreditupplysningsrapport i enskilda fall ge även detaljerade uppgifter om en fysisk persons ekonomiska ställning, om en person har flera krediter eller betalningsdröjsmål. EU-domstolen har också efter godkännandet av lagen tagit ställning till s.k. negativa kreditupplysningars karaktär av känsliga uppgifter (se närmare avsnitt 12). Trots att endast en liten del av uppgifterna i det positiva kreditupplysningsregistret klassificeras som uppgifter som visar betalningsstörningar, jämföras de med domstolens definition av känsliga uppgifter. De uppgifter som lämnas ut ur registret kan ha betydande inverkan på beviljandet av kredit, och således på en fysisk persons ställning. Ju större helhet informationsinnehållet i dylika detaljerade uppgifter bildar, desto större risker hänför sig till behandlingen. Riskerna i anslutning till skyddet för privatlivet kan dessutom öka av att en del av kreditgivarna får åtkomst även till sådana uppgifter som de inte nödvändigtvis har utnyttjat tidigare vid bedömning av kreditvärdigheten. I motiveringen till den gällande lagen har man också redogjort för sådana metoder som kan användas för att försöka minska riskerna i anslutning till skyddet av personuppgifter.

Lagens 24 § har ändrats för att göra det möjligt för Statistikcentralen att använda uppgifter i det positiva kreditupplysningsregistret inte bara för statistikföring utan också för forskar- och materialtjänsten. Samtidigt föreskrevs det noggrannare om förutsättningarna för att lämna ut uppgifter till Statistikcentralen, så att de nu motsvarar förutsättningarna enligt statistiklagen särskilt när det gäller skyddet för uppgifter. (Lag 116/2024, RP 91/2023 rd) De föreslagna lagändringar utökar det positiva kreditupplysningsregistrets informationsinnehåll, men med beaktande av skyddsåtgärderna i statistiklagstiftningen har den nya informationens behandling i Statistikcentralen ingen väsentlig utökande inverkan på de risker som beskrivs ovan.

När det gäller de föreslagna lagändringarna hanteras riskerna genom att de uppgifter som lämnas ut till kreditgivarna med en kreditupplysningsrapport begränsas till sådana som betraktas som nödvändigt för att bedöma kreditvärdigheten. Till kreditgivarna lämnas inte sådana uppgifter ut

som ger överflödigt information om privatlivet, t.ex. uppgifter som avslöjar bostadsorten. Som helhet utökar de dock ytterligare registrets omfattande informationsinnehåll, vars behandling redan nu är förenad med risker.

Syftet med den föreslagna skyldigheten för kreditgivare att identifiera kreditsökande är att förebygga och minska riskerna för missbruk av kreditupplysningar och särskilt personbeteckningar. Enligt den gällande lagen är en förutsättning för utlämnande av uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret ett beslut som utfärdas efter ansökan av kreditgivaren. Trots att tillståndsförfarandet som berättigar till information minskar de risker som hänför sig till en enskild kreditgivare, särskilt i fråga om informationssäkerheten, kvarstår risker i anslutning till dataskyddet och informationssäkerheten vid behandlingen av personuppgifter till den del det finns risker i kreditgivarens interna efterlevnad av kraven i EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddslagen. Dessutom går det inte att minska riskerna för missbruk tillräckligt enbart genom tillståndprocessen.

Den föreslagna identifieringsskyldighetens förebyggande effekt följer av att identifieringen med större säkerhet än nu sker före registerförfrågan när denna skyldighet för kreditgivarna är uttryckligen inskriven i lag. Iakttagandet av bestämmelserna ska övervakas i enlighet med dataskyddslagstiftningen och konsumentskyddslagen. Den föreslagna skyldigheten att identifiera kreditsökande stärker samtidigt skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter. Trots att lagändringen minskar riskerna som helhet, är det inte möjligt att helt och hållet förhindra missbruk t.ex. i en situation där falsk identitet har använts för att ansöka om kredit.

Också förslaget att ändamålet med krediten ska preciseras i lagens bestämmelser i stället för att det anges närmare genom förordning av statsrådet har en förstärkande inverkan på skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter. Trots att bestämmelsernas innehåll inte ändras, skulle det vara svårare att ändra dem senare. Nedan redogörs det för andra lagändringar som är aktuella samtidigt och vilka som helhet tillsammans med de ändringar som föreslås i denna proposition förbättrar skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter samt den registrerades rättigheter.

Konsekvenser för informationshanteringen

De bestämmelser som föreslås i regeringens proposition har sådana konsekvenser för informationshanteringen som avses i 8 § 2 mom. i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen). De föreslagna lagändringarna har inga konsekvenser för Skatteförvaltningen och Lantmäteriverket som informationshanteringsenheter. Lagändringarna inverkar på det positiva kreditupplysningsregistret och bostadsdatasystemet samt informationssystemens gränssnitt för dataöverföringen mellan två informationssystem. Av de föreslagna lagändringarna följer dessutom systemändringar i såväl kreditgivarnas som myndigheternas (Finlands Bank, Finansinspektionen, Konkurrens- och konsumentverket och Statistikcentralen) systemlösningar och verksamhetsprocesser, som myndigheterna använder för att utnyttja uppgifter i det positiva kreditupplysningsregistret. Regleringen leder inte till ny slags behandling av säkerhetsklassificerade uppgifter. Regleringen påverkar inte heller sekretessen för uppgifter i det positiva kreditupplysningsregistret.

De föreslagna bestämmelserna utvidgar informationshanteringsuppgifterna för Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen och för Lantmäteriverket. Propositionen ändrar inte de personuppgiftsansvariga och de ansvariga myndigheterna för andra informationssystem

och register som används för behandling av personuppgifter. Skatteförvaltningen och Inkomstregisterenheten är gemensamt personuppgiftsansvariga när det gäller det tekniska underhållet av, funktionaliteten och informationssäkerheten hos och utvecklandet av det positiva kreditupplysningsregistrets informationssystem. Till övriga delar är Inkomstregisterenheten personuppgiftsansvarig. Det föreslås inga ändringar i de personuppgiftsansvarigas uppgifter. De föreslagna ändringarna kan dock förutsätta att informationshanteringsmetoderna och anvisningarna uppdateras. I anvisningarna är det nödvändigt att beakta t.ex. till vilken del de nya uppgifter som ska lämnas ut ur registret inte nödvändigtvis är aktuella i samtliga fall. Uppdateringstidpunkten för uppgifterna påverkar i vissa fall hur aktuella uppgifterna om enskilda aktieägares kreditansvar i husbolagslån är, på samma sätt som den nuvarande situationen när det gäller kreditkortskrediter. Anvisningarna är viktiga för att säkerställa att kreditgivaren enligt behov kan begära tilläggsinformation av kreditsökanden eller beakta eventuella dröjsmål med uppdateringen av uppgifter vid bedömningen av kreditriskerna. Behovet av att uppdatera de personuppgiftsansvarigas anvisningar gäller också kreditgivarnas skyldighet att identifiera fysiska personer innan uppgifter inhämtas ur registret.

Lagändringarna utvidgar Inkomstregisterenhetens rätt att få uppgifter. Behandlingen av en ny uppgiftskategori innebär mer omfattande behandling av personuppgifter än nu, som redan utan lagändringar är förenad med risker också därför att en del av uppgifterna är känsliga. I enhetens anställdas rättigheter att behandla uppgifter och i användarhanteringen måste man beakta uppgifternas karaktär samt skyddsåtgärder i enlighet med dataskyddslagstiftningens krav, inklusive att åtkomsten till uppgifter begränsas till de personer vilkas arbetsuppgifter förutsätter åtkomst.

Sammantagna konsekvenser av lagförslaget och de andra lagändringarna

Utöver att det genom denna proposition föreslås att skyldighet för kreditgivare att identifiera kreditsökande fogas till lagen som en ny skyddsåtgärd, påverkas skyddsåtgärdernas tillräcklighet också av andra lagändringar. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om inkomstdatasystemet och 22 och 25 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (RP 216/2024 rd) har överlämnats till riksdagen den 23 januari 2025, och riksdagen godkände lagförslagen den 2 april 2025. Den 11 mars 2025 godkände riksdagen de lagförslag som ingick i regeringens proposition (RP 57/2024) med förslag till lagstiftning om genomförande av cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet), som överlämnades våren 2024. Lagarna trädde i kraft den 8 april 2025. Dessutom följer sammantagna konsekvenser av genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2225 av den 18 oktober 2023 om konsumentkreditavtal och om upphävande av direktiv 2008/48/EG (konsumentkreditdirektivet) och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2673 om ändring av direktiv 2011/83/EU vad gäller avtal om finansiella tjänster som ingåtts på distans och om upphävande av direktiv 2002/65/EG (direktivet om ändring av konsumenträttighetsdirektivet), beträffande vilket ett arbetsgruppsbetänkande har färdigställts ([Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2025:3](#), på finska, med presentationsblad på svenska).

Kreditgivarna får i enlighet med den gällande lagen om ett positivt kreditupplysningsregister redan i nuläget med kreditupplysningsrapporten information om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18.1 a i den allmänna dataskyddsförordningen, dvs. har bestridit personuppgifternas korrekthet. Bestämmelsen begränsar dock informationen om begäran om begränsning av behandlingen till uppgifter om krediter. Genom de ändringar som föreslogs i 22 och 25 § i regeringens proposition RP

216/2024 rd utvidgas bestämmelsen till att gälla även andra uppgifter i registret, inklusive inkomstuppgifter, och genom de lagändringar som föreslås i denna proposition till sådana uppgifter om enskilda aktieägars kreditandelar i husbolagslån som senare tas in i registret. Samtidigt förpliktas den personuppgiftsansvarige genom en uttrycklig lagbestämmelse att med kreditupplysningsrapporten lämna ut information om den registrerades begäran om begränsning av behandlingen. Ändringen stärker de registrerades rättigheter. Med tanke på skyddsåtgärdernas tillräcklighet är det av betydelse att den personuppgiftsansvariges rätt att lämna ut uppgifter ur registret trots begäran om begränsning av behandlingen gäller endast de situationer där den registrerade har bestridit personuppgifternas korrekthet och inte de situationer som anges i artikel 18 i större utsträckning. Dessutom är det av betydelse att kreditgivarna får inhämta uppgifter ur registret endast i samband med en kreditansökan eller kontroll av kreditvillkor som en fysisk person själv begärt. Den registrerade har således möjlighet att via e-tjänsten försäkra sig om att uppgifterna stämmer eller är aktuella innan den registrerade gör kreditansökan eller begär att kreditvillkoren ska ändras. Kreditgivarna är också i enlighet med lagens 23 § 1 mom. skyldiga att se till att en fysisk person på förhand kan få information om användningen av uppgifterna och om ur vilket register uppgifterna inhämtas.

I betänkandet som gäller genomförande konsumentkreditdirektivet och direktivet om ändring av konsumenträttighetsdirektivet föreslås det att den personuppgiftsansvariges skyldighet att informera den registrerade kompletteras. Det föreslås att till lagen fogas ett krav på att den personuppgiftsansvarige ska meddela den registrerade att uppgift om betalningsdröjsmål som gäller den registrerade förs in i registret. Meddelandet ska lämnas inom 30 dagar efter registreringen, och det ska gälla respektive uppgift om betalningsdröjsmål separat. Dessutom ska kreditgivarna i fortsättningen beröras av skyldighet att redogöra för de uppgiftskategorier som utnyttjats vid bedömningen av den fysiska personens kreditvärdighet. Redan för närvarande ska kreditgivaren berätta för en fysisk person ur vilket register de uppgifter som har lett till avvisande av kreditansökan har inhämtats, om kreditansökan har avvisats på basis av uppgifter i det positiva kreditupplysningsregistret. Trots att kraven enligt konsumentkreditdirektivet gäller endast uppgifter som lämnas till konsumenter, har de genomförts i 23 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister på så sätt att bestämmelserna gäller alla registrerade fysiska personer. De föreslagna lagändringar som det redogörs för ovan och de kommande ändringarna i konsumentskyddslagstiftningen har tills vidare som helhet en tillräckligt förstärkande inverkan på skyddet för registrerade, med beaktande av de krav på kreditgivarna som redan ingår i den gällande lagen. Skyldigheterna enligt konsumentskyddslagstiftningen att bedöma konsumenters kreditvärdighet utvidgas dock i och med genomförandet av direktiven till att gälla kostnadsfria och räntefria krediter. Detta kan innebära att ett större antal kreditgivare än nu får tillgång till kreditupplysningsrapporter. Det är möjligt att bedöma dessa ändringars konsekvenser för de registrerade närmare när de detaljerade ändringarna i konsumentskyddslagen är kända.

NIS 2-direktivet gäller samhället i stor utsträckning, inklusive en stor del av den offentliga sektorn. De aktörer som omfattas av tillämpningsområdet kommer att beröras av detaljerade riskhanterings- och rapporteringsskyldigheter i anslutning till informationssäkerheten, inklusive skyldighet att göra avvikelseanmälningar, vilkas fullgörande också kommer att övervakas. De bestämmelser som ska tillämpas på den offentliga sektorn ingår till största delen i informationshanteringslagen. För Skatteförvaltningens del är Transport- och kommunikationsverket den myndighet som övervakar att skyldigheterna fullgörs. Denna tillsyn kompletterar den tillsyn över informationssäker behandling av personuppgifter som dataombudsmannen ansvarar för. På motsvarande sätt hör även Lantmäteriverket till tillämpningsområdet för bestämmelserna om genomförande av cybersäkerhetsdirektivet.

I stället för skyldigheterna enligt NIS 2-direktivet berörs aktörer inom bank- och finanssektorn av speciallagstiftning om finanssektorn, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning (EU)

2022/2554 (DORA-förordningen). De aktörer i finanssektorn som hör till DORA-förordningens tillämpningsområde berörs med stöd av förordningen av skyldigheter som gäller digital motståndskraft mot störningar som går längre än NIS 2-direktivets skyldigheter. Av de kreditgivare som använder det positiva kreditupplysningsregistret omfattar tillämpningsområdet dock endast kreditinstitut och betalningsinstitut samt de tredjeparter som tillhandahåller dem informations- och kommunikationstekniska tjänster. I Finland övervakar Finansinspektionen iakttagandet av DORA-förordningen. Av leverantörerna av digital infrastruktur och digitala tjänster omfattas leverantörer av internetbaserade marknadsplatser, sökmotortjänster och molntjänster av tillämpningsområdet för lagen om genomförande av det nya NIS 2-direktivet. Skatteförvaltningens egen riskhantering påverkas av vilka aktörer som ställs utanför den nya informationssäkerhetsregleringen. Som helhet effektiviserar den nya cybersäkerhetsregleringen och tillsynen i anslutning till den, inklusive samarbetet med dataombudsmannen, också tillsynen över informationssäkerheten hos behandlingen av kreditupplysningar. Inkomstregisterenheten ansvarar för öppnandet av gränssnitt som används för det positiva kreditupplysningsregistrets dataöverföringar och bedömer dessutom som ett led i datatillståndsförfarandet för samtliga kreditgivare hur de sköter sina informationssäkerhetsskyldigheter.

Lagen om ett positivt kreditupplysningsregister har stiftats vid en tidpunkt då den redan berördes av informationssäkerhetsskyldigheterna enligt informationshanteringslagen. Genom den föreslagna ändring som gäller ett alternativt sätt att lämna ut uppgifter i elektronisk form försöker man ändå minska överflödiga informationssäkerhetsrisker. De ändringar som föreslås i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister förutsätter inte nödvändigtvis andra informationssäkerhetsåtgärder som avviker från den gällande regleringen utöver vad som följer av genomförandet av NIS 2-direktivet. Av bestämmelserna om genomförande av NIS 2-direktivet följer dock nya informationshanteringsansvar för ledningen. Ändringarna av informationshanteringslagen kan också medföra konsekvenser för Skatteförvaltningen i form av ändringar i informationshanteringen. Inkomstregisterenheten bör också underrätta tillsynsmyndigheten samt förvaltningens kunder om betydande avvikelser. De mera detaljerade skyldigheterna än tidigare effektiviserar allmänt riskhanteringen och reaktionen på risker.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Som ett alternativt sätt att genomföra de lagändringar som föreslås i regeringens proposition har man bedömt att ändringen inte skulle genomföras eller att ändringen skulle genomföras senare. Trots att bostadslån utgör den klart viktigaste delen av hushållens skulder, identifierades redan i den förberedande utredningen om det positiva kreditupplysningsregistret hushållens skuldsättning genom husbolagslån som en av de viktigaste kreditkategorierna. Att enskilda aktieägares kreditansvar i husbolagslån utelämnades från det positiva kreditupplysningsregistret stred mot det ursprungliga syftet med och målet för inrättandet av registret. Under beredningen och riksdagsbehandlingen av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister ansågs den föreslagna utvidgningen av det positiva kreditupplysningsregistret till att omfatta uppgifter om enskilda aktieägares kreditansvar i husbolagslån vara det mest centrala och brådskande utvecklingsbehovet. Enskilda aktieägares kreditansvar i husbolagslån utgör fortfarande en betydande del av hushållens skulder. Till denna del har det inte inträffat några så väsentliga ändringar i hushållens skuldsättningsutveckling att det skulle vara motiverat att skjuta upp arbetet med att utvidga registret.

Propositionen har också koppling till Europeiska unionens råds ekonomisk-politiska rekommendationer för Finland, och som förutsättning för att få finansiering för HTJ2-projektet

med anknytning därtill har i RRP-dokumentationen angetts att vissa mål för verksamheten ska nås inom en på förhand fastställd tidtabell. Om utvidgningen av det positiva kreditupplysningsregistret inte genomförs kan RRP-finansieringen riskeras.

6 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition var på remiss 1 november–31 december 2024. Utlåtanden begärdes av 43 aktörer. Utlåtanden lämnades av riksdagens justitieombudsmans kansli, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Finanssiala ry, Finansinspektionen, Konkurrens- och konsumentverket, Konsumentförbundet rf, jord- och skogsbruksministeriet, Lantmäteriverket, Nordea Bank Abp (Nordea), Justitiekanslersämbetet, Finlands Hypoteksförening, Finlands Fastighetsförbund rf, Finlands Bank, Suomen Vuokranantajat ry, Garantistiftelsen sr, dataombudsmannens byrå, Statistikcentralen, arbets- och näringsministeriet och Skatteförvaltningen. Ett utlåtande av Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen ingår som bilaga till Skatteförvaltningens utlåtande.

Största delen av remissinstanserna understödde de förslag till bestämmelser som gäller registrering av uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar i husbolagslån i det positiva kreditupplysningsregistret samt utlämnande av uppgifterna till kreditgivare med kreditupplysningsrapporter. En del ansåg dock att även andra uppgifter än de som arbetsgruppen föreslog borde lämnas ut till kreditgivarna. I flera utlåtanden påpekades också att husbolagslånen har karaktär av bolagslån och att fysiska personers kreditansvar därför fastställs på ett annat sätt. I några utlåtanden tog man upp behov av preciseringar i anslutning till konsekvensbedömningen samt skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter.

Enskilda aktieägars kreditansvar i husbolagslån

I några utlåtanden framfördes synpunkter på detaljer i bestämmelserna om enskilda aktieägars kreditansvar i husbolagslån. Fastighetsförbundet, Finanssiala och Nordea önskade att uppgift om husbolagets hemort eller uppgift om husbolagets lokalisering skulle överlämnas till kreditgivarna. Å andra sidan ansågs det i utlåtandet från dataombudsmannens byrå att uppgifterna om namn samt företags- och organisationsnummer skulle utelämnas ur kreditupplysningsrapporterna med avseende på principerna om ändamålsbegränsning och uppgiftsminimering. I utlåtandet ansågs att det inte är ändamålsenligt att utvidga registrets informationsinnehåll så att andra än de lagstadgade ändamålen med uppgiftsbehandlingen möjliggörs. I utlåtandet anses också att det är en skyddsåtgärd med tanke på eventuella säkerhetsöverträdelser att uppgifterna i kreditupplysningsrapporterna begränsas.

Behov av att precisera bestämmelserna framfördes av särskilt Lantmäteriverket och Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen. Lantmäteriverket påpekade i sitt utlåtande att bestämmelserna och motiveringen när det gäller de uppgifter som ska registreras enligt förslaget till 13 a § behöver preciseras. I utlåtandet ansågs det bl.a. nödvändigt att precisera vilka tidpunkter som avses i 1 mom. 6 och 7 punkten. Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen ansåg det åter nödvändigt att utreda hur man ska förfara i situationer där den enda aktieägaren till en aktiegrupp avlider, samt i situationer där ett bostadsaktiebolag eller ömsesidigt fastighetsaktiebolag ändrar bolagsform eller uppgifter om bolaget av någon annan orsak inte längre behandlas i bostadsdatasystemet. Inkomstregisterenheten föreslog dessutom att ordalydelsen när det gäller bevaringstiden i 32 § 6 punkten preciseras. Inkomstregisterenheten påpekade också att enligt förslaget till 13 a § ska i det positiva kreditupplysningsregistret registreras uppgift om antalet ägare, men att uppgiften ändå saknas bland de uppgifter som enligt 22 § ska lämnas ut till kreditgivarna.

I utlåtandet från riksdagens justitieombudsmans kansli påpekades att man i propositionsutkastet inte hade bedömt de ansvarsfrågor som berör husbolagslån desto närmare, och t.ex. inte hur husbolags aktieägares ansvar för husbolagets lån skiljer sig från de krediter som i enlighet med den gällande lagen antecknas i det positiva kreditupplysningsregistret, och huruvida detta är av betydelse för den föreslagna regleringen. I utlåtandet påpekades dessutom att anmälningsansvaren och -skyldigheterna knappt alls hade behandlats i propositionsutkastet, liksom inte heller tillsynen över de uppgifter som enligt förslaget ska överföras från bostadsdatasystemet till det positiva kreditupplysningsregistret. Suomen Vuokranantajat ry ansåg att det är juridiskt oklart att direkt jämställa husbolagslån med personliga lån, med beaktande av den ekonomiska omständigheten att husbolagen innehåller mycket varierande betalningsförmåga. I justitiekanslersämbetets utlåtande ansågs jämställandet problematiskt av samma orsaker. I utlåtandet ansågs dessutom att alternativa regleringssätt borde bedömas. I jord- och skogsbruksministeriets utlåtande konstateras att oberoende av att husbolagslån är solidariska, ansvarar ägaren för betalningarna till bolaget under ägandetiden, så ansvaret för kapitalvederlagen betar sig i detta avseende på precis samma sätt som ansvaret för ett personligt lån.

I utlåtandet från riksdagens justitieombudsmans kansli fästes uppmärksamhet vid uppgifternas aktualitet. Utöver det som framförs i motiveringen i propositionsutkastet skulle det enligt utlåtandet vara motiverat att beakta även det tid som går åt till att allokera husbolagslånen i husbolagen. Uppgifterna påverkas också av Lantmäteriverkets behandlingstider vid upprätthållandet av bostadsdatasystemet. Också i justitiekanslersämbetets utlåtande fästes uppmärksamhet vid motsvarande synpunkter och det ansågs nödvändigt att synpunkterna i anslutning till uppgifternas aktualitet preciseras närmare. Dataombudsmannens byrå understödde att i det positiva kreditupplysningsregistret registreras i enlighet med förslaget till 13 a § 1 mom. 6 punkten datum för beräkning av det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen för att visa vid vilken tidpunkt uppgifterna har uppdaterats bland den registrerades kreditupplysningar. Byrån ansåg emellertid att det till denna del vore bra att förklara närmare i regeringens proposition huruvida den föreslagna regleringslösningen handlar om att de registrerades rätt att bli bedömda utifrån riktiga och relevanta uppgifter begränsas. I den mån som det till denna del anses motiverat att begränsa den registrerades rättigheter, borde bedömningen av om begränsningen är proportionell framgå klart av motiveringen till regeringens proposition. Till denna del och i fråga om uppgifterna om delaktieägare fäste dataombudsmannen uppmärksamhet vid vikten av anvisningar.

Jord- och skogsbruksministeriet fäste i sitt utlåtande särskild uppmärksamhet vid att utvecklandet av bostadsdatasystemet ingår i Finlands plan för återhämtning och resiliens (RRP), och ett huvudmål är att producera den information behövs för det positiva kreditupplysningsregistret i enlighet med de landspecifika rekommendationerna för Finland. Utvecklingsarbete i anslutning härtill pågår och tjänsterna kommer att tas i bruk senast den 30 juni 2026. Utvecklingsarbetets innehåll och tidtabell i RRP-planen är bindande för Finland.

I propositionen har man i huvudsak hållit sig till de detaljer som arbetsgruppen föreslagit till den del det är fråga om uppgifter som lämnas ut till kreditgivare. Till kreditgivare lämnas inte ut uppgifter som specificera lånen närmare när det gäller bostadskrediter, konsumentkrediter och andra krediter som senare beviljats en fysisk person. I förslaget har man beaktat behovet av att säkerställa ändamålsenlig balans mellan kreditgivarnas och myndigheternas behov samt skyddet för privatlivet samt att kreditupplysningsrapporten tills vidare har samma innehåll för alla kreditgivare. En kreditgivare som inhämtat uppgifter ur registret har möjlighet att vid behov begära närmare uppgifter av creditsökanden i enlighet med de risker som hänför sig till beviljandet av just den aktuella krediten.

32 § 6 punkten i lagförslaget har preciserats i enlighet med Inkomstregisterenhetens förslag. Dessutom har specialmotiveringen till 13 a § preciserats. Till de uppgifter som lämnas till kreditgivarna i enlighet med 22 § i lagförslaget har uppgift om antalet ägare fogats. Lagförslagets 13 § och specialmotiveringen till den har dessutom preciserats särskilt på grund av Skatteförvaltningens och Lantmäteriverkets utlåtanden.

Propositionens motivering har kompletterats och preciserats i flera avseenden för att klargöra varför den föreslagna regleringen är nödvändig. Motiveringen har också preciserats med avseende på hur en fysisk persons kreditansvar i anslutning till husbolagslån bestäms. Också synpunkterna i anslutning till uppgifternas aktualitet har preciserats i motiveringen för att beakta de högsta laglighetsövervakarnas och dataombudsmannens utlåtanden. Till den del det är fråga om dataöverföringar från bostadsdatasystemet till det positiva kreditupplysningsregistret har ett omnämnande av bestämmelser om informationssäkerhet och tillsyn intagits i specialmotiveringen till lagförslag nr 2, som fogades till propositionen under den fortsatta beredningen.

De alternativa regleringssätten har inte bedömts desto närmare, eftersom det senare behovet att lämna uppgifter till det positiva kreditupplysningsregistret har beaktats från första början i utvecklingsarbetet på bostadsdatasystemet. Som tekniskt alternativ kommer i första hand på fråga att husbolagen skulle meddela uppgifterna direkt till det positiva kreditupplysningsregistret. Det skulle dock förutsätta att ett tekniskt gränssnitt öppnas för ett stort antal aktörer, vilket skulle öka kostnaderna för att upprätthålla systemet och informationssäkerhetsriskerna. Eftersom husbolagen redan nu har förbindelser till bostadsdatasystemet, är det av ovannämnda orsaker det mest ändamålsenliga alternativet att utnyttja dem. Således skulle det enda realistiska alternativet till den föreslagna regleringen vara att skjuta upp lagändringarna. Det är ändå inte ändamålsenligt med tanke på målen för registret, med beaktande av även innehållet i de ekonomisk-politiska rekommendationerna för Finland och riskerna med att inte genomföra dem.

Skyldigheten att identifiera fysiska personer

Dataombudsmannens byrå ansåg att den föreslagna identifieringsskyldigheten är en skyddsåtgärd som gäller de registrerades rättigheter och som kan understödjas så till vida att den minskar möjligheten till risk för missbruk. När det gäller tillsynen påpekade dataombudsmannens byrå dock att byråns tillsyn sker i efterhand. I utlåtandet betonades vikten av de personuppgiftsansvarigas anvisningar. Skatteförvaltningen ansåg också att förslaget är mycket viktigt, men fäste samtidigt uppmärksamhet vid att riskerna för missbruk inte går att undanröja helt.

I justitiekanslersämbetets utlåtande ifrågasattes huruvida den föreslagna regleringen är tillräcklig. Enligt utlåtandet är det skäl att under den fortsatta beredningen fundera på även andra regleringslösningar för att minska riskerna. I utlåtandet ansåg man dessutom att tillsyns- och tillsynsprocessen i anslutning till erhållandet av information bör beskrivas noggrannare i propositionen.

Finanssiala, Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen och Finlands Hypoteksförening fäste uppmärksamhet vid att rubriken för den föreslagna paragrafen om skyldighet att identifiera fysiska personer inte motsvarade innehållet, eftersom rubriken var begränsad till att avse kreditsökande. Den föreslagna bestämmelsen gällde också borgensmän, tredjemanspantsättare samt gäldenärer när ändringar görs i deras kreditavtal. Enligt Finanssiala skulle det vara konsekvent och göra kreditgivningsförfarandena smidigare, om identifiering innan uppgifterna

inhämtas inte heller i fortsättningen skulle vara ett villkor för utlämnande av uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret för borgensmäns och pantsättares del. Enligt Finlands Hypoteksförenings åsikt borde regleringen vara enhetlig i fråga om s.k. negativa kreditupplysningsförfrågningar och positiva kreditupplysningsförfrågningar, åtminstone för borgensmän och tredjemanspantsättare. Föreningen föreslog också att ordalydelsen i 23 a § skulle preciseras.

I utlåtandet från riksdagens justitieombudsmans kansli påpekades att i specialmotiveringen till den föreslagna 23 a § förklarades inte vad som i bestämmelsen avses med att identiteten ”vid behov” ska verifieras innan uppgifterna inhämtas.

Rubriken för den paragraf som gäller skyldighet att identifiera fysiska personer har korrigerats för att motsvara bestämmelsens innehåll. Specialmotiveringen har dessutom kompletterats vad gäller verifieringen av fysiska personers identitet. Till propositionens avsnitt om konsekvensbedömning har omnämnanden av anvisningar fogats på grund av dataombudsmannens utlåtande. Paragrafens specialmotivering har utökats med en komprimerad beskrivning av datatillståndsförfarandet och tillsynen över användningen av registret. Till den del det är fråga om regleringens tillräcklighet eller andra regleringslösningar för att stärka dataskyddet eller minska risken för missbruk, har avsnittet om sammantagna konsekvenser av denna proposition och andra propositioner kompletterats genom att tillfoga information om det färdiga betänkandet om genomförande av direktivet om konsumentkreditavtal.

Förslaget som gäller ändamålet med krediter

Den föreslagna lagändringen, genom vilken statsrådets gällande förordnings bestämmelser om ändamålen med krediter som antecknas i det positiva kreditupplysningsregistret lyfts in i lagen, understöddes i huvudsak i remissvaren. Konsumentförbundet understödde dessutom den föreslagna preciseringen av 7 § så att det framgår av registret om det är fråga om en annan kredit än en konsumentkredit. Förbundet föreslog dock att till momentet fogas utöver den föreslagna 10 punkten även en punkt enligt vilken det ska meddelas huruvida det är fråga om en konsumentkredit.

Statistikcentralen, Finlands Bank och Finansinspektionen föreslog att bostadskredit för förvärv av en första bostad med räntestödslån enligt systemet med bostadsparpremie (BSP-krediter) skulle tillfogas som ett eget ändamål i samband med kompletteringen. Finlands Bank påpekade att det för närvarande inte finns någon separat kategori för konsumtionskrediter bland de ändamål som registreras i det positiva kreditupplysningsregistret.

Av tidtabellsskäl har det inte varit möjligt att närmare utreda det föreslagna tillägget att beakta BSB-krediter som ett separat ändamål. Den föreslagna ändringen skulle förutsätta att det i synnerhet utreds huruvida bostadskreditgivarna kan separera BSB-krediter från andra lån som tagits för förvärv av en första bostad i sina system, samt att konsekvenserna av detta för kreditgivarna bedöms. För närvarande hör BSB-lånen till de krediter beträffande vilka det i registret antecknas kredit för förvärv av en första bostad som ändamål.

Den precisering som Finlands Bank föreslog i fråga om konsumtionskrediter har inte gjorts, eftersom konsumtionskredit inte är ett begrepp som används i konsumentskyddslagen, utan konsumentkredit. Det tillägg som Konsumentförbundet föreslog, enligt vilket det borde meddelas om det är fråga om en konsumentkredit har inte gjorts därför att saken bedöms framgå tillräckligt av 9 punkten.

Konsekvenser för skyddet för privatlivet

I justitiekanslersämbetets utlåtande konstaterades att propositionsutkastet företrädde i huvudsak god lagberedningssed. Utkastet väckte dock frågor särskilt när det gäller konsekvensbedömningen och begränsningen av 10 § i grundlagen. I utlåtandet ansågs det nödvändigt att till propositionen foga en bedömning av huruvida de gällande, tämligen nya bestämmelserna om det positiva kreditupplysningsregistret har lett till de eftersträlvade resultaten.

I justitiekanslersämbetets utlåtande ansågs det problematiskt att uppgifter om krediter tas in i bostadsdatasystemet, men ännu mera problematiskt att dessa uppgifter delas till ett annat system. I utlåtandet ansågs att man utifrån uppgifterna som helhet kan sluta sig till information om en persons förmögenhet, levnadssätt, konsumtionspreferenser, val i anslutning till boendet, investeringstillgångar och övriga liv. I utlåtandet påpekades också att bostadsdatasystemet har en helt annan betydelse och andra användningsändamål än det positiva kreditupplysningssystemet. I utlåtandet fästs uppmärksamhet vid behovet av att säkerställa att den föreslagna regleringen är förenlig med EU-domstolens tolkningspraxis.

I utlåtandet från riksdagens justitieombudsmans kansli instämde man i bedömningen att de aktuella uppgifterna i det positiva kreditupplysningsregistret, eller åtminstone en del av dem, måste betraktas som känsliga uppgifter till följd av EU-domstolens rättspraxis. I utlåtandet ansåg man att de föreslagna lagändringarnas godtagbarhet och proportionalitet behöver bedömas grundligare i avsnittet om lagstiftningsordning.

Justitiekanslersämbetet och Inkomstregisterheten vid Skatteförvaltningen fäste i sina utlåtanden uppmärksamhet vid det av finansministeriet beredda propositionsutkast som tidigare varit ute på remiss och som innehöll en sådan ändring av lagens 25 § enligt vilken uppgift om den registrerades krav på begränsning av behandlingen av personuppgifter lämnas ut till kreditgivarna med kreditupplysningsrapporten oberoende av vilken uppgift som kravet på begränsning av behandlingen gäller. I justitiekanslersämbetets utlåtande ansåg man att i propositionen borde också bedömas regleringens förhållande till artikel 22 i dataskyddsförordningen och fäster man uppmärksamhet vid en dom av EU-domstolen som är av betydelse för saken och som gäller automatiserat beslutsfattande (C-634/21, Schufa Holding).

Dataskyddsombudsmannens byrå tog i sitt utlåtande upp behovet av att bedöma den gällande lagen även i andra avseenden än de ändringar och tillägg som föreslås i propositionen. Dataombudsmannens byrå ansåg att den gällande lagen behöver utvärderas på nytt särskilt med avseende på om de informationsinnehåll som lämnas ut till kreditgivarna ur registret skulle behöva avgränsas på ett mer ändamålsenligt sätt till endast sådana uppgifter som är nödvändiga och behövliga för respektive kreditgivare.

Till följd av utlåtandena från justitiekanslersämbetet och riksdagens justitieombudsmans kansli har särskilt konsekvensbedömningen och motiveringen till lagstiftningsordning kompletterats på flera punkter. Motiveringen till lagstiftningsordning har kompletterats särskilt för att motivera varför regleringen är nödvändig och för att förklara varför grundlagsutskottet bör yttra sig om förslaget. I anslutning till kravet på ändamålsbegränsning har till propositionen fogats lagförslag nr 2, genom vilket 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem ändras för att precisera att ett ändamål i besittningsobjektsregistret med de uppgifter som förs in som ekonomiska uppgifter i registret är framtagande av uppgifter som ska lämnas ut till det positiva

kreditupplysningsregistret. Med beaktande av att kreditupplysningar eventuellt är känsliga uppgifter, är den gällande lagens bestämmelser inte tillräckligt noggrant avgränsade.

Till den del det är fråga om registrets effektivitet när det gäller att förebygga överskuldsättning är det inte möjligt att göra en tillförlitlig bedömning innan det finns en längre tids erfarenhet av registrets användning. Utvärdering av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister planeras, och ett omnämmande av detta har fogats till propositionens avsnitt om verkställighet och uppföljning. Till propositionen har dock fogats hänvisningar till tidigare utredningar om det positiva kreditupplysningsregistret, där man har bedömt inverkan av insamling av positiva kreditupplysningar på förebyggandet av överskuldsättning. Det är också ändamålsenligt att göra den nya utvärdering som dataombudsmannens byrå nämner först senare, t.ex. i samband med utvärdering av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister. I denna utvärdering är det dock nödvändigt att beakta förpliktelserna enligt konsumentskyddslagen, som gäller alla kreditgivare som hör till tillämpningsområdet för lagens 7 och 7 a kap. med samma innehåll, samt de ändringar som det nya direktivet om konsumentkreditavtal medför i lagen. Beredningen av dessa ändringar pågår som bäst.

Bevaringstider

Inkomstregisterenheten föreslog utöver de lagändringar gällande bevaringstider som ingick i arbetsgruppens förslag även preciseringar av 32 § 1–3 punkten. Förslagen förbättrar registeruppgifternas användbarhet till det är fråga om uppgifter som lämnas ut till myndigheterna, samt registeruppgifternas integritet och tekniska stabilitet, så de är motiverade. Eftersom lagändringarna inte har några kostnadseffekter för informationssystemet, har de tagits med i propositionen.

Ekonomiska konsekvenser

Skatteförvaltningen och Lantmäteriverket föreslog detaljerade, men divergerande anmärkningar om propositionsutkastets avsnitt som gäller konsekvenser för statsfinanserna. Skatteförvaltningen föreslog särskilt att den finansiering som Lantmäteriverket förutsätter ska beviljas direkt för Lantmäteriverkets omkostnader i budgetförfarandet. Lantmäteriverket ansåg för sin del att den föreslagna finansieringsmodellen är problematisk ur Lantmäteriverkets synvinkel och det borde föreskrivas om den. Lantmäteriverket ansåg dessutom att motiveringen är oklar beträffande hur kostnaderna de facto ska ersättas.

Suomen Vuokranantajat ry fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att i bedömningen betonades ofta förebyggandet av överskuldsättning, men enligt utlåtandet är motiveringen bristfällig. Hyresvärdarna lyfte i sitt utlåtande upp behoven av att bedöma regleringens funktionsduglighet och konsekvenser, och fäste uppmärksamhet vid Statistikcentralens roll. I justitiekanslersämbetets utlåtande konstaterades det att aspekten som gäller förebyggande av överskuldsättning inte är bunden till något ekonomiskt ramverk. I utlåtandet konstaterades att det ändå inte är entydigt samhällsekonomiskt bevisat att hög skuldsättningsnivå hos hushåll skulle vara enbart negativt för den ekonomiska utvecklingen i samhället. Även Garantistiftelsen ansåg det nödvändigt att konsekvenserna av ibruktagandet av registret för bl.a. tillgången till krediter och prissättningen av krediter analyseras och offentliggörs.

Av budgettekniska orsaker är det inte möjligt att beakta Skatteförvaltningens förslag. Propositionens motivering har dock förtydligats särskilt med beaktande av Lantmäteriverkets utlåtande. På grund av Suomen Vuokranantajats och justitiekanslersämbetets utlåtanden har propositionen kompletterats med hänvisningar till de utredningar som användes när lagen om

ett positivt kreditupplysningsregister bereddes, av vilka framgår bl.a. hushållens skuldsättningsstruktur i Finland och sambandet mellan husbolagslån och överskuldsättning. Konsekvensbedömningen har också kompletterats för att närmare beakta att syftet med att samla in positiva kreditupplysningar är vid sidan av att förebygga överskuldsättning även att främja ansvarsfull kreditgivning, vilket också har positiva samhällsliga konsekvenser. Till regeringens proposition har dessutom fogats ett omnämnande av det planerade utvärderingsprojektet.

Andra synpunkter

Flera utlåtanden innehöll förslag som det av tidtabellsskäl inte har varit möjliga att bedöma i samband med beredningen av denna proposition. Till dem hör Finanssialas förslag till ändring av 13 §, Finansinspektionens förslag att lägga till betaltjänstleverantörer enligt 5 § 23 punkten i lagen om Finansinspektionen till tillämpningsområdet, Finansinspektionens förslag att bedöma säkerhetsuppgifternas täckning och möjlighet att föreskriva om utlämnande av uppgifter mellan de myndigheter som övervakar finansmarknaden. Strävan är dock att beakta Finansinspektionens förslag om betaltjänstleverantörer i något annat lämpligt lagstiftningsprojekt så snabbt som möjligt.

Dessutom framförde Fastighetsförbundet, Statistikcentralen och Finlands Bank anmärkningar och förslag i anslutning till lagen om ett bostadsdatasystem, som det inte har varit möjligt att bedöma desto närmare under den fortsatta beredningen av denna proposition. De hänför sig särskilt till fördelningen av bolagslån samt vederlag. I fråga om dessa förslag är det skäl att påpeka att det positiva kreditupplysningsregistret inte i större utsträckning är avsett för att säkerställa tillgången till eller hantera uppgifter om bolagslån. I samband med ändringen av lagen om ett bostadsdatasystem och arbetet med att utveckla systemet har man bedömt vilka uppgifter som är nödvändiga för att bedöma fysiska personers kreditvärdighet. De uppgifter som ska föras in i registret står dessutom till myndigheternas förfogande enligt lagens 24 § för de uppgifter som föreskrivs där. De förslag som ingår i utlåtandena framgår närmare av den sammanställning av utlåtandena som ingår i lagstiftningsprojektets handlingar.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

6 §. Uppgifter om krediter. Den felaktiga hänvisningen i paragrafens inledande stycke till i 7–15 § avsedda uppgifter korrigeras till en hänvisning till i 7–13 § avsedda uppgifter. Ändringen är nödvändig eftersom de uppgifter om kreditsökandens eller gäldenärens inkomster som avses i lagens 14 § och de uppgifter om frivilligt kreditförbud som avses i 15 § inte är i 6 § avsedda uppgifter om krediter. Samma sak gäller också i den föreslagna 13 a § avsedda uppgifter som kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter.

7 §. Uppgifter som registreras som basuppgifter om krediten. Det föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas en *ny 10 punkt*, enligt vilken som basuppgifter om krediten ska också registreras uppgift om huruvida det är fråga om en annan kredit än en konsumentkredit. Samtidigt blir den nuvarande 10–12 punkten 11–13 punkten. I 1 mom. *7 punkten* föreslås samtidigt en språklig precisering, som endast gäller den finska språkdräkten. Enligt den gällande lagen ska det i fråga om konsumentkrediter meddelas huruvida det är fråga om en kredit som omfattas av 7 eller 7 a kap. i konsumentskyddslagen samt huruvida det är fråga om en nyttighetsbunden kredit. I fråga om alla gamla krediter går det dock inte med skäligen åtgärder att få information om huruvida krediten har beviljats med stöd av 7 eller 7 a kap. i konsumentskyddslagen. Av denna orsak har man låtit bli att meddela denna uppgift i fråga om flera krediter genom att åberopa

skälighetsklausulen i 19 § 1 mom. I registret är det dock nödvändigt att kunna skilja konsumentkrediter och andra krediter från varandra, eftersom en del myndigheter har rätt att få uppgifter om endast konsumentkrediter. Genom den uppgift som föreslås i 10 punkten kan man på ett mera tillförlitligt sätt skilja andra krediter från konsumentkrediter.

Det föreslås att nya 3–5 mom. fogas till paragrafen. Samtidigt blir det nuvarande 3 och 4 mom. 6 och 7 mom. De föreslagna nya momenten baserar sig på statsrådets förordning om vissa uppgifter som ska registreras i det positiva kreditupplysningsregistret (811/2022). Förordningens 1 § innehåller närmare bestämmelser om kreditens ändamål enligt 7 § 2 mom. 1 punkten i lagen. I de ändamål med en engångskredit som föreskrivs i förordningen ingår också den uppgift som nämns i förslaget till ny 1 mom. 10 punkt. Med stöd av lagens 33 § får närmare bestämmelser om bl.a. de tekniska och innehållsmässiga detaljerna i fråga om de i 7 § avsedda uppgifter som registreras i det positiva kreditupplysningsregistret utfärdas genom förordning av statsrådet. Förordningens 1 § ger mera detaljerad information om ändamålen med fysiska personers engångskrediter och samtidigt kan den avslöja information om detaljer som omfattas av skyddet för privatlivet särskilt i kombination med andra uppgifter. Av denna orsak föreslås det att innehållet i förordningens 1 § lyfts in i lagen för att beakta att i propositionens motivering till lagstiftningsordning granskas den konstitutionella bedömningen av kreditupplysningar (se närmare avsnitt 12). I förordningens 1 § 1 mom. uppräknas ändamålen tämligen detaljerat, fast de inte ger närmare information om ändamålet med en konsumentkredit när det inte är fråga om en bostadskredit eller en konsumentkredit för förvärv av ett trafikmedel. Sålunda avslöjar uppgifterna t.ex. inte om det är fråga om en kredit som tagits för att täcka hälso- och sjukvårdsutgifter. Med förordningens noggrannhet är uppgiften om ändamålet med en engångskredit dock nödvändig för kreditgivarens bedömning i anslutning till beviljandet av kredit, eftersom den kan ge kreditgivaren anledning att begära tilläggsuppgifter som behövs för bedömning av de risker som hänför sig till beviljandet av kredit.

Enligt paragrafens nya 3 mom. ska som ett i 2 mom. 1 punkten avsett ändamål med en engångskredit i det positiva kreditupplysningsregistret registreras något av följande: 1) bostadskredit, 2) bostadskredit för förvärv av en första bostad, 3) bostadskredit för förvärv av en fritidsbostad, 4) bostadskredit för förvärv av en placeringsbostad, 5) studielån, 6) konsumentkredit för förvärv av ett trafikmedel, 7) annan konsumentkredit, 8) kredit för näringsverksamhet, 9) annan kredit.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom. anges enligt paragrafens nya 4 mom. som ändamål med en fordran som avses i 17 § borgensfordran på studielån.

I paragrafens nya 5 mom. preciseras vad som avses med bostadskredit och trafikmedel. Enligt det avses med bostadskredit i 3 mom. 1–4 punkten en i 7 a kap. 3 § 1 mom. 2 punkten i konsumentskyddslagen (38/1978) avsedd bostadskredit och dessutom en sådan konsumentkredit för renovering av en bostadslägenhet, en bostadsfastighet eller ett bostadshus där andelar i en sammanslutning som ger rätt att besitta en bostadslägenhet, en bostadsfastighet eller nyttjanderätten till en fastighet inklusive byggnader lämnas som säkerhet för krediten. Med trafikmedel avses i 3 mom. 6 punkten ett trafikmedel som ska registreras i det trafik- och transportregister som avses i lagen om transportservice (320/2017), inklusive eventuell tilläggsutrustning.

13 a §. *Uppgifter om kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter.* Det föreslås att till lagen fogas en ny 13 a §, där det föreskrivs om de uppgifter om kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter som ska registreras i det positiva kreditupplysningsregistret och som överförs till registret från bostadsdatasystemet. Paragrafen innehåller en detaljerad och uttömmande förteckning över de uppgifter som ska överföras. I *det inledande stycket i 1 mom.* begränsas

överföringen av uppgifter till att gälla endast sådana aktiegrupper, dvs. aktielägenheter, till vilka hänför sig ansvar för krediter som bolaget lyft enligt uppgifterna i bostadsdatasystemet. Om inget ansvar för en kredit som bolaget lyft hänför sig till en aktiegrupp, överförs inga uppgifter om den aktiegruppen från bostadsdatasystemet till det positiva kreditupplysningsregistret. Uppgifterna överförs separat för varje aktieägare och registreras enligt aktieägare i det positiva kreditupplysningsregistret. I enlighet med lagens 4 § överförs uppgifter endast till den del som aktieägarna är fysiska personer. Exempelvis uppgifter som hänför sig till aktiegrupper som ägs av aktiebolag överförs inte.

Enligt 1 *punkten* registreras i det positiva kreditupplysningsregistret bolagets företags- och organisationsnummer. Uppgift används för att specificera objektet när uppgifter som kreditansvaret presenteras för den registrerade i registrets e-tjänst samt när de myndigheter som använder registret sköter sina lagstadgade uppgifter. Bolagets företags- och organisationsnummer lämnas inte ut till kreditgivarna med kreditupplysningsrapporten.

Enligt 2 *punkten* registreras i det positiva kreditupplysningsregistret aktiegruppens aktiegruppsbeteckning, som använts i bostadsdatasystemet. Det är fråga om en aktiegruppspecifik individuell och permanent teknisk identifieringsuppgift, som specificerar aktiegruppen men inte hänför den till ett visst bolag eller en viss aktielägenhet. Uppgiften är nödvändig för att sköta registerföringsuppgifterna i anslutning till det positiva kreditupplysningsregistret och den används endast för att tekniskt specificera aktiegruppen i det positiva kreditupplysningsregistret. Med hjälp av uppgiften säkerställs t.ex. att uppdateringsuppgifter som fås ur bostadsdatasystemet hänförs till rätt aktiegrupp i det positiva kreditupplysningsregistret. Aktiegruppsbeteckningen lämnas inte ut till kreditgivarna med kreditupplysningsrapporten.

Enligt 3 *punkten* registreras i det positiva kreditupplysningsregistret aktielägenhetens nummer eller beteckning. Med aktielägenhet avses enligt 1 kap. 3 § i aktiebolagslagen en sådan lägenhet och annan del av en byggnad eller fastighet som aktierna medför rätt att besitta. Aktielägenheter kan vid sidan av bostadslägenheter och affärslokaler vara t.ex. garagen och lagerlokaler. Bestämmelserna om aktielägenheter tillämpas även på ett obebyggt utrymme som en aktieägare besitter på grund av aktien, t.ex. en parkeringsplats (RP 24/2009 rd, s. 51). Uppgiften används på samma sätt som bolagets företags- och organisationsnummer för att specificera objektet när uppgifter om kreditansvaret presenteras för den registrerade i registrets e-tjänst. I en situation där den registrerade har flera aktiegrupper i samma husbolag, skulle det vara mycket besvärligt för den registrerade att kontrollera uppgifterna i registrets e-tjänst, om inte besittningsobjekten skulle presenteras specificerade på ett entydigt och för den registrerade begripligt sätt. På samma sätt som andra uppgifter som gäller bolaget eller aktiegruppen lämnas inte heller aktielägenhetens nummer eller beteckning ut till kreditgivarna med kreditupplysningsrapporten.

Enligt 4 *punkten* registreras i det positiva kreditupplysningsregistret ägarens ägarandel i aktiegruppen och antalet ägare. Uppgift om ägarens ägarandel och antalet ägare behövs för att sluta sig till på vilket sätt det sammanlagda beloppet av det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen fördelar sig mellan aktiegruppens ägare. Aktielägenheternas olika delägare kan ha olika stora ägarandelar i aktiegruppen. Uppgiften om ägarandel och antalet ägare lämnas ut till kreditgivarna med kreditupplysningsrapporten och den utnyttjas också av de myndigheter som använder registret.

Enligt 5 *punkten* registreras i det positiva kreditupplysningsregistret det sammanlagda beloppet av det primära kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen och datum för beräkningen av det. Bestämmelser om bolagets skyldighet att lämna tekniska och ekonomiska uppgifter om besittningsobjekt finns i 17 a § 1 mom. i lagen om ett bostadsdatasystem. Enligt det ska

uppgifterna uppdateras i bostadsdatasystemets besittningsobjektsregister minst en gång om året, inom en månad efter det att den ordinarie bolagsstämma avslutades, samt utan dröjsmål vid begäran av en aktör som har rätt att begära disponentintyg. Dessutom ska uppgifterna alltid uppdateras efter bolagsstämmobeslut som påverkar beloppet av vederlagen, efter ändringar av aktiegruppen, samt när aktiegruppens ägare gör en betalning som avviker från betalningsprogrammet. Uppgifterna om kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter är alltså inte realltid i bostadsdatasystemet på samma sätt som de uppgifter som kreditgivarna anmäler till det positiva kreditupplysningsregistret. Det faktiska beloppet av kreditansvaret har kunnat minska efter den sista anmälan. Därför behövs för det positiva kreditupplysningsregistret inte bara uppgift om beloppet av det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen utan också uppgift om vilken tidpunkt som uppgiften gäller. I princip antecknas i registret sista beräkningsdatum som fått ur bostadsdatasystemet och som täcker de ändringar i beloppet av kreditansvaret som anmälts till och med det datumet. De uppgifter som avses i punkten lämnas ut till kreditgivarna med kreditupplysningsrapporten och de utnyttjas också av de myndigheter som använder registret.

Enligt 6 punkten registreras i det positiva kreditupplysningsregistret det sammanlagda beloppet av det kapitalvederlag som hänför sig till aktiegruppen och datum för när skyldigheten att betala vederlaget börjat eller börjar gälla. Med datum för när skyldigheten börjat eller börjar gälla avses den tidpunkt från och med vilken kapitalvederlaget enligt anmälan till bostadsdatasystemet börjar tas ut till det aktuella beloppet. Datumet uttrycker den tidpunkt från och med vilken beloppet av kapitalvederlaget har setts över oberoende av om beloppet av kapitalvederlaget då de facto har ändrats jämfört med tidigare. Beslut om kapitalvederlagen fattas oftast en gång per år i samband med den ordinarie bolagsstämman, och det är möjligt att man då fastställer att kapitalvederlaget ska vara lika stort som tidigare. I en sådan situation är det möjligt att bolaget anmäler det nya datumet för när skyldigheten att betala vederlaget börjat eller börjar gälla som bolagsstämman beslutat om till bostadsdatasystemet trots att beloppet av vederlagen förblir oförändrat. Av datumet för när skyldigheten att betala vederlaget börjat eller börjar gälla kan man således inte sluta sig till när beloppet av kapitalvederlaget senast har ändrats, utan när beloppet senast har setts över. Av detta datum kan man således oftast också sluta sig till när beloppet av kapitalvederlaget kommer att ses över nästa gång. De uppgifter som avses i punkten lämnas ut till kreditgivarna med kreditupplysningsrapporten och de utnyttjas också av de myndigheter som använder registret.

Enligt 7 punkten registreras i det positiva kreditupplysningsregistret uppgift om upphörande av det primära kreditansvar som aktieägaren ansvarar för i fråga om aktiegruppen. Tidpunkten motsvarar inte nödvändigtvis exakt det datum då kreditansvaret de facto har upphört, utan den uttrycker den tidpunkt då kreditansvaret har upphört enligt anmälan till bostadsdatasystemet. Utöver att kreditansvaret kan upphöra när det har betalats för aktiegruppen i fråga, kan det också upphöra när aktieägaren byts ut, även med anledning av aktieägarens död. Uppgiften om upphörande av kreditansvar samlas in till det positiva kreditupplysningsregistret för skötseln av registerföringsuppgifterna och för avförande av uppgifter om ett visst kreditansvar ur registret på det sätt som föreslås i 32 § 6 punkten. Uppgiften om kreditansvar tas helt och hållet bort från kreditupplysningsrapporten när det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen upphör, så uppgiften lämnas inte ut till kreditgivarna. I händelse av aktieägarens död lämnas ur registret på samma sätt som i nuläget ut endast uppgift om att personen avlidit. Dessutom utnyttjar de myndigheter som använder registret uppgiften om upphörande av kreditansvaret.

Enligt 2 mom. registreras i det positiva kreditupplysningsregistret bolagets namn och hemort som förts in i företags- och organisationsdatasystemet. Uppgifter om namn och hemort fås direkt ur företags- och organisationsdatasystemet. På samma sätt som uppgiften om FO-nummer används även dessa uppgifter endast för att specificera objektet när uppgifter om kreditansvaret

presenteras för den registrerade i e-tjänsten. Uppgifterna lämnas inte ut med kreditupplysningsrapporten.

I 3 mom. föreskrivs det om rätt för Inkomstregisterenheten att komplettera och uppdatera uppgifterna utifrån uppgifterna i företags- och organisationsdatasystemet.

16 §. Anmälningssplikt. I 1 mom. 2 punkten görs en teknisk lagändring genom vilken den föråldrad laghänvisningen uppdateras. Den lag som nämns i punkten har upphävts genom den nya lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (186/2023), som trädde i kraft den 1 juli 2023.

19 §. Anmälan av uppgifter till det positiva kreditupplysningsregistret. Det föreslås att paragrafens 4 mom. upphävs. Enligt momentet kan uppgifterna av grundad anledning anmälas också på något annat elektroniskt informationssäkert sätt, och det skulle träda i kraft den 1 december 2025. Momentet kompletterar paragrafens 3 mom., enligt vilket de uppgifter som omfattas av anmälningssplikten ska anmälas med hjälp av ett tekniskt gränssnitt. Att momentet upphävs innebär att uppgifterna ska anmälas till registret enbart med hjälp av ett tekniskt gränssnitt också efter den 1 december 2025.

I samband med de tekniska förberedelser för registret som pågår vid Inkomstregisterenheten har man planerat att ett annat elektroniskt informationssäkert sätt som avses i 4 mom. skulle vara en användargränssnittsbaserad e-tjänst för kreditgivarna. Enligt de utredningar som enheten gjort under de tekniska förberedelserna skulle e-tjänsten användas i mycket liten utsträckning för att anmäla uppgifter. Användargränssnittsbaserad manuell inmatning av uppgifter i registret skulle också öka risken för fel i anmälningarna till följd av mänskliga misstag, vilket skulle kunna leda till att uppgifterna i det positiva kreditupplysningsregistret och kreditgivarnas egna register avviker från varandra. Kreditgivarnas egen interna kontroll skulle vara klart sämre vid användargränssnittsbaserad anmälan än vid gränssnitts-anmälan och när uppgifterna matas in skulle det inte finnas någon teknisk metod att försäkra sig om att de inmatade uppgifterna motsvarar uppgifterna i kreditgivarnas egna register. Därför skulle risken för att felaktiga uppgifter om den registrerade hamnar i kreditupplysningsrapporten ökar väsentlig vid användargränssnittsbaserad anmälan jämfört med gränssnitts-anmälan. Fortlöpande manuell anmälan av gäldenärens amorteringar eller räntebetalningar inom två dagar efter betalningsdagen skulle dessutom förutsätta en betydande mängd personarbete av kreditgivarna, varvid användargränssnittsbaserad anmälan på längre sikt ändå inte skulle bli väsentligt förmånligare för kreditgivarna än genomförandet av gränssnitts-anmälan. Eftersom genomförandet och det senare upprätthållandet av användargränssnittsbaserad anmälan skulle orsaka avsevärda kostnader för Inkomstregisterenheten i förhållande till den ringa nyttan för kreditgivarna, kan det inte enligt en helhetsbedömning anses ändamålsenligt att genomföra en dylik anmälningssmetod i det positiva kreditupplysningsregistret.

21 §. Utlämnande av uppgifter till kreditgivare. Det föreslås att *det inledande stycket i 2 mom.* preciseras så att ur registret får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut i 22 § avsedda uppgifter inte bara till näringsidkare som avses i 16 § 1 och 2 mom. utan också till specialfinansieringsbolag som avses i lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998). Specialfinansieringsbolaget är anmälningsskyldigt enligt 16 § 2 mom. 3 punkten. Bolaget bedriver finansieringsverksamhet genom att ge och administrera bl.a. krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser. Krediter och borgen kan ges även fysiska personer i egenskap av företagare, och vid bedömningen av vilken löneskötselförmåga den som ansöker om kredit eller borgen har beaktas bl.a. företagarens personliga ekonomi, inklusive tillgångar och skulder. I hänvisningen i det gällande inledande stycket förblir det oklart om avsikten är att 16 § 2 mom. ska täcka även specialfinansieringsbolaget. Eftersom specialfinansieringsbolaget inte är en

näringsidkare, behövs preciseringen för att säkerställa att specialfinansieringsbolaget har rätt att få uppgifter från och med våren 2026.

Det föreslås att paragrafens 6 mom. upphävs. Samtidigt föreslås det att hänvisningen till 6 mom., som ska upphävas, styrks i 7 mom. Enligt 6 mom. kan uppgifterna av grundad anledning även lämnas ut på något annat elektroniskt informationssäkert sätt och momentet skulle träda i kraft den 1 april 2026. Momentet kompletterar paragrafens 5 mom., enligt vilket uppgifterna lämnas ut via ett tekniskt gränssnitt i form av en kreditupplysningsrapport. Att momentet upphävs innebär att uppgifterna även efter den 1 april 2026 lämnas ut enbart via registrets tekniska gränssnitt i form av en kreditupplysningsrapport. Strävan med lösningar är i första hand att förbättra registrets informationssäkerhet samt skydda personuppgifterna i registret. I e-tjänsten skulle det öppnas rätt för kreditgivaren att fråga efter uppgifter om en kredit när Inkomstregisterenheten har beviljat kreditgivaren behörighet till e-tjänsten. Det tekniska genomförandet skulle ske med hjälp av suomi.fi-fullmakter. Kreditgivarna skulle befullmäktiga enskilda användare i suomi.fi-fullmaktstjänsten, varefter användarna skulle kunna logga in i e-tjänsten med egna bankkoder eller mobilcertifikat. I praktiken skulle tjänstens inloggningssidor finnas på öppna webbsidor, dvs. det skulle vara enkelt att komma åt uppgifterna även utanför kreditgivarens eget informationssystem, t.ex. från banktjänstemannens egen hemdator. Alla användare som befullmäktigats av innehavarna av datatillstånd skulle också ha obegränsad möjlighet att fråga efter uppgifter om vilken registrerad person som helst förbi kreditgivarens egna informationssystem, dvs. utan att kreditgivaren skulle ha direkt möjlighet att följa saken. Det krav som ställs genom registrets tekniska gränssnitt på att kreditgivaren innan förfrågan görs ska tekniskt försäkra sig om att ärendet är anhängigt, är inte på motsvarande sätt möjligt i e-tjänsten. När det gäller enskilda användare skulle kreditgivaren ensam ansvara för att administrera behörigheterna och säkerställa att de är aktuella. Inkomstregisterenheten skulle ha bristfällig insyn i de behörigheter som beviljats enskilda användare, liksom i deras aktualitet. Då skulle det finnas risk för att kreditgivaren felaktigt låter bli att avsluta en enskild tjänstemans behörighet när arbetstagaren byter arbetsuppgift eller arbetsplats utan att Inkomstregisterenheten kan verifiera detta på något sätt. Som personuppgiftsansvarig skulle Inkomstregisterenheten inte heller ha möjlighet att begränsa giltighetstiden för en enskild persons fullmakt, utan suomi.fi-fullmaktstjänsten gör det möjligt att bevilja en fullmakt för upp till 25 år.

Enligt de utredningar som Inkomstregisterenheten gjort i samband med det tekniska genomförandet av registret skulle den användargränssnittsbaserade e-tjänst som planerats för registret inte heller användas i särskilt stor utsträckning för att lämna ut uppgifter ur registret. Med beaktande av att genomförandet och det senare upprätthållandet av den e-tjänst som behövs för att lämna ut uppgifter skulle orsaka avsevärda kostnader för Inkomstregisterenheten i förhållande till den ringa nyttan för kreditgivarna, kan det inte enligt en helhetsbedömning anses ändamålsenligt att genomföra en dylik utlämningsmetod i det positiva kreditupplysningsregistret.

22 §. Uppgifter som lämnas till kreditgivare. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom., där det föreslås bestämmelser om de uppgifter om kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter och som ska lämnas ut med en kreditupplysningsrapport enligt lagens 21 § 5 mom. Momentet innehåller en detaljerad och uttömmande förteckning över uppgifterna. Med stöd av momentet lämnas med en kreditupplysningsrapport ut uppgifter om kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter endast till den del som de är nödvändiga för de ändamål som föreskrivs i lagens 21 § 1 och 2 mom. Uppgifterna lämnas ut med kreditupplysningsrapporter med iakttagande av samma noggrannhetsnivå som det föreskrivs att uppgifter om krediter som kreditgivarna meddelat ska lämnas ut i lagens gällande 22 § 1 och 2 mom. De uppgifter som lämnas ut innehåller inga sådana uppgifter utifrån vilka man ens indirekt skulle kunna sluta sig

till på vilken adress eller i vilket område de aktielägenheter som presenteras i kreditupplysningsrapporten i själva verket ligger. Med beaktande av karaktären hos de uppgifter som finns i kreditupplysningsregistret och de betydande risker som hänför sig till behandlingen av de personuppgifter som ingår i registret, skyddar dessa begränsningar fysiska personer särskilt mot risker som hänför sig till eventuella dataintrång eller annat missbruk. Sålunda är det inte möjligt att det av kreditupplysningsrapporter framgår t.ex. adressuppgifter som berörs av spärmarkering eller andra motsvarande uppgifter om aktielägenheternas läge som skulle göra det möjligt att kombinera olika uppgifter i en situation där uppgifter har läckt ut till aktörer som inte har rätt till dem.

I enlighet med momentet har vid begränsningen av de uppgifter som lämnas ut med kreditupplysningsrapporter beaktats att åtminstone en del av de uppgifter som ingår i det positiva kreditupplysningsregistret eventuellt är känsliga uppgifter i ljuset av den dom som EU-domstolen meddelade i december 2023 (dom av den 7 december 2023, förenade målen C 26/22 och C 64/22, Schufa Holding, punkt 94, se närmare avsnitt 12). När uppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret för bedömning av konsumenters kreditvärdighet är det dock inte fråga om sådant automatiserat individuellt beslutsfattande som t.ex. kreditupplysningsföretags fastställande av ett sannolikhetsvärde, som det var fråga om i en annan dom som EU-domstolen meddelade samtidigt (dom av den 7 december 2023, C-634/21 Schufa Holding, se särskilt punkterna 50 och 73). I Finland tillämpas 16 § i kreditupplysningslagen på automatiserad bedömning av kreditvärdigheten, om det är fråga om sådana som bedriver kreditupplysningsverksamhet. En kreditupplysningsrapport som produceras av det positiva kreditupplysningsregistret innehåller däremot ingen bedömning av kreditsökandens kreditvärdighet, utan den innehåller en specifikation av uppgifter om kreditsökandens befintliga krediter och inkomster, som beaktas vid bedömning av kreditvärdigheten. Uppgifterna i kreditupplysningsrapporten har i sig en betydande inverkan på bedömningen av kreditvärdigheten. Det är också möjligt att kreditgivarna utnyttjar de uppgifter som de får ur kreditupplysningsrapporten även för sådant beviljande av krediter som sker enbart med hjälp av automatiserad behandling. I det fallet tillämpas artikel 22.1 a eller c i den allmänna dataskyddsförordningen på den automatiserade kreditprocessen.

Enligt det inledande stycket i momentet lämnas sådana uppgifter ut med en kreditupplysningsrapport som tagits fram utifrån de senaste anmälningarna från bostadsdatasystemet. Regleringen avviker till denna del från de gällande 22 § 1 och 2 mom., där det i fråga om de uppgifter som kreditgivarna anmält föreskrivs att uppdaterade uppgifter ska lämnas ut. Orsaken till skillnaden förklaras i motiveringen till 13 a § 7 punkten med tidsintervallet för uppdateringsskyldigheten beträffande de ekonomiska uppgifter som ska anmälas till bostadsdatasystemet, som gör att det inte i alla situationer går att få fullständigt aktuella uppgifter om beloppet av det kreditansvar som hänför sig till en viss aktiegrupp. Uppgifterna överförs alltid från bostadsdatasystemet till det positiva kreditupplysningsregistret i överensstämmelse med den senaste anmälan till bostadsdatasystemet och de lämnas ut till kreditgivarna med kreditupplysningsrapporten sådana de har fått ur bostadsdatasystemet.

Dessutom föreskrivs det i momentets inledande stycke att med kreditupplysningsrapporten ska lämnas ut det sammanlagda antalet sådana aktiegrupper som en person äger. Uppgiften motsvarar i fråga om kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter den i paragrafens gällande 1 mom. 3 punkten avsedda uppgift om det sammanlagda antalet krediter som en person har, som lämnas ut med kreditupplysningsrapporten i fråga om krediter som kreditgivarna har anmält. Av uppgiften kan man enkelt sluta sig till exempelvis huruvida en person äger investeringsbostäder i större skala, till vilka hänför sig ansvar för krediter som bolaget lyft. I det inledande stycket föreskrivs det också att de uppgifter per aktiegrupp som uppräknas i momentet ska lämnas ut med kreditupplysningsrapporten.

Eftersom de uppgifter som registreras i det positiva kreditupplysningsregistret inte till alla delar är aktuella, begränsar detta åtminstone i vissa situationer den registrerades rätt enligt dataskyddsförordningen att bli bedömda utifrån riktiga och uppdaterade uppgifter. God kreditupplysningssed, som det föreskrivs om i 5 § i kreditupplysningslagen, förutsätter också att fysiska personer bedöms utifrån korrekt och relevant information, och den som använder kreditupplysningar ska se till att denna rätt inte äventyras. Begränsningen av den registrerades rätt baserar sig på artikel 23.1 e i den allmänna dataskyddsförordningen (viktiga mål av generell allmänt intresse) och i (skydd av den registrerade). Det positiva kreditupplysningsregistrets mål att skydda fysiska personer mot överskuldssättning härför sig till mål av allmänt intresse som avses i dessa led. Med beaktande av husbolagslåns betydelse i finländska hushålls skuldstruktur och att enskilda aktieägares kreditandelar till stor del faktiskt ska betalas av hushåll och fysiska personer, är utvidgningen av registrets informationsinnehåll en nödvändig och proportionell åtgärd för att nå målet som gäller allmänt intresse. I de uppgifter som registreras i registret beaktas vilka uppgifter som är relevanta och tillräckliga för att säkerställa att kreditgivaren känner till det befintliga kreditansvaret och vid behov kan separat försäkra sig om det aktuella beloppet av kreditandelen. Begränsningen ingriper inte heller till centrala delar i de grundläggande fri- och rättigheterna. Kreditgivaren får uppgift om kreditansvar som registrerats i registret och tidpunkten då uppgiften har uppdaterats. I det fall att uppgiften om beloppet av kreditansvaret inte är aktuell, gör uppgiften om uppdateringstidpunkt det möjligt för kreditgivaren att effektivare än nu vid behov kontrollera det aktuella beloppet av kreditansvaret med kreditsökanden eller gäldenären. För att iakttä god kreditupplysningssed är det också skäl för kreditgivaren att ombesörja detta.

Enligt 1 punkten lämnas med kreditupplysningsrapporten ut personens ägarandel i aktiegruppen och antalet ägare. Uppgifterna behövs för att sluta sig till vilken andel av det i 3 punkten avsedda sammanlagda beloppet av det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen som kalkylmässigt hänför sig till den persons ansvar som kreditupplysningsrapporten gäller. Utan information om personens ägarandel och antalet ägare är det inte möjligt att göra denna bedömning på ett tillförlitligt sätt, eftersom de olika delägarnas ägarandelar i aktiegruppen inte alltid är lika stora.

Enligt 2 punkten lämnas med kreditupplysningsrapporten ut det sammanlagda beloppet av det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen och datum för beräkningen av det. I kreditupplysningsrapporten är således beloppet av kreditansvaret inte färdigt fördelat så att det motsvarar aktieägarens ägarandel, utan den angivna summan beskriver alltid det sammanlagda beloppet av det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen i fråga. Lösningen motsvarar de uppgifter om penningbelopp som gäller krediter som kreditgivarna meddelat och som ska lämnas ut med stöd av paragrafens gällande 2 mom. 6 punkten, och som inte heller har delats med antalet gäldenärer. Kreditgivarna ska alltså i samband med att en kredit beviljas med hjälp av den uppgift som beskriver personens ägarandel bedöma till vilken del det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen belastar just den personens löneskötselförmåga. Av datum för beräkning av ansvarsbeloppet kan man sluta sig till när ansvarsbeloppet senast har uppdaterats i bostadsdatasystemet och är det sannolikt att beloppet har hunnit ändras väsentligt efter den senaste uppdateringen.

Enligt 3 punkten lämnas med kreditupplysningsrapporten ut det sammanlagda beloppet av det kapitalvederlag som hänför sig till aktiegruppen och datum för när skyldigheten att betala vederlaget börjat eller börjar gälla i fråga om gällande och kommande vederlag. Beloppet av kapitalvederlagen beskriver personens månatliga lånekostnader för de kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter. Inte heller beloppet av kapitalvederlagen är färdigt fördelat så att det motsvarar aktieägarens ägarandel, utan kreditgivarens ska göra motsvarande bedömning som förklaras ovan i fråga om det sammanlagda beloppet av kreditansvaret. Av det datum då skyldigheten att betala vederlaget börjar kan man sluta sig till vilken räntesituation som rådde

på finansmarknaden när beloppet senast ändrades och är det sannolikt att vederlaget kommer att stiga ytterligare eller alternativt sjunka till följd av ränteändringar som inträffat på finansmarknaden efter tidpunkten i fråga. Om ett framtida vederlag och datum för det är känt lämnas även denna uppgift ut med kreditupplysningsrapporten.

Enligt 4 punkten lämnas med kreditupplysningsrapporten ut uppgift om vilka kreditansvar som hänför sig till aktiegrupper i samma bolag. Uppgiften presenteras genom att gruppera de aktiegruppspecifika uppgifterna om kreditansvar enligt bolag i kreditupplysningsrapporten. Om personen äger flera aktiegrupper, presenteras de olika aktiegrupperna under mellanrubriker i kreditupplysningsrapporten på så vis att det framgår av rapporten vilka aktiegrupper som finns i samma bolag. I kreditupplysningsrapporten används inte bolagets namn i rubriceringen, utan den är helt anonym så att det inte av dem går att sluta sig till i vilket bolag aktiegruppen finns. Uppgiften om kreditansvar som hänför sig till samma bolag är av betydelse för kreditgivningen särskilt om en person äger flera aktiegrupper i samma bolag, och till den hänför sig kreditansvar för nybyggande och totalrenovering till avsevärda belopp. I en sådan situation skulle bolagets eventuella betalningssvårigheter ha särskilt stor inverkan på personens ekonomiska situation och löneskötselförmåga, varvid saken är en betydelsefull omständighet som måste beaktas i riskbedömningen i samband med beviljandet av kredit. Till den del kreditgivaren inte får tillräckliga uppgifter ur kreditupplysningsrapporten för riskbedömningen med tanke på beviljandet av den aktuella krediten, måste kreditgivaren till behövliga delar på nuvarande sätt begära tilläggsuppgifter av kreditsökanden. Till följd av tillägget blir paragrafens nuvarande 4–6 mom. 5–7 mom. Samtidigt föreslås det att orden ”i denna paragraf” fogas till 5 mom. för att förtydliga att det i momentet hänvisas till bestämmelser i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister. Hur uppgifterna syns i kreditupplysningsrapporten och e-tjänsten kan åskådliggöras med hjälp av följande exempel.

23 a §. Skyldighet att identifiera fysiska personer. Det föreslås att till lagen fogas en ny 23 a §, där det föreskrivs om skyldighet för dem som inhämtar en kreditupplysningsrapport att identifiera en kreditsökande, en borgensman och en tredjemanspansättare samt en gäldenär som ansöker om ändring i kreditavtalet. Enligt den föreslagna paragrafen ska den som inhämtar uppgifter om en fysisk person ur det positiva kreditupplysningsregistret för att använda dem för ändamål som anges i 21 § 1 eller 2 mom. identifiera personen och vid behov verifiera personens identitet innan uppgifterna inhämtas. Skyldigheten gäller alla kreditgivare som med stöd av datatillstånd enligt lagens 27 a § som beviljats av Inkomstregisterenheten har rätt att inhämta en kreditupplysningsrapport ur registret. Den föreslagna bestämmelsen gäller således endast de näringsidkare och specialfinansieringsbolaget, för vilka ett tekniskt gränssnitt har öppnats till det positiva kreditupplysningsregistret. Syftet med ändringen är att stärka skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter genom att minska riskerna för missbruk av kreditupplysningar och särskilt personbeteckningar.

På andra ställen i lagen föreskrivs det om skyldighet att identifiera kunder, som ändå inte i samtliga fall infaller innan uppgifter inhämtas ur det positiva kreditupplysningsregistret. Skyldigheten gäller inte heller på ett heltäckande sätt med stöd av annan lagstiftning alla fysiska personer beträffande vilka uppgifter inhämtas ur det positiva kreditupplysningsregistret. I enlighet med konsumentskyddslagen ska bedömningen av en konsuments kreditvärdighet (lagens 7 kap. 14 § och 7a kap. 11 §) och kontroll av identiteten (lagens 7 kap. 15 §) göras innan kreditavtalet ingås. Kontrollen av identiteten enligt konsumentskyddslagen sker inte nödvändigtvis innan kreditgivaren inhämtar kreditupplysningsrapporten ur det positiva kreditupplysningsregistret. Enligt 3 kap. 2 § 4 mom. i penningtvättslagen ska dessutom kundens identitet kontrolleras när kundförhållandet etableras eller senast innan kunden får bestämmanderätt över de medel eller annan egendom som ingår i transaktionen eller innan transaktionen har slutförts. Enligt penningtvättslagen räcker det således att kreditsökandens

identitet kontrolleras i det skede då medlen enligt kreditavtalet överlämnas till honom eller henne. Utdrag ur kreditupplysningsregistret efterfrågas alltid före denna tidpunkt. Bestämmelser om kundkontroll och identifiering av kunden ingår också i kreditinstitutslagen, lagen om tillhandahållare av virtuella valutor och lagen om betalningsinstitut. I dessa lagar föreskrivs det dock inte om någon tidpunkt för identifieringen. Skyldigheterna enligt dessa lagar gäller inte heller alla som är anmälningsskyldiga till det positiva kreditupplysningsregistret. Utanför står i synnerhet anmälningsskyldiga som beviljar kredit till andra fysiska personer än konsumenter. Utöver de ovannämnda speciallagarna följer av EU:s allmänna dataskyddsförordning en allmän aktsamhets- och exakthetsplikt för personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden, men ingen uttrycklig skyldighet att säkerställa identiteten med hjälp av t.ex. stark autentisering.

Med tanke på de risker som hänför sig till skyddet för personuppgifter med anknytning till det positiva kreditupplysningsregistret räcker det inte att kreditsökanden, gäldenären, borgensmannen eller tredjemanspantstättaren identifieras först efter det att kreditupplysningsrapporten har inhämtats ur registret. Av denna orsak är det nödvändigt att i lagen föreskriva om uttrycklig skyldighet att identifiera fysiska personer. I den nya paragrafen ställs det inga detaljerade krav på hur en enskild kreditgivare ska identifiera en fysisk person eller verifiera identiteten, förutsatt att det görs innan uppgifterna om den fysiska personen inhämtas ur registret. Med identifiering av en person avses detsamma som i 29 § 5 mom. i dataskyddslagen (1050/2018). Enligt momentet får enbart personbeteckningen eller en kombination av personbeteckningen och den registrerades namn inte användas för utredning av den registrerades identitet med hjälp av uppgifter som den registrerade har uppgett eller lämnat eller med hjälp av handlingar som den registrerade har visat upp (identifiering). Med verifiering av identiteten avses detsamma som kontroll av identiteten i penningtvättslagen, dvs. säkerställande av en kunds identitet utifrån handlingar och uppgifter från en tillförlitlig och oberoende källa. I praktiken betyder detta t.ex. pass eller identitetskort. Behovet av separat verifiering av identiteten är beroende av hur kreditgivaren har ordnat processen för ansökan om kredit och på vilket sätt kunden har identifierats. Kreditsökandens identitet kan säkerställas bl.a. med hjälp av stark autentisering enligt lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009), och då behövs inte nödvändigtvis separat verifiering.

Den föreslagna identifieringsskyldigheten kompletterar vid sidan av de ovannämnda skyldigheterna de skyddsåtgärder i anslutning till dataskyddet och informationssäkerheten som baserar sig på de allmänna bestämmelserna om dataskydd och informationshantering, samt förfarandet med datatillstånd enligt 27 a § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister. Förutsättningen för att en kreditgivare ska få tillgång till uppgifter i kreditupplysningsregistret är att det har gjorts en ansökan om saken. Vid behandlingen av ansökan bedömer Inkomstregisterenheten alltid om kreditgivaren har rätt till uppgifter i enlighet med 21 §. Dessutom ska kreditgivarna lägga fram en tillräcklig utredning om företaget och dess verksamhet, användningsändamålet för uppgifterna samt skyddet av uppgifterna och tillsynen över användningen av dem. Inkomstregisterenheten har rätt att vägra ge ut uppgifter eller återkalla ett beslut, om de förutsättningar för utlämnande av uppgifter som anges i denna lag eller någon annanstans i lag inte uppfylls. Användningen och behandlingen av kreditupplysningar är dessutom föremål för tillsyn enligt kreditupplysningslagen, den allmänna dataskyddsförordningen och konsumentskyddslagen.

32 §. Bevaringstid för uppgifterna. Det föreslås att *1 punkten* ändras så att i fråga om engångskrediter gäller samma bevaringstid inte bara de uppgifter som avses i 10 § 1 mom. utan också alla uppgifter som avses i 10 § 2 mom. Genom ändringen avförs alla uppgifter om engångskrediter två år efter det att skyldigheten att betala krediten har upphört.

Det föreslås att 2 *punkten* ändras så att i fråga om fortlöpande krediter gäller samma bevaringstid inte bara de uppgifter som avses i 10 § 1 mom. utan också alla uppgifter som avses i 10 § 3 mom. Genom ändringen avförs alla uppgifter om fortlöpande krediter två efter det att kreditavtalet har löpt ut och skyldigheten att betala krediten har upphört.

För att beakta ändringarna i 1 och 2 *punkten* stryks dessutom hänvisningarna till 10 § 2 mom. 1–4 *punkten* och 3 mom. i 3 *punkten*. De föreslagna ändringarna i 32 § 1–3 *punkten* betyder i praktiken att bevaringstiderna för beloppet av amorteringen av en engångskredit, beloppet av ränta och andra kreditkostnader som betalats för engångs- och fortlöpande krediter samt datumerna då dessa betalats förenhetligas i fråga om engångskrediter i 1 *punkten* och i fråga om fortlöpande krediter i 2 *punkten*. Uppgifterna om en enskild kredit bevaras under kreditens hela livscykel.

Det föreslås dock ingen ändring i bevaringstiden för uppgifter som uttrycker gäldenärens betalningssvårigheter, utan t.ex. uppgift om dröjsmål med betalningen av en kredit avförs när uppgift om att betalningsdröjsmålet inte längre gäller har förmedlats till registret. Således förblir bevaringstiderna för särskilt känsliga uppgifter på samma sätt som i nuläget kortare än för andra uppgifter. I enlighet med principen om uppgiftsminimering ska samtliga kreditupplysningar i fortsättningen bevaras i registret endast så länge som det behövs med tanke på ändamålet med behandlingen av personuppgifter. De föreslagna ändringarna förbättrar uppgifternas användbarhet och kvalitet samt underlättar stabiliteten och tillförlitligheten hos registrets tekniska funktion.

De föreslagna ändringarna inverkar inte på innehållet i eller omfattningen av de uppgifter som lämnas ut till kreditgivarna. Till kreditgivarna lämnas även i fortsättningen ut endast aktuella uppgifter i registret för de ändamål som anges i 22 §. Till kreditgivare lämnas t.ex. endast uppgift om den senaste amorteringen av krediten ut. För de myndigheter som använder registret är det emellertid även i fortsättningen nödvändigt att uppgifter bevaras i registret och kan fås ur det för de ändamål som föreskrivs särskilt i lagen inom ramen för enhetliga bevaringstider.

I 5 *punkten* föreslås en teknisk precisering så att de uppgifter som avses i lagens 13 § avförs när tiden för betalningsprogrammet har löpt ut eller saneringsprogrammet har upphört eller när programmet har förfallit. Genom preciseringen förtydligas att bevaringen av uppgift om ett betalningsprogram som hänför sig till skuldsanering är avsedd att vara bunden till tiden för betalningsprogrammet, och kreditgivaren ska anmäla till registret när tiden för betalningsprogrammet har löpt ut. På motsvarande sätt anses en företagssanering ha upphört när betalningarna enligt saneringsprogrammet har gjorts till gäldenärerna och personen har fullgjort sina övriga skyldigheter enligt programmet. Samtidigt säkerställs det att uppgiften inte bevaras längre i det positiva kreditupplysningsregistret än i skuldsaneringsregistret. EU-domstolen har betraktat det som problematiskt att uppgifter angående skuldsanering som beviljats en person bevaras i privata kreditupplysningsregister efter det att de raderats från det offentliga insolvensregistret, eftersom dessa uppgifter fortfarande används som en negativ faktor vid bedömningen av en sådan persons kreditvärdighet (dom av den 7 december 2013, Schufa Holding, förenade målen C 26/22 och C 64/22, punkterna 98–100). Domstolen har redan slagit fast att förekomsten av samma personuppgifter i flera källor förstärker ingreppet i den enskildes rätt till privatliv (dom av den 13 maj 2014, Google Spain, C 131/12, punkterna 86 och 87). Trots att det positiva kreditupplysningsregistret är ett register som förs av en myndighet, är det motiverat att även där begränsa samtidigt bevaring av uppgifter till endast vad som är nödvändigt (se också avsnitt 12 nedan i denna proposition).

Det föreslås att till paragrafen fogas en *ny 6 punkt*, där det föreskrivs om bevaringstiden för de uppgifter som avses i 13 a § och som gäller kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter.

Enligt den avförs uppgifterna när det har anmälts att aktieägarens kreditansvar i aktiegruppen har upphört. Trots att kreditansvaret för ett bolagslån i princip hänförs till aktiegruppen, anmäls uppgifter om kreditansvar till och registreras i det positiva kreditupplysningsregistret enligt aktieägare. Avsikten är att uppgiften ska förmedlas från bostadsdatasystemet till det positiva kreditupplysningsregistret när kreditansvaret har upphört för den fysiska personens del.

Aktieägarens ansvar för de kreditansvar som hänförs till en viss aktiegrupp kan upphöra antingen därför att de kreditansvar som hänförs till aktiegruppen i fråga har betalats helt och hållet till bolaget eller därför att aktieägarens innehav i aktiegruppen i fråga har upphört t.ex. för att aktierna har sålts. I bägge fallen avförs uppgifterna om de kreditansvar som hänförs till aktiegruppen när uppgift om att kreditansvaret har upphört har fått till det positiva kreditupplysningsregistret från bostadsdatasystemet. Kreditansvaret kan dessutom upphöra och uppgifterna avföras ur det positiva kreditupplysningsregistret också därför att personen avlidit, när uppgiften om dödsfallet har överförs till registret. Med beaktande av att bevaringstiden är bunden till förändringen i omständigheterna, kan det hända att uppgiften avförs med ett dröjsmål till följd av skyldigheter som hänförs till registerföringen. Uppgiften lämnas ändå inte ut till kreditgivaren efter det att den personuppgiftsansvarige har fått uppgift om att kreditansvaret upphört. Vid samägande kan de olika delägarnas innehav i en viss aktiegrupp upphöra vid olika tidpunkter, och därför föreskrivs att uppgifterna ska avföras särskilt för varje ägare. När kreditansvaret upphör därför att innehavet upphör, avförs uppgifterna endast i fråga om de delägare vars innehav har upphört. För de andra delägarna kvarstår uppgifterna i registret. Till följd av tillägget blir den gällande 6–8 punkten 7–9 punkten.

34 §. Ikraftträdande. Lagen ikraftträdelsebestämmelser ändras genom att hänvisningarna till 19 § 4 mom. och 21 § 6 mom. slopas. Det föreslås att dessa moment upphävs.

7.2 Lagen om ett bostadsdatasystem

13 §. Besittningsobjektsregister. I 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem ingår bestämmelser om besittningsobjektsregistret. Lantmäteriverket för registret för skötseln av de uppgifter som anges i lagens 2 kap. och för ordnande av informationstjänster. Av motiveringen till paragrafen framgår dock att i fråga om ett bolags ekonomiska uppgifter innehåller besittningsobjektsregistret speciellt uppgifter som behövs för förandet av det positiva kreditupplysningsregistret. I lagens 13 a § föreskrivs närmare om de uppgifter som inkluderas i bostadsdatasystemet för förandet av det positiva kreditupplysningsregistret.

För att närmare beakta det ursprungliga syftet med insamlande av besittningsobjektsregistrets ekonomiska uppgifter föreslås det att *det inledande stycket i 13 § 1 mom.* ändras så att som ett uttryckligt ändamål med uppgifterna i besittningsobjektsregistret tillfogas framtagande av de uppgifter som krävs för det positiva kreditupplysningsregistret. Framtagande av de uppgifter som krävs för det positiva kreditupplysningsregistret är en del av bostadsdatasystemets syfte att betjäna samhällets informationsbehov samt en del av den informationstjänst för vilken uppgifterna i besittningsobjektssystemet insamlas. Det är dock nödvändigt att precisera ändamålet med besittningsobjektsregistret till denna del för att beakta kravet på ändamålsbegränsning vid behandlingen av personuppgifter samt kreditupplysningsarnas eventuella karaktär av känsliga uppgifter. Enligt artikel 5.1 b i den allmänna dataskyddsförordningen ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. I artikel 6.4 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om behandling som inte är förenlig med det ursprungliga ändamålet med behandlingen. Trots att avsikten med uppgifterna i besittningsobjektsregistret enligt motiveringen har varit att betjäna uttryckligen det positiva kreditupplysningsregistrets behov, och det således finns ett nära samband mellan det

ursprungliga och det senare ändamålet, framgår detta inte tillräckligt tydligt och noggrant avgränsat av den gällande lagens bestämmelser. Överföringen av uppgifter till det positiva kreditupplysningsregistret och vidare med kreditupplysningsrapporter har också konsekvenser för de registrerade när kreditansökningar behandlas. Kravet på ändamålsbegränsning i förhållande till grundlagen förklaras i avsnitt 12.

Det föreslås inga ändringar i de andra bestämmelserna i lagen om ett bostadsdatasystem. I lagens 19 § 3 mom. föreskrivs redan nu om rätt för Inkomstregisterenheten att få de uppgifter som är nödvändiga för att föra det positiva kreditupplysningsregistret. I enlighet med lagbestämmelsen förutsätter rätten att få uppgifter inte någon tillståndsprocess. På uppgiftsöverföringar tillämpas dock bestämmelserna om informationssäkerhet i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen och EU:s allmänna dataskyddsförordning. Iakttagandet av vardera författningens krav börjar omfattas av tillsyn när de lagändringar som ingår i regeringens proposition om genomförande av NIS 2-direktivet (RP 57/2024 rd) har trätt i kraft. Tillsynen över användningen av bostadsdatasystemet beskrivs dessutom i avsnitt 4.2.4.2 i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om ett bostadsdatasystem (RP 168/2022 rd).

7.3 Lagen om upphävande av 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

Genom denna proposition föreslås att det stiftas en lag genom vilken 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister upphävs. Till riksdagen överlämnades den 23 januari 2025 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om inkomstdatasystemet och 22 och 25 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (RP 216/2024 rd). Riksdagen har antagit lagarna och de avses träda i kraft den 4 januari 2027. Den föreslagna separata lagen är nödvändig av lagstiftningstekniska skäl för att beakta de olika ikraftträdelsedatumen för de ändringar som hänför sig till samma paragraf.

I 1 § föreskrivs att 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister upphävs. Lagens nummer läggs till bestämmelsen i samband med publiceringen. I 2 § anges tidpunkten för ikraftträdandet av lagen. Lagen avses träda i kraft den 4 januari 2027.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Efter ikraftträdandet av lagen har statsrådets förordning om vissa uppgifter som ska registreras i det positiva kreditupplysningsregistret utfärdats. I förordningens 1 § föreskrivs det närmare om de uppgifter som gäller ändamålet med en kredit och som ska registreras i registret. Med beaktande av EU-domstolens riktlinjer samt tolkningspraxis avseende grundlagen är det nödvändigt att se över förordningen och lyfta in de preciseringar som gäller ändamålen med en kredit i lagen. Avsikten är att ändra förordningen omedelbart efter att lagändringarna trätt i kraft. Ett utkast till förordning finns som bilaga till denna regeringsproposition.

9 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 november 2025. Lagen om upphävande av 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister avses dock träda i kraft den 4 januari 2027. För 13 a §, 22 § 3 mom. och 32 § 6 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister gäller dock ett senare ikraftträdelsedatum, som är nödvändigt för att beakta när uppgifterna om enskilda aktieägares skuldandelar i husbolagslån kan överföras från bostadsdatasystemet. Lagens 13 a § börjar tillämpas den 18 januari 2027. Lagens 22 § 3 mom.

och 32 § 6 punkt börjar tillämpas den 1 april 2027. Intervallet mellan dessa datum är nödvändigt för att förbereda dataöverföringarna och det tekniska ibruktagandet av utvidgningen.

10 Verkställighet och uppföljning

Under lagberedningen för inrättandet av ett positivt kreditupplysningsregister utredde statsrådet hur överskuldsättningen utvecklats de senaste åren ("Katsaus viime vuosien ylivelkaantumiskehitykseen", [Valtioneuvoston selvityksiä 2020:5](#)) samt det positiva kreditupplysningsregistrets förväntade konsekvenser för kreditutvecklingen och utvecklingen vad gäller överskuldsättningen ("Positiivisen luottotietorekisterin vaikutukset luotonantoon ja ylivelkaantumiseen", [Valtioneuvoston selvityksiä 2021:2](#)). Enligt den personuppgiftsansvariges utredning av användarerfarenheterna har registret under 2024 allmänt upplevts förbättra kreditbeslutens kvalitet och erbjuda en bättre helhetsbild av kundernas ekonomiska situation. Intressentgrupperna har emellertid också lyft upp enskilda brister. Eftersom registret togs i bruk den 1 april 2024 är det fortfarande för tidigt att göra någon tillförlitlig bedömning av dess faktiska konsekvenser för de kreditsökande och utvecklingen vad gäller skuldsättningen.

Vid justitieministeriet pågår som bäst en utvärdering av de ändringar i kreditupplysningslagen som trädde i kraft 2022 ([OM016:00/2025](#)). Utvärderingen gäller i synnerhet vilka konsekvenser förkortningen av förvaringstiderna för anteckningar om betalningsstörningar har för gäldenärerna. Därefter har justitieministeriet för avsikt att inleda en utvärdering av hur reformen av förkortningen av förvaringstiderna för anteckningar om betalningsstörningar och det positiva kreditupplysningsregistret fungerat tillsammans och av deras sammantagna konsekvenser, där man också beaktar den utvidgning av registret som föreslås i denna proposition så att det börjar omfatta enskilda aktieägars kreditansvar i husbolagslån. Avsikten är att utvärderingen ska omfatta särskilt den nya lagstiftningens konsekvenser för utvecklingen vad gäller överskuldsättningen och anteckningarna om betalningsstörningar, dataskyddet och statsfinanserna. (RP 22/2022 rd)

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Förhållande till budgetpropositionen

Regeringens proposition har samband med den tredje tilläggsbudgeten för 2024, som godkänts tidigare (RSv 23/2024 rd–RP 153/2024 rd). De återstående behoven av tilläggsfinansiering ska täckas med senare anslag enligt rambesluten för statsfinanserna och statsbudgeten.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna lagändringarna är av betydelse med tanke på det skydd för privatlivet och för personuppgifter som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag.

Skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen kompletteras av skyddet för privatlivet enligt artikel 8 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) samt skyddet för privatlivet som tryggas i artikel 7 och skyddet för personuppgifter som tryggas i artikel 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt artikel 52.1 i stadgan ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. Enligt artikel

52.3 i grundrättighetsstadgan ska bestämmelserna i stadgan, i den mån de motsvarar de rättigheter som garanteras i Europakonventionen, ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. I dessa avseenden definierar EU-domstolens domar det centrala innehållet i skyddet för privatlivet och personuppgifter. Likaså har artikel 8 i Europakonventionen i Europadomstolens rättspraxis ansetts omfatta även skyddet för personuppgifter.

Lagen om ett positivt kreditupplysningsregister har antagits med grundlagsutskottets medverkan. Med avseende på 10 § 1 mom. i grundlagen räcker det enligt grundlagsutskottet i princip med att bestämmelserna uppfyller kraven i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter i första hand tillgodoses utifrån den allmänna dataskyddsförordningen och den allmänna lagstiftningen på nationell nivå. Vi bör alltså förhålla oss restriktivt till att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också dataskyddsförordningen kräver måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (GrUU 28/2022 rd, stycke 3–4, se GrUU 14/2018 rd, s. 5).

Grundlagsutskottet ansåg att den föreslagna regleringen i anslutning till inrättandet av ett positivt kreditupplysningsregister med beaktande av de omständigheterna som nämns i utlåtandet och särskilt de omständigheter kring skuldsättningsutvecklingen som nämns i propositionen uppfyllde de krav på nödvändighet och proportionalitet som ställs när det gäller inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna. (GrUU 28/2022 rd, stycke 8) I och med den rättspraxis som uppstått efter antagandet av lagen är det dock nödvändigt att se över bedömningen av kreditupplysningsarnas karaktär samt att säkerställa att regleringen vad gäller detaljer och noggrann avgränsning fortfarande uppfyller de allmänna förutsättningarna för att begränsa skyddet för privatlivet, med beaktande av de ändringar som föreslås i denna proposition.

Känsliga uppgifter

Grundlagsutskottet anser att bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter fortfarande bör analyseras också utifrån praxisen för tidigare bestämmelser på lagnivå (GrUU 14/2018 rd och GrUU 15/2018 rd). Även om begreppet känsliga uppgifter för tydlighetens skull ska undvikas i den nationella lagstiftningen till följd av att dataskyddsförordningen har börjat tillämpas och begreppet särskilda kategorier av personuppgifter används i artikel 9 i förordningen (se även GrUU 14/2018 rd), menar grundlagsutskottet att det fortfarande är motiverat att i konstitutionellt hänseende beskriva vissa grupper av personuppgifter uttryckligen som känsliga (GrUU 15/2018 rd). Med sådana grupper avses uppsättningar av uppgifter som omfattar mer än enbart de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i dataskyddsförordningen (se till denna del också t.ex. GrUU 17/2018 rd). Grundlagsutskottet har lyft fram riskerna med behandlingen av känsliga uppgifter. Utskottet anser att omfattande databaser med känsliga uppgifter medför allvarliga risker för informationssäkerheten och missbruk av uppgifter. Riskerna kan i sista hand utgöra ett hot mot personers identitet (se GrUU 15/2018 rd, även GrUU 13/2016 rd och GrUU 14/2009 rd). Utskottet har därför särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (GrUU 15/2018 rd).

De uppgifter som ska införas i det positiva kreditupplysningsregistret är enligt grundlagsutskottets uppfattning i princip inte sådana känsliga uppgifter som avses i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Med beaktande av motiveringen till regeringens proposition ansåg grundlagsutskottet ändå att en detaljerad och noggrant avgränsad reglering kan anses vara nödvändig och motiverad inom de ramar som den allmänna dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet hade inget att anmärka på ståndpunkten i propositionen till denna del. (GrUU 28/2022 rd, stycke 6).

I det ovannämnda utlåtandet, som gällde regeringens proposition med förslag till lag om ändring av kreditupplysningslagen (RP 109/2021 rd), var grundlagsutskottets uppfattning att kreditupplysningar kan inte som sådana betraktas som sådana särskilda personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen och som det i princip är förbjudet att behandla på grund av att de är särskilt känsliga. Utskottet ansåg att kreditupplysningar i princip inte heller bör betraktas som konstitutionellt känsliga uppgifter. Vissa kreditupplysningar kan dock innehålla sekretessbelagda uppgifter, exempelvis uppgifter om en persons verksamhet i privatlivet och ekonomiska ställning, som kan jämföras med känsliga uppgifter. Behandlingen av kreditupplysningar kan således vara förenad med särskilda risker. Utskottet ansåg därför att det inom ramen för dataskyddsförordningen är nödvändigt med detaljerade bestämmelser på lagnivå om behandlingen av kreditupplysningar (GrUU 8/2022 rd, stycke 7).

EU-domstolen har efter de ovannämnda utlåtandena tagit ställning till huruvida s.k. negativa kreditupplysningar ska betraktas som känsliga. Domstolen konstaterade att när det gäller den registrerades rättigheter och intressen utgör behandlingen av personuppgifter angående beviljandet av skuldsanering som utförs av ett kreditupplysningsföretag, såsom lagring, analys och utlämnande av dessa uppgifter till tredje man, ett allvarligt ingrepp i den registrerades grundläggande rättigheter, vilka är stadfästa i artiklarna 7 och 8 i stadgan. Sådana uppgifter utgör nämligen en negativ faktor vid bedömningen av den registrerades kreditvärdighet och utgör därför känsliga uppgifter om den registrerades privatliv (dom av den 7 december 2023, förenade målen C-26/22 och C-64/22, Schufa Holding, punkt 94; se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 maj 2014, Google Spain och Google, C-131/12, stycke 98). Behandlingen av dem kan i avsevärd mån skada den registrerades intressen, eftersom ett sådant utlämnande väsentligt försvårar utövandet av vederbörandes friheter, särskilt när det gäller att tillgodose grundläggande behov. Domstolen påpekade dessutom bl.a. att det förhållandet gäller att ju längre de aktuella uppgifterna lagras av kreditupplysningsföretag, desto större blir konsekvenserna för den registrerades intressen och privatliv, och desto större blir kraven på att lagringen av denna information är laglig. (dom av den 7 december 2023, förenade målen C-26/22 och C-64/22, Schufa Holding, punkterna 94 och 95) EU-domstolen har bl.a. konstaterat att vid bedömningen av allvaret i det ingrepp som en begränsning av de i artiklarna 7 och 8 i stadgan garanterade rättigheterna medför ska det tas hänsyn till vilken typ av personuppgifter det är fråga om, i synnerhet till att det kan vara fråga om känsliga uppgifter. Vidare ska det tas hänsyn till vilken typ av personuppgiftsbehandling det är fråga om och hur denna konkret går till, varvid det särskilt ska beaktas hur många personer som har tillgång till uppgifterna och formerna för åtkomst till dessa. I förekommande fall ska det därutöver tas hänsyn till huruvida det finns åtgärder för att förebygga risken för otillåten personuppgiftsbehandling. (dom av den 21 mars 2024, Landeshauptstadt Wiesbaden, C-61/22, punkt 106) Å andra sidan har domstolen i rättspraxis också fäst uppmärksamhet vid i vilken utsträckning begränsade uppgifter och begränsad information kan lämna upplysningar, i förekommande fall känsliga upplysningar, om aspekter av den berörda personens privatliv, vilka sammantagna skulle kunna göra det möjligt för myndigheten att dra precisa slutsatser om denna persons privatliv (t.ex. dom av den 30 april 2024, La Quadrature du Net m.fl., C-470/21, punkt 135).

Det positiva kreditupplysningsregistret är ett myndighetsregister. I regeringens proposition med förslag till lag om ett positivt kreditupplysningsregister motiverades bedömningen av de betydande risker som hänför sig till behandlingen av kreditupplysningar särskilt med att behandlingen av personuppgifter i samband med det positiva kreditupplysningsregistret innebär omfattande behandling av personuppgifter som kan ha betydande konsekvenser för den fysiska personen. På samma sätt som uppgifter om betalningsstörningar används även positiva kreditupplysningar för att bedöma en persons kreditvärdighet och betalningsförmåga, men de kan inverkan antingen positivt eller negativt på kreditbeslutet. Fysiska personers kreditupplysningar kan också i omfattande utsträckning lämnas ut till kreditgivare samt till de myndigheter som övervakar kreditmarknaden och till Statistikcentralen. För den konstitutionella bedömningen är det dessutom av betydelse att till skillnad från många uppgifter om betalningsstörningar, som är allmänt tillgängliga i offentliga register, är uppgifterna i det positiva kreditupplysningsregistret sekretessbelagda. De ger också information om en fysisk persons tillgångar. Genom de föreslagna ändringarna kommer registret att innehålla mer omfattande information med anknytning till bostadstillgångar än tidigare, trots att alla detaljer inte lämnas ut till kreditgivarna. Med beaktande av dessa synpunkter bör positiva kreditupplysningar bedömas från samma utgångspunkter som sådana uppgifter som EU-domstolen bedömt som känsliga. Åtminstone en del av uppgifterna i det positiva kreditupplysningsregistret kan klarare än tidigare betraktas som känsliga. Denna karakterisering är av betydelse för till vilka delar och med vilken noggrannhet det är nödvändigt att föreskriva om registrets informationsinnehåll på lagnivå. Karakteriseringen är också av betydelse för de föreslagna bestämmelserna om utlämnande av kreditupplysningar, när man bedömer vilka detaljer som det är motiverat och nödvändigt att lämna ut till kreditgivarna för ett ändamål som anges i lagen.

I enlighet med artikel 8 och skäl 28 i ingressen i direktiv 2008/48/EG om konsumentkreditavtal ska kreditgivaren innan kreditavtalet ingås göra en bedömning av konsumentens kreditvärdighet, på grundval av tillräckliga uppgifter som i förekommande fall erhållits ur privata eller offentliga databaser. I enlighet med artiklarna 18.1 och 21.1 samt skälen 55 och 59 i ingressen i direktiv 2014/17 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet ska kreditgivaren göra en grundlig bedömning av konsumentens kreditvärdighet och ha tillgång till kreditupplysningsregister. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditgivarna enligt dessa direktiv har tillgång till databaser som används för att bedöma konsumenters kreditvärdighet. Det positiva kreditupplysningsregistret är en av dessa databaser, och det är en väsentlig och tillförlitlig källa för att kontrollera uppgifter som påverkar kreditvärdigheten. Syftet med skyldigheten enligt direktiven 2008/48 och 2014/17 att bedöma konsumenternas kreditvärdighet, som har genomförts genom bestämmelser i den gällande konsumentskyddslagen, är inte endast att skydda kreditsökanden utan också att garantera att hela kreditsystemet fungerar oklanderligt. Det är också väsentligt att de myndigheter som övervakar kreditmarknaden har tillgång till uppgifter som är nödvändiga för att de ska kunna sköta sina uppgifter.

Det föreslås att till lagen fogas mera detaljerade bestämmelser om ändamålet med en kredit som registreras i registret. De aktuella bestämmelserna ingår i statsrådets gällande förordning, som har utfärdats med stöd av lagens 33 §. Enligt den får närmare bestämmelser om de tekniska och innehållsmässiga detaljerna i fråga om de i 7–15 § avsedda uppgifter som registreras i det positiva kreditupplysningsregistret samt i fråga om de uppgifter som anmäls till registret med stöd av 19 § 1 och 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt bestämmelsernas ordalydelse ska ändamålet med en kredit inte anmälas till registret noggrannare än vad som för närvarande anmäls i enlighet med statsrådets förordning. Uppgift om ändamålet anmäls i fråga om engångskrediter och den lämnas ut till kreditgivare med en kreditupplysningsrapport för bedömning av en fysisk persons kreditvärdighet och betalningsförmåga, och den är central för

bedömning av de risker som hänför sig till den aktuella situationen då en kredit beviljas. Om en kredit som antecknats i registret har beviljats för flera ändamål som nämns i momentet, uttrycker den uppgift som ändamålet med krediten som anmälts till registret i allmänhet det huvudsakliga ändamålet med krediten. Uppgiften om ändamålet med krediten ger inte heller lika detaljerad information om konsumentbeteendet, såsom levnadssätt och konsumtionspreferenser, som t.ex. uppgifterna om transaktioner på bankkonton. Således föreslås inte att skyddet för privatlivet begränsas mera än vad som är nödvändigt och proportionerligt för att bedöma betalningsförmågan och riskerna i anslutning till beviljandet av kredit.

Trots att bemyndigandet att utfärda förordning täcker innehållet i de bestämmelser som lyfts in i lagen från förordningen som sådant, och bestämmelsernas innehållsmässiga detaljer kan tolkas som att de täcker även personuppgifter, uppfyller de inte kravet på att bestämmelser om behandlingen av känsliga personuppgifter ska vara på lagnivå, åtminstone i det fallet att ändamålet med en kredit i vissa fall som sådant eller i kombination med andra uppgifter ska bedömas som en känslig uppgift. Grundlagsutskottet har i sin utlåtanpraxis tagit uttrycklig ställning till att det går inte att föreskriva om rätt till behandling av känsliga personuppgifter genom ett bemyndigande att genom förordning utfärda bestämmelser på punkter som är viktiga med hänsyn till personuppgifterna (t.ex. GrUU 15/2018 rd, s. 42). Utifrån tolkningspraxis som gäller grundlagen förblir det dock oklart huruvida genom förordning får utfärdas bestämmelser som ger rätt till behandling av personuppgifter om det inte är fråga om känsliga uppgifter.

Med beaktande av att det genom regeringens proposition föreslås att informationsinnehållet i det positiva kreditupplysningsregistret ska utvidgas, ger uppgifterna i registret hur som helst som helhet mera detaljer än tidigare om en fysisk persons ekonomiska ställning. Däremot föreslås det inga ändringar i antalet som har rätt till uppgifter eller i detaljerna i anslutning till erhållandet av uppgifter med undantag av att statens specialfinansieringsbolag tillfogas som en aktör som har rätt att få uppgifter. På motsvarande sätt som i nuläget ska uppgifterna också lämnas ut med samma innehåll till alla kreditgivare som hör till konsumentskyddslagens tillämpningsområde. Kreditgivarna får emellertid inte heller i fortsättningen uppgifter som specificerar krediterna närmare ur registret. Från och med våren 2026 intas i registret andra krediter som beviljats fysiska personer i enlighet med de gällande bestämmelserna, och ur registret börjar också uppgifter lämnas ut till de kreditgivare som beviljar dessa krediter. Med beaktande av den ovannämnda bedömningen av att uppgifter i det positiva kreditupplysningsregistret kan vara känsliga uppgifter och den omfattande behandling av personuppgifter som hänför sig till det positiva kreditupplysningsregistret, föreslås att till lagen fogas bestämmelser om skyldighet för kreditgivarna att identifiera kreditsökanden innan kreditgivaren inhämtar en kreditupplysningsrapport ur registret. Syftet med den föreslagna nya skyddsåtgärden är att minska risken för missbruk av kreditupplysningar och personbeteckningar och samtidigt effektivisera skyddet för privatlivet och för personuppgifter. Skyldigheten gäller alla kreditgivare som inhämtar uppgifter ur det positiva kreditupplysningsregistret.

Strävan med den föreslagna ändringen, genom vilken bestämmelserna om ändamålet med krediter flyttas från förordningen till lagen, är att säkerställa att kraven på att bestämmelserna ska ingå i lag samt vara detaljerade och noggrant avgränsade uppfylls. Dessa detaljer och den nya uppgiftskategori i registret som nämns nedan ingick dock inte i det lagförslag som låg till grund för grundlagsutskottets bedömning av om de allmänna förutsättningarna för att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna föreligger, och EU-domstolens ovannämnda dom som gäller kreditupplysningar har meddelats efter det att lagen stiftades.

Kravet på ändamålsbegränsning

Enligt artikel 5.1 b i den allmänna dataskyddsförordning ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Av EU-domstolens rättspraxis följer att detta krav dels innebär att dessa ändamål ska ha bestämts vid den tidpunkt då personuppgifterna samlas in, dels att ändamålen med behandlingen ska framgå klart, samt att dessa ändamål måste garantera en laglig behandling av personuppgifterna, i den mening som avses i artikel 6.1 i förordning 2016/679. Den omständigheten att den personuppgiftsansvarige, i en nyskapad databas, registrerar och lagrar personuppgifter som redan förekommer i en annan databas utgör en senare behandling av dessa uppgifter. (se t.ex. dom av den 20 oktober 2022, C-77/21, Digi Távközlési és Szolgáltató Kft., nedan ”Digi”, punkterna 27 och 29) Domstolen har ansett att frågan huruvida den senare behandlingen av personuppgifter är förenlig med de ändamål för vilka uppgifterna ursprungligen samlades in endast uppkommer för det fall att ändamålen med den senare behandlingen inte är identiska med ändamålen med den ursprungliga insamlingen. Domstolen har dessutom ansett att den princip om ändamålsbegränsning som föreskrivs i artikel 5.1 b i den allmänna dataskyddsförordningen inte utgör hinder mot att den personuppgiftsansvarige – i en databas som skapats för att utföra tester och åtgärda fel – registrerar och lagrar personuppgifter som tidigare samlats in och lagrats i en annan databas, förutsatt att en sådan senare behandling är förenlig med de särskilda ändamål för vilka personuppgifterna ursprungligen samlades in. (Digi-domen, punkterna 34 och 45) Vid sidan av ändamålsbegränsning har domstolen fäst uppmärksamhet vid principen om uppgiftsminimering enligt artikel 5.1 c, som kräver att uppgifter ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Domstolen har i detta sammanhang också fäst uppmärksamhet vid att i fall där endast en del av personuppgifterna är nödvändiga måste man överväga att besluta om ytterligare åtgärder för att skydda personuppgifterna – som till exempel pseudonymisering i den mening som avses i artikel 4 led 5 i den allmänna dataskyddsförordningen – eller andra åtgärder som syftar till att minimera den begränsning av rätten till skydd av personuppgifter som ett beslut om edition av en sådan handling utgör. (dom av den 2 mars 2023, C-268/21, Norra Stockholm Bygg, punkterna 54 och 56)

Grundlagsutskottet har av hävd vid sidan om kravet på nödvändighet i fråga om behandling av känsliga uppgifter betonat i synnerhet kravet på ändamålsbegränsning. Utskottet har ansett det möjligt att göra bara exakt avgränsade och mycket små undantag från det kravet. Bestämmelserna får inte heller leda till att någon annan verksamhet än den som är förknippad med det ursprungliga ändamålet blir det huvudsakliga ändamålet eller ens ett viktigt ändamål (se GrUU 37/2024 rd, stycke 14, GrUU 40/2021 rd, s. 5 stycke 15, GrUU 15/2018 rd, s. 45, GrUU 1/2018 rd, s. 4 och GrUU 14/2017 rd, s. 5—6). När behandling av personuppgifter tillåts för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med dem måste man dessutom beakta de krav som följer av EU:s allmänna dataskyddsförordning, särskilt av artiklarna 6.4 och 23. En lagstiftningsåtgärd som ingriper i den registrerades rättigheter och som begränsar kravet på ändamålsbegränsning ska särskilt utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1, såsom skydd av den registrerade eller en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse. Ett sådant mål av generellt allmänt intresse kan vara särskilt ett av unionens eller en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen. I regleringen är det dessutom nödvändigt att beakta att uppgifterna eventuellt kan vara känsliga (dom av den 7 december 2023, förenade målen C-26/22 och C-64/22, Schufa Holding, punkt 73).

Det föreslås att till lagen om ett positivt kreditupplysningsregister fogas en ny 13 a § om de uppgifter i fråga om enskilda aktieägars kreditansvar i husbolagslån som ska registreras i registret. Det är fråga om en ny uppgiftskategori och uppgifterna överförs från bostadsdatasystemet, där det informationsinnehåll som är av betydelse för ändamålen med det positiva kreditupplysningsregistret baserar sig på bestämmelserna om ekonomiska uppgifter

som förs in i besittningsobjektsregistret i 13 a § i lagen om ett bostadsdatasystem. De ekonomiska uppgifterna i besittningsobjektsregistret gäller bolagslån, inklusive uppgifter om huruvida och på vilket sätt krediten fördelar sig på aktiegrupper i bolaget. I motiveringen till lagstiftningsordning i regeringens proposition med förslag till ändring av vissa lagar som gäller bostadsdatasystemet har man beaktat grundlagsutskottets tidigare bedömningar av kreditupplysningarnas karaktär samt de risker som hänför sig till behandlingen (RP 168/2022 rd, s.77).

Enligt 2 § i lagen om ett bostadsdatasystem är bostadsdatasystemet avsett att tillgodose behov i fråga om omsättning av aktier som medför besittningsrätt till en lägenhet, förvaltning av säkerheter samt annan med detta jämförbar verksamhet samt bolagsförvaltningens och dess aktieägars behov i fråga om erhållande av information. Med hjälp av systemet tas det dessutom fram information för forskning och statistikföring samt för andra informationsbehov i samhället. För skötseln av de uppgifter som anges i 2 kap. i lagen om ett bostadsdatasystem och för ordnande av informationstjänster ska Lantmäteriverket föra ett register (besittningsobjektsregistret), som det föreskrivs om i lagens 13 §. Dessa syften med bostadsdatasystemet bestämmer också ändamålet med de personuppgifter som eventuellt hänför sig till de ekonomiska uppgifterna om bolaget. Förvaltningsobjektsregistrets informationsinnehåll preciseras i lagens 13 a §, där man redan har beaktat behovet av att senare överföra uppgifter om enskilda aktieägars kreditandelar till det positiva kreditupplysningsregistret. För att beakta att åtminstone en del av kreditupplysningarna i det positiva kreditupplysningsregistret ska betraktas som känsliga uppgifter föreslås att framtagande av de uppgifter som krävs för det positiva kreditupplysningsregistret ska anges som ett uttryckligt syfte med besittningsobjektsregistret. Syftet med det positiva kreditupplysningsregistret är att säkerställa att det finns tillgång till tillförlitliga kreditupplysningar särskilt vid bedömning av kreditvärdigheten vid kreditgivning samt vid uppföljning och övervakning av den finansiella stabiliteten och kreditmarknaden. Dessa utgör också de ändamål för vilka kreditupplysningar som gäller fysiska personer får lämnas ut ur registret. Det positiva kreditupplysningsregistret innehåller endast kreditupplysningar som gäller fysiska personer. I bostadsdatasystemet förs i sin tur in uppgifter om bolagslån.

Behovet av att överföra uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar från bostadsdatasystemet till det positiva kreditupplysningsregistret har beaktats genom att föreskriva om rätt för Inkomstregisterheten vid Skatteförvaltningen att få uppgifter i 19 § i lagen om ett bostadsdatasystem. Enligt paragrafens 3 mom. har en personuppgiftsansvarig som avses i 2 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister trots sekretessbestämmelserna rätt att utan användningstillstånd ur bostadsdatasystemet med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat för ändamålet lämpligt sätt få de uppgifter som är nödvändiga för att föra det positiva kreditupplysningsregistret. Genom ovannämnda ändring av 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem säkerställs att behandlingen av uppgifter om enskilda aktieägars kreditansvar i husbolag och av sådana uppgifter för att specificera aktieägaren som har koppling till dem har ett nära samband med det ändamål för vilket uppgifterna överförs. Ändringen är nödvändig för vid dataöverföringarna mellan de två systemen är det i praktiken fråga om det huvudsakliga ändamålet med de uppgifter som förts in i besittningsobjektsregistret. Trots att det ändamål som föreslås bli tillfogat framgår uttryckligen av motiveringen till den gällande lagen, och är en del av syftet enligt 2 § i lagen om ett bostadsdatasystem att betjäna samhällets informationsbehov, är det nödvändigt med en mera noggrant avgränsad bestämmelse om saken för att beakta att kreditupplysningar eventuellt kan vara känsliga uppgifter.

I de bestämmelser i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister som gäller de uppgifter som ska registreras i registret beaktas samtidigt syftet enligt 19 § i lagen om ett bostadsdatasystem att begränsa den personuppgiftsansvariges rätt att få uppgifter till de uppgifter som är

nödvändiga för att föra det positiva kreditupplysningsregistret, så att det föreskrivs detaljerat och uttömmande om de uppgifter som ska registreras i registret. Till kreditgivare lämnas dessutom med en kreditupplysningsrapport endast ut de uppgifter som bedöms vara nödvändiga för bedömning av en fysisk persons kreditvärdighet. På motsvarande sätt som i nuläget föreskrivs det också uttömmande om de uppgifter som lämnas ut med kreditupplysningsrapporter. Till kreditgivaren lämnas inte ut t.ex. sådana uppgifter som kan avslöja en fysisk persons bostadsort, såsom uppgifter som specificerar husbolaget. För en del myndighetsändamål ska dessutom de uppgifter som hör till den nya uppgiftskategorin lämnas ut i starkt pseudonymiserad form.

De enskilda aktieägarnas skuldandelar i lån som husbolag tagit utgör upp till 13 procent av hushållens skulder, och olika skulder som hänför sig till boendet utgör totalt tre fjärdedelar av alla skulder. Till denna del har hushållens skuldsättning fortsatt att växa, och den senaste tidens utveckling på kreditmarknaden och den kraftiga räntehöjningen har bidragit till att hushållens levnadskostnader har stigit. Hushållens oro för andelarna i husbolagslån har i utredningar om saken gällt i första hand husbolagslån som tagits för nybyggande, vilkas användning har ökat särskilt i hushållens finansiering av boendet. Risker hänför sig till bl.a. det skuldsättningsätt som husbolagslånen möjliggör för hushållen och som avviker från de traditionella bostadslånen, eftersom det också kan öka incitamenten för hushållen att skuldsätta sig. Dessutom befinner sig de gäldenärer som inte har betalat bort sina aktieägarspecifika kreditansvar genom att t.ex. ta in dem som en del av sitt bostadslån, utan betalar dem i form av kapitalvederlag, för närvarande i en annorlunda ställning vid bedömning av kreditvärdigheten.

Genom de föreslagna lagändringarna åtgärdas den största bristen i registrets informationsinnehåll som hänför sig till registeruppgifternas täckning. På det sätt som grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande om lagen kan det positiva kreditupplysningsregistrets mål att förhindra överskuldsättning och trygga den finansiella stabiliteten också i detta regleringssammanhang anses godtagbara med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 28/2022 rd, stycke 7, se också GrUU 28/2012 rd, s. 2/II, GrUU 42/2006 rd, s. 4, GrUU 12/2002 rd, s. 2/II, GrUU 5/2002 rd, s. 2/II). Den föreslagna utvidgningen är nödvändig för att säkerställa att kreditgivarna får så heltäckande uppgifter som möjligt även i fråga om enskilda aktieägars skuldandelar i husbolagslån. Genom att lägga till dessa uppgifter tryggas dessutom fysiska persons rätt att bli bedömda på lika grunder och utifrån riktiga och relevanta uppgifter, när kreditgivarna har tillgång till heltäckande uppgifter från en tillförlitlig källa för bedömning av konsumenternas kreditvärdighet. Regleringens syfte är att effektivare förebygga överskuldsättning och skydda konsumenternas mot överskuldsättning efter det att registrets informationsinnehåll färdigställts vad utvidgningen beträffar, med beaktande av att skulder som hänför sig till boendet utgör en betydande del av fysiska personers skulder.

Det finns ett motiverat och godtagbart skäl att använda kreditupplysningar för de ändamål som anges i lagen, och det föreskrivs fortfarande detaljerat och noggrant avgränsat om saken. Den föreslagna regleringen uppfyller inte bara de allmänna förutsättningarna för begränsning av skyddet för privatlivet utan också kraven i artikel 23 i den allmänna dataskyddsförordningen att en begränsning av den registrerades rättigheter ska vara godtagbar. Med tanke på bedömningen av bestämmelsernas proportionalitet är dessutom arten av de uppgifter som lämnas ut av betydelse i enlighet med artikel 6.4 c i dataskyddsförordningen. Det positiva kreditupplysningsregistret ska inte heller i fortsättningen innehålla sådana särskilda kategorier av personuppgifter eller sådana personuppgifter om fällande domar i brottmål och överträdelser som avses i dataskyddsförordningen. Trots begränsningarna av de uppgifter som lämnas ut har den omfattande möjligheten att lämna ut kreditupplysningar konsekvenser för den registrerade på det sätt som avses i artikel 6.4 d. Att de lämnas ut till kreditgivarna har också betydande konsekvenser vid ansökan om kredit.

Med beaktande av de ovannämnda synpunkterna på de finländska hushållens skuldsättningsstruktur, är det med tanke på de kreditrisker som är förknippade med kreditgivning nödvändigt att behandla uppgifter som gäller enskilda aktieägares kreditansvar i husbolagslån, även med beaktande av lagens syfte att säkerställa tillgången till tillförlitliga och så heltäckande positiva kreditupplysningar som möjligt och behovet av att bemöta personer som skuldsatt sig på olika sätt likvärdigt. Den föreslagna ändringen av 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem säkerställer att senare behandling av de uppgifter som överförs från systemet är förenlig med den ursprungliga behandlingen på det sätt som EU-domstolen har förutsatt. Genom detaljerade och noggrant avgränsade bestämmelser i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister säkerställs samtidigt att behandlingen fortfarande som helhet uppfyller det krav på nödvändighet och proportionalitet som ställs i artiklarna 6.4 och 23.1 i dataskyddsförordningen. Med beaktande av EU-domstolens senare tolkningspraxis är det dock nödvändigt att få även grundlagsutskottet bedömning av regleringens tillräcklighet i ljuset av den förändrade tolkningen.

Utlämnande av uppgifter

Lagförslaget innehåller bestämmelser om myndigheters utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Den föreslagna ändringen av 22 § innebär att en ny uppgiftskategori som lämnas ut till kreditgivare med kreditupplysningsrapporten är sådana uppgifter om enskilda delägars kreditansvar i husbolagslån som i enlighet med lagens 3 § är sekretessbelagda. I det positiva kreditupplysningsregistret registreras och ur det lämnas uppgifter som också är sekretessbelagda ut med stöd av bl.a. bestämmelserna om kreditinstitut. Trots att det inte föreslås att lagens 24 § ska ändras, ska också de myndigheter som nämns i den paragrafen ha rätt att få uppgifter som hör till den nya uppgiftskategorin under de förutsättningar som anges där.

I sina analyser av exakthet och innehåll har utskottet lagt särskild vikt vid huruvida de uppgifter som lämnas ut är av känslig art. Om de föreslagna bestämmelserna om överlåtelse av uppgifter har gällt också känsliga uppgifter, har det för vanlig lagstiftningsordning krävts att bestämmelserna preciseras så att de följer grundlagsutskottets ovan återgivna praxis för bestämmelser som rör rätten att trots sekretess få och lämna ut myndighetsuppgifter (se GrUU 15/2018 rd och t.ex. GrUU 38/2016 rd).

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna i förhållande till skyddet för privatlivet och för personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bl.a. vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut information kan gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 17/2016 rd, s. 2–3, och de utlåtanden som det hänvisas till där). Samtidigt har utskottet inte ansett att mycket vaga och ospecificerade rättigheter att få uppgifter är möjliga ur grundlagssynvinkel ens i sådana fall där de är knutna till nödvändighetskriteriet (se t.ex. GrUU 19/2012 rd).

Vid utlämnande av uppgifter till andra kreditgivare har man beaktat att kreditupplysningsrapporterna inte avslöjar företagshemligheter och inte t.ex. uppgifter som specificerar enskilda kreditgivare. Kreditgivarna får inte heller i fortsättningen noggrannare detaljer om ändamålet med krediterna än typen av kredit. I lagens 22 § specificeras på ett noggrant avgränsat och uttömmande sätt de nya uppgifter som lämnas ut till kreditgivare för bedömning av kreditsökandens kreditvärdighet. Det föreslås också att uppgifterna uppräknas på

ett uttömmande sätt i det nya 22 § 4 mom. i stället för att utlämnandet av uppgifter skulle vara bundet till nödvändighetskriteriet i de föreslagna bestämmelserna. För att beakta att behandlingen av kreditupplysningar är förenad med betydande risker med tanke på skyddet för den registrerades privatliv och personuppgifter, avgränsas de uppgifter som syns i kreditupplysningsrapporterna till sådana uppgifter som ska betraktas som nödvändiga för kreditgivarna uttryckligen vid bedömning av kreditvärdigheten. Till kreditgivarna lämnas inga sådana uppgifter ut som kan avslöja t.ex. en fysisk persons hemadress, om kreditupplysningsrapporten hamnar hos en sådan aktör som inte har rätt att få informationen. Ett mer omfattande informationsinnehåll visas dock för personen själv i e-tjänsten för fysiska personer.

Trots sekretessbestämmelserna får ur registret lämnas ut uppgifter om enskilda aktieägarens kreditansvar i husbolagslån även till de myndigheter som nämns i lagens 24 §. Myndigheternas rätt att få information är i lagen bunden till kravet på att uppgifterna är nödvändiga för dessa uppdrag, och det är möjligt att lämna ut uppgifter för enskilda myndighetsuppdrag som det föreskrivs om i lag. De uppgifter som lämnas ut till myndigheter specificeras dock inte närmare i lagen. De myndigheter som använder uppgifterna får dock tillgång till dem huvudsakligen i starkt pseudonymiserad form på motsvarande sätt som i nuläget med undantag för Statistikcentralen, för vars del statistiklagstiftningen tillämpas på skyddet av uppgifter, samt konsumentombudsmannen, som behöver identifierande uppgifter för enskilda tillsynsändamål. Bestämmelserna om Statistikcentralen har preciserats genom lag 116/2024, så att kravet på att uppgifterna ska vara nödvändiga framgår uttryckligen också av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister, trots att det även av statistiklagen följer ett krav på att uppgifter som inhämtas ur andra myndigheters register ska vara nödvändiga.

De föreslagna och gällande bestämmelserna om myndigheternas utlämnande av sekretessbelagda uppgifter bedöms med beaktande av vad som anförts ovan vara förenliga med grundlagsutskottets utlåtandepraxis och uppfylla kraven i 10 § i grundlagen.

Genom de föreslagna lagändringarna bedöms också bestämmelserna om det positiva kreditupplysningsregistret som helhet uppfylla kravet på att en begränsning av skyddet för privatlivet ska vara nödvändig och proportionerlig, med beaktande av det motiverade samhälleliga behov som hänför sig till den föreslagna utvidgningen.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Regeringen anser det dock önskvärt att grundlagsutskottet ger ett utlåtande i frågan.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022) 19 § 4 mom. och 21 § 6 mom.,
ändras det inledande stycket i 6 § 1 mom., 7 §, 16 § 1 mom. 2 punkten, det inledande stycket i 21 § 2 mom., 21 § 7 mom., 22 och 32 § samt 34 § 1 mom., av dem 22 och 32 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 116/2024, samt
fogas till lagen nya 13 a och 23 a § som följer:

6 §

Uppgifter om krediter

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i 7–13 § avsedda uppgifter om enligt avtal beviljade

7 §

Uppgifter som registreras som basuppgifter om krediten

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om krediter som enligt 6 § ska registreras i registret följande basuppgifter om krediten:

- 1) den anmälningsskyldiges namn, det namn eller den bifirma som den anmälningsskyldige använder vid marknadsföringen samt företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, utländskt organisationsnummer,
- 2) kreditens nummer,
- 3) uppgift om huruvida det är fråga om en kredit som den anmälningsskyldige lämnat i egenskap av kreditgivare eller en kredit som den anmälningsskyldige förmedlat i egenskap av förmedlare av person-till-person-lån,
- 4) antalet gäldenärer,
- 5) datum för ingående av kreditavtalet,
- 6) uppgift om huruvida det är fråga om en engångskredit eller en fortlöpande kredit,
- 7) uppgift om huruvida det är fråga om ett hyresavtal eller ett annat sådant avtal som ger konsumenten besittningen till en vara, om varans kontantpris och kreditkostnaderna enligt avtalsvillkoren ska betalas under hyresperioden eller om det framgår av villkoren att konsumenten kan bli ägare till varan på annat sätt när avtalet går ut (*leasingavtal*),
- 8) kreditvalutan,
- 9) i fråga om konsumentkrediter uppgift om huruvida det är fråga om en kredit som omfattas av 7 eller 7 a kap. i konsumentskyddslagen samt huruvida det är fråga om en sådan nyttighetsbunden kredit som avses i 7 kap. 7 § 3 punkten i den lagen,
- 10) uppgift om huruvida det är fråga om en annan kredit än en konsumentkredit,
- 11) engångskostnader som ska betalas i samband med ingåendet av kreditavtalet,

12) uppgift om att krediten har överförts samt mottagarens företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, mottagarens namn och utländska organisationsnummer,

13) uppgift om kreditavtalets upphörande och datum för detta.

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om engångskrediter utöver vad som föreskrivs i 1 mom. följande uppgifter:

- 1) kreditens ändamål,
- 2) amorteringssätt och amorteringsintervall,
- 3) beviljat och lyft kreditbelopp,
- 4) den sista förfallodagen enligt betalningsprogrammet, om den är känd.

[Som ett i 2 mom. 1 punkten avsett ändamål med en engångskredit registreras i det positiva kreditupplysningsregistret något av följande:]

- 1) bostadskredit,
- 2) bostadskredit för förvärv av en första bostad,
- 3) bostadskredit för förvärv av en fritidsbostad,
- 4) bostadskredit för förvärv av en placeringsbostad,
- 5) studielån,
- 6) konsumentkredit för förvärv av ett trafikmedel,
- 7) annan konsumentkredit,
- 8) kredit för näringsverksamhet,
- 9) annan kredit.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom. anges som ändamål med en fordran som avses i 17 § borgensfordran på studielån.

Med bostadskredit avses i 3 mom. 1–4 punkten en i 7 a kap. 3 § 1 mom. 2 punkten i konsumentskyddslagen avsedd bostadskredit och dessutom en sådan konsumentkredit för renovering av en bostadslägenhet, en bostadsfastighet eller ett bostadshus där andelar i en sammanslutning som ger rätt att besitta en bostadslägenhet, en bostadsfastighet eller nyttjanderätten till en fastighet inklusive byggnader lämnas som säkerhet för krediten. Med trafikmedel avses i 3 mom. 6 punkten ett trafikmedel som ska registreras i det trafik- och transportregister som avses i lagen om transportservice (320/2017), inklusive eventuell tilläggsutrustning.

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om fortlöpande krediter utöver vad som föreskrivs i 1 mom. följande uppgifter:

- 1) kreditgräns,
- 2) det kreditbelopp som lyfts kalenderdagen efter den månatliga förfallodagen eller, om en månatlig förfallodag saknas, månadens sista kalenderdag samt värderingsdagen för det kreditbelopp som lyfts.

Inkomstregisterenheten har rätt att uppdatera och kontrollera uppgifterna i det positiva kreditupplysningsregistret om en anmälningsskyldig utifrån uppgifterna i handelsregistret och företags- och organisationsdatasystemet.

13 a §

Uppgifter om kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om de aktiegrupper till vilka hänför sig ansvar för krediter som bolaget lyft följande uppgifter som förts in i det bostadsdatasystem som avses i lagen om ett bostadsdatasystem (1328/2018):

- 1) bolagets företags- och organisationsnummer,
- 2) aktiegruppens aktiegruppsbeteckning,
- 3) aktielägenhetens nummer eller beteckning,
- 4) ägarens ägarandel i aktiegruppen och antalet ägare,

5) det sammanlagda beloppet av det primära kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen och datum för beräkningen av det,

6) det sammanlagda beloppet av det kapitalvederlag som hänför sig till aktiegruppen och datum för när skyldigheten att betala vederlaget börjat eller börjar gälla,

7) uppgift om upphörande av det primära kreditansvar som aktieägaren ansvarar för i fråga om aktiegruppen.

Utöver de uppgifter som avses i 1 mom. registreras i det positiva kreditupplysningsregistret bolagets namn och hemort som förts in i företags- och organisationsdatasystemet.

Inkomstregisterenheten har rätt att komplettera och uppdatera uppgifter utifrån uppgifterna i företags- och organisationsdatasystemet.

16 §

Anmälningsskyldighet

Skyldiga att anmäla uppgifter till det positiva kreditupplysningsregistret i fråga om konsumentkrediter och därmed jämförbara krediter är följande näringsidkare (*anmälningsskyldiga*):

2) kreditgivare och kreditförmedlare som antecknats i det register som avses i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (186/2023).

21 §

Utlämnande av uppgifter till kreditgivare

Trots sekretessbestämmelserna får i 22 § avsedda uppgifter dessutom lämnas ut ur registret till näringsidkare som avses i 16 § 1 och 2 mom. samt till specialfinansieringsbolag.

Skatteförvaltningen får meddela närmare föreskrifter om gränssnitt som avses i 5 mom.

22 §

Uppgifter som lämnas till kreditgivare

För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade basuppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

1) en persons personbeteckning,

2) det sammanlagda antalet kreditgivare som beviljat en person krediter och förmedlare av person-till-person-lån som förmedlat krediterna,

3) det sammanlagda antalet krediter som en person har,

4) det sammanlagda beloppet av den senast betalda amorteringen, räntorna och kostnaderna för en persons samtliga andra krediter i samma valuta än leasingavtal,

5) det sammanlagda beloppet av den senast betalda månatliga betalningsposten för en persons samtliga leasingavtal i samma valuta,

6) det sammanlagda antalet krediter där en person är borgensman.

För de ändamål som avses i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade kreditspecifika uppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

1) uppgift om huruvida det är fråga om en engångskredit eller en fortlöpande kredit samt om huruvida det är fråga om ett leasingavtal,

- 2) datum för ingående av kreditavtalet,
 - 3) antalet gäldenärer,
 - 4) kreditvalutan,
 - 5) gäldenärens företags- och organisationsnummer samt firma,
 - 6) i fråga om engångskrediter kreditens ändamål, sista förfallodag enligt betalningsprogrammet, beviljat och lyft kreditbelopp, kreditens saldo efter amorteringen, kreditens amorteringsintervall samt, om krediten betalas i en post eller om den sista betalningsposten enligt kreditavtalet är betydligt större än den regelbundna betalningsposten, kreditens amorteringssätt,
 - 7) i fråga om fortlöpande krediter uppgift om den kreditgräns som beviljats, det senast lyfta beloppet och värderingsdagen för krediten,
 - 8) uppgift om huruvida det ställts en säkerhet för krediten samt typen av säkerhet,
 - 9) i fråga om leasingavtal det datum då avtalet börjar gälla, om detta avviker från det datum då kreditavtalet ingicks, samt den avtalade slutliga köpesumman, om avtalet förutsätter inlösen,
 - 10) start- och slutdatum för en pågående amorteringsfri period eller en amorteringsfri period som infaller i framtiden,
 - 11) förfallodagen för en betalningspost som försenats med minst 60 dagar och beloppet av den obetalda betalningsposten samt uppgift om uppsägning av krediten, om krediten till följd av detta har förfallit till betalning i sin helhet,
 - 12) uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen.
- För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får det ur det positiva kreditupplysningsregistret lämnas ut sådana uppgifter som tagits fram utifrån anmälningarna från bostadsdatasystemet och som gäller det sammanlagda antalet sådana aktiegrupper som en person äger och till vilka hänför sig ansvar för krediter som bolaget lyft, samt dessutom följande uppgifter per aktiegrupp:
- 1) personens ägarandel i aktiegruppen och antalet ägare,
 - 2) det sammanlagda beloppet av det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen och datum för beräkningen av det,
 - 3) det sammanlagda beloppet av det kapitalvederlag som hänför sig till aktiegruppen och datum för när skyldigheten att betala vederlaget börjat eller börjar gälla i fråga om gällande och kommande vederlag,
 - 4) uppgift om vilka kreditansvar som hänför sig till aktiegrupper i samma bolag.
- I fråga om krediter som omfattas av ett betalningsprogram enligt 23 § i lagen om skuldsanering för privatpersoner eller av ett saneringsprogram som har fastställts enligt lagen om företagssanering får det trots sekretessbestämmelserna endast lämnas ut uppgifter som avses i 1 mom. 1–3 och 6 punkten och 2 mom. 5 och 12 punkten i denna paragraf samt uppgift om att krediten omfattas av ett sådant program.
- För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får det ur det positiva kreditupplysningsregistret lämnas ut sådana uppgifter om brutto- och nettointkomster som har beräknats enligt de uppgifter som mottagits ur inkomstregistret för de senaste 12 månaderna.
- För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får det ur det positiva kreditupplysningsregistret lämnas ut uppgift om ett i 15 § avsett frivilligt kreditförbud och om orsaken till anteckningen om förbudet.
- Om den person vars uppgifter begärs ur registret har avlidit, får trots sekretessbestämmelserna endast uppgift om personens död och dödsdagen lämnas ut ur registret.

23 a §

Skyldighet att identifiera fysiska personer

Den som inhämtar uppgifter om en fysisk person ur det positiva kreditupplysningsregistret för att använda dem för ändamål som anges i 21 § 1 eller 2 mom. ska identifiera personen och vid behov verifiera personens identitet innan uppgifterna inhämtas.

32 §

Bevaringstid för uppgifterna

De uppgifter som registrerats i det positiva kreditupplysningsregistret avförs ur registret enligt följande:

- 1) i fråga om engångskrediter de uppgifter som avses i 7–9 och 11 § samt 10 § 1 och 2 mom. och 14 § 4 mom. två år efter det att skyldigheten att betala krediten har upphört,
- 2) i fråga om fortlöpande krediter de uppgifter som avses i 7–9 § samt 10 § 1 och 3 mom. och 14 § 4 mom. två år efter det att kreditavtalet har löpt ut och skyldigheten att betala krediten har upphört,
- 3) de uppgifter som avses i 14 § 1 mom. två år efter att de registrerats i registret,
- 4) de uppgifter om dröjsmål med betalningen som avses i 12 §, när uppgiften om att dröjsmål med betalningen inte längre föreligger har överförts till registret, och uppgiften om uppsägning, när skyldigheten att betala en kredit som sagts upp har upphört,
- 5) de uppgifter som avses i 13 §, när tiden för betalningsprogrammet har löpt ut eller saneringsprogrammet har upphört eller när programmet har förfallit,
- 6) de uppgifter som avses i 13 a §, när det har anmälts att aktieägarens kreditansvar i aktiegruppen har upphört,
- 7) information om vilka uppgifter som lämnats ut med stöd av 15 och 21 § fem år efter den tidpunkt då uppgifterna lämnades ut,
- 8) andra i 15 § avsedda uppgifter än information om vilka uppgifter som lämnats ut, när anteckningen om frivilligt kreditförbud har avförts,
- 9) uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18.1 i den allmänna dataskyddsförordningen eller att dataombudsmannen har utfärdat ett föreläggande om begränsning av behandlingen, när det inte längre är nödvändigt att begränsa behandlingen.

34 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022. Bestämmelserna i 6 § 1 mom. 2 punkten och 16 § 2 mom. träder dock i kraft först den 1 december 2025 och bestämmelserna i 21 § 2 mom. 1 punkten träder i kraft först den 1 april 2026.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 13 a § och 32 § 6 punkten i denna lag tillämpas först från och med den 18 januari 2027 och bestämmelserna i 22 § 3 mom. först från och med den 1 april 2027.

2.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett bostadsdatasystem (1328/2018) det inledande stycket i 13 § 1 mom. som följer:

13 §

Besittningsobjektsregister

För skötseln av de uppgifter som anges i 2 kap., för ordnande av informationstjänster och för framtagande av de uppgifter som krävs för det positiva kreditupplysningsregistret ska Lantmäteriverket föra ett register (*besittningsobjektsregistret*) i vilket följande uppgifter förs in:

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om upphävande av 22 § 2 mom. 12 punkten i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022) 22 § 2 mom. 12 punkten, sådan den lyder i lag / .

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 8 maj 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Justitieminister Leena Meri

1.

Lag

om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022) 19 § 4 mom. och 21 § 6 mom.,
ändras det inledande stycket i 6 § 1 mom., 7 §, 16 § 1 mom. 2 punkten, det inledande stycket i 21 § 2 mom., 21 § 7 mom., 22 och 32 § samt 34 § 1 mom., av dem 22 och 32 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 116/2024, samt
fogas till lagen nya 13 a och 23 a § som följer:

Gällande lydelse

6 §

Uppgifter om krediter

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i 7–15 § avsedda uppgifter om enligt avtal beviljade

7 §

Uppgifter som registreras som basuppgifter om krediten

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om krediter som enligt 6 § ska registreras i registret följande basuppgifter om krediten:

- 1) den anmälningsskyldiges namn, det namn eller den bifirma som den anmälningsskyldige använder vid marknadsföringen samt företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, utländskt organisationsnummer,
- 2) kreditens nummer,
- 3) uppgift om huruvida det är fråga om en kredit som den anmälningsskyldige lämnat i egenskap av kreditgivare eller en kredit som den anmälningsskyldige förmedlat i egenskap av förmedlare av person-till-person-lån,
- 4) antalet gäldenärer,

Föreslagen lydelse

6 §

Uppgifter om krediter

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i 7–13 § avsedda uppgifter om enligt avtal beviljade

7 §

Uppgifter som registreras som basuppgifter om krediten

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om krediter som enligt 6 § ska registreras i registret följande basuppgifter om krediten:

- 1) den anmälningsskyldiges namn, det namn eller den bifirma som den anmälningsskyldige använder vid marknadsföringen samt företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, utländskt organisationsnummer,
- 2) kreditens nummer,
- 3) uppgift om huruvida det är fråga om en kredit som den anmälningsskyldige lämnat i egenskap av kreditgivare eller en kredit som den anmälningsskyldige förmedlat i egenskap av förmedlare av person-till-person-lån,
- 4) antalet gäldenärer,

Gällande lydelse

- 5) datum för ingående av kreditavtalet,
- 6) uppgift om huruvida det är fråga om en engångskredit eller en fortlöpande kredit,
- 7) uppgift om huruvida det är fråga om ett hyresavtal eller ett annat sådant avtal som ger konsumenten besittningen till en vara, om varans kontantpris och kreditkostnaderna enligt avtalsvillkoren ska betalas under hyresperioden eller om det framgår av villkoren att konsumenten kan bli ägare till varan på annat sätt när avtalet går ut (*leasingavtal*),
- 8) kreditvalutan,
- 9) i fråga om konsumentkrediter uppgift om huruvida det är fråga om en kredit som omfattas av 7 eller 7 a kap. i konsumentskyddslagen samt huruvida det är fråga om en sådan nyttighetsbunden kredit som avses i 7 kap. 7 § 3 punkten i den lagen,

10) engångskostnader som ska betalas i samband med ingäendet av kreditavtalet,

11) uppgift om att krediten har överförts samt mottagarens företags- och organisationsnummer, eller om sådant saknas, mottagarens namn och utländska organisationsnummer,

12) uppgift om kreditavtalets upphörande och datum för detta.

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om engångskrediter utöver vad som föreskrivs i 1 mom. följande uppgifter:

- 1) kreditens ändamål,
- 2) amorteringssätt och amorteringsintervall,
- 3) beviljat och lyft kreditbelopp,
- 4) den sista förfallodagen enligt betalningsprogrammet, om den är känd.

Föreslagen lydelse

- 5) datum för ingående av kreditavtalet,
- 6) uppgift om huruvida det är fråga om en engångskredit eller en fortlöpande kredit,
- 7) uppgift om huruvida det är fråga om ett hyresavtal eller ett annat sådant avtal som ger konsumenten besittningen till en vara, om varans kontantpris och kreditkostnaderna enligt avtalsvillkoren ska betalas under hyresperioden eller om det framgår av villkoren att konsumenten kan bli ägare till varan på annat sätt när avtalet går ut (*leasingavtal*),
- 8) kreditvalutan,
- 9) i fråga om konsumentkrediter uppgift om huruvida det är fråga om en kredit som omfattas av 7 eller 7 a kap. i konsumentskyddslagen samt huruvida det är fråga om en sådan nyttighetsbunden kredit som avses i 7 kap. 7 § 3 punkten i den lagen,

10) uppgift om huruvida det är fråga om en annan kredit än en konsumentkredit,

11) engångskostnader som ska betalas i samband med ingäendet av kreditavtalet,

12) uppgift om att krediten har överförts samt mottagarens företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, mottagarens namn och utländska organisationsnummer,

13) uppgift om kreditavtalets upphörande och datum för detta.

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om engångskrediter utöver vad som föreskrivs i 1 mom. följande uppgifter:

- 1) kreditens ändamål,
- 2) amorteringssätt och amorteringsintervall,
- 3) beviljat och lyft kreditbelopp,
- 4) den sista förfallodagen enligt betalningsprogrammet, om den är känd.

Som ett i 2 mom. 1 punkten avsett ändamål med en engångskredit registreras i det positiva kreditupplysningsregistret något av följande:

- 1) bostadskredit,
- 2) bostadskredit för förvärv av en första bostad,
- 3) bostadskredit för förvärv av en fritidsbostad,
- 4) bostadskredit för förvärv av en placeringsbostad,

Gällande lydelse

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om fortlöpande krediter utöver vad som föreskrivs i 1 mom. följande uppgifter:

- 1) kreditgräns,
- 2) det kreditbelopp som lyfts kalenderdagen efter den månatliga förfallodagen eller, om en månatlig förfallodag saknas, månadens sista kalenderdag samt värderingsdagen för det kreditbelopp som lyfts.

Inkomstregisterenheten har rätt att uppdatera och kontrollera uppgifterna i det positiva kreditupplysningsregistret om en anmälningsskyldig utifrån uppgifterna i handelsregistret och företags- och organisationsdatasystemet.

Föreslagen lydelse

- 5) studielån,
- 6) konsumentkredit för förvärv av ett trafikmedel,
- 7) annan konsumentkredit,
- 8) kredit för näringsverksamhet,
- 9) annan kredit.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom. anges som ändamål med en fordran som avses i 17 § borgensfordran på studielån.

Med bostadskredit avses i 3 mom. 1–4 punkten en i 7 a kap. 3 § 1 mom. 2 punkten i konsumentskyddslagen avsedd bostadskredit och dessutom en sådan konsumentkredit för renovering av en bostadslägenhet, en bostadsfastighet eller ett bostadshus där andelar i en sammanslutning som ger rätt att besitta en bostadslägenhet, en bostadsfastighet eller nyttjanderätten till en fastighet inklusive byggnader lämnas som säkerhet för krediten. Med trafikmedel avses i 3 mom. 6 punkten ett trafikmedel som ska registreras i det trafik- och transportregister som avses i lagen om transportservice (320/2017), inklusive eventuell tilläggsutrustning.

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om fortlöpande krediter utöver vad som föreskrivs i 1 mom. följande uppgifter:

- 1) kreditgräns,
- 2) det kreditbelopp som lyfts kalenderdagen efter den månatliga förfallodagen eller, om en månatlig förfallodag saknas, månadens sista kalenderdag samt värderingsdagen för det kreditbelopp som lyfts.

Inkomstregisterenheten har rätt att uppdatera och kontrollera uppgifterna i det positiva kreditupplysningsregistret om en anmälningsskyldig utifrån uppgifterna i handelsregistret och företags- och organisationsdatasystemet.

13 a §

Uppgifter om kreditansvar som hänför sig till aktielägenheter

I det positiva kreditupplysningsregistret registreras i fråga om de aktiegrupper till vilka hänför sig ansvar för krediter som

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bolaget lyft följande uppgifter som förts in i det bostadsdatasystem som avses i lagen om ett bostadsdatasystem (1328/2018):

1) bolagets företags- och organisationsnummer,

2) aktiegruppens aktiegruppstecken,

3) aktielägenhetens nummer eller beteckning,

4) ägarens ägarandel i aktiegruppen och antalet ägare,

5) det sammanlagda beloppet av det primära kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen och datum för beräkningen av det,

6) det sammanlagda beloppet av det kapitalvederlag som hänför sig till aktiegruppen och datum för när skyldigheten att betala vederlaget börjat eller börjar gälla,

7) uppgift om upphörande av det primära kreditansvar som aktieägaren ansvarar för i fråga om aktiegruppen.

Utöver de uppgifter som avses i 1 mom. registreras i det positiva kreditupplysningsregistret bolagets namn och hemort som förts in i företags- och organisationsdatasystemet.

Inkomstregisterenheten har rätt att komplettera och uppdatera uppgifter utifrån uppgifterna i företags- och organisationsdatasystemet.

16 §

Anmälningsskyldighet

Skyldiga att anmäla uppgifter till det positiva kreditupplysningsregistret i fråga om konsumentkrediter och därmed jämförbara krediter är följande näringsidkare (*anmälningsskyldiga*):

2) kreditgivare och kreditförmedlare som antecknats i det register som avses i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (853/2016).

19 §

16 §

Anmälningsskyldighet

Skyldiga att anmäla uppgifter till det positiva kreditupplysningsregistret i fråga om konsumentkrediter och därmed jämförbara krediter är följande näringsidkare (*anmälningsskyldiga*):

2) kreditgivare och kreditförmedlare som antecknats i det register som avses i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (186/2023).

19 §

Gällande lydelse

Anmälan av uppgifter till det positiva kreditupplysningsregistret

De uppgifter som omfattas av anmälningsplikten ska anmälas med hjälp av ett tekniskt gränssnitt.

Uppgifterna kan av grundad anledning anmälas också på något annat elektroniskt informationssäkert sätt.

21 §

Utlämnande av uppgifter till kreditgivare

Trots sekretessbestämmelserna får i 22 § avsedda uppgifter dessutom lämnas ut ur registret till näringsidkare som avses i 16 § 1 och 2 mom.

Uppgifterna lämnas ut via ett tekniskt gränssnitt i form av en kreditupplysningsrapport.

Uppgifterna kan av grundad anledning även lämnas ut på något annat elektroniskt informationssäkert sätt.

Skatteförvaltningen får meddela närmare föreskrifter om gränssnitt som avses i 5 mom. och om andra elektroniska informationssäkra sätt som avses i 6 mom.

22 §

Uppgifter som lämnas till kreditgivare

För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade basuppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

- 1) en persons personbeteckning,
- 2) det sammanlagda antalet kreditgivare som beviljat en person krediter och förmedlare av person-till-person-lån som förmedlat krediterna,
- 3) det sammanlagda antalet krediter som en person har,

Föreslagen lydelse

Anmälan av uppgifter till det positiva kreditupplysningsregistret

De uppgifter som omfattas av anmälningsplikten ska anmälas med hjälp av ett tekniskt gränssnitt.

4 mom. upphävs

21 §

Utlämnande av uppgifter till kreditgivare

Trots sekretessbestämmelserna får i 22 § avsedda uppgifter dessutom lämnas ut ur registret till näringsidkare som avses i 16 § 1 och 2 mom. samt till specialfinansieringsbolag.

Uppgifterna lämnas ut via ett tekniskt gränssnitt i form av en kreditupplysningsrapport

6 mom. upphävs

Skatteförvaltningen får meddela närmare föreskrifter om gränssnitt som avses i 5 mom.

22 §

Uppgifter som lämnas till kreditgivare

För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade basuppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

- 1) en persons personbeteckning,
- 2) det sammanlagda antalet kreditgivare som beviljat en person krediter och förmedlare av person-till-person-lån som förmedlat krediterna,
- 3) det sammanlagda antalet krediter som en person har,

Gällande lydelse

4) det sammanlagda beloppet av den senast betalda amorteringen, räntorna och kostnaderna för en persons samtliga andra krediter i samma valuta än leasingavtal,

5) det sammanlagda beloppet av den senast betalda månatliga betalningsposten för en persons samtliga leasingavtal i samma valuta,

6) det sammanlagda antalet krediter där en person är borgensman.

För de ändamål som avses i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade kreditspecifika uppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

1) uppgifter om huruvida det är fråga om en engångskredit eller en fortlöpande kredit samt om huruvida det är fråga om ett leasingavtal,

2) datum för ingående av kreditavtalet,

3) antalet gäldenärer,

4) kreditvalutan,

5) gäldenärens företags- och organisationsnummer samt firma,

6) i fråga om engångskrediter kreditens ändamål, sista förfallodag enligt betalningsprogrammet, beviljat och lyft kreditbelopp, kreditens saldo efter amorteringen, kreditens amorteringsintervall samt, om krediten betalas i en post eller om den sista betalningsposten enligt kreditavtalet är betydligt större än den regelbundna betalningsposten, kreditens amorteringssätt,

7) i fråga om fortlöpande krediter uppgift om den kreditgräns som beviljats, det senast lyfta beloppet och värderingsdagen för krediten,

8) uppgift om huruvida det ställts en säkerhet för krediten samt typen av säkerhet,

9) i fråga om leasingavtal det datum då avtalet börjar gälla, om detta avviker från det datum då kreditavtalet ingicks, samt den avtalade slutliga köpesumman, om avtalet förutsätter inlösen,

10) start- och slutdatum för en pågående amorteringsfri period eller en amorteringsfri period som infaller i framtiden,

11) förfallodagen för en betalningspost som försenats med minst 60 dagar och beloppet av den obetalda betalningsposten samt uppgift om uppsägning av krediten, om krediten till följd av detta har förfallit till betalning i sin helhet,

Föreslagen lydelse

4) det sammanlagda beloppet av den senast betalda amorteringen, räntorna och kostnaderna för en persons samtliga andra krediter i samma valuta än leasingavtal,

5) det sammanlagda beloppet av den senast betalda månatliga betalningsposten för en persons samtliga leasingavtal i samma valuta,

6) det sammanlagda antalet krediter där en person är borgensman.

För de ändamål som avses i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade kreditspecifika uppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

1) uppgift om huruvida det är fråga om en engångskredit eller en fortlöpande kredit samt om huruvida det är fråga om ett leasingavtal,

2) datum för ingående av kreditavtalet,

3) antalet gäldenärer,

4) kreditvalutan,

5) gäldenärens företags- och organisationsnummer samt firma,

6) i fråga om engångskrediter kreditens ändamål, sista förfallodag enligt betalningsprogrammet, beviljat och lyft kreditbelopp, kreditens saldo efter amorteringen, kreditens amorteringsintervall samt, om krediten betalas i en post eller om den sista betalningsposten enligt kreditavtalet är betydligt större än den regelbundna betalningsposten, kreditens amorteringssätt,

7) i fråga om fortlöpande krediter uppgift om den kreditgräns som beviljats, det senast lyfta beloppet och värderingsdagen för krediten,

8) uppgift om huruvida det ställts en säkerhet för krediten samt typen av säkerhet,

9) i fråga om leasingavtal det datum då avtalet börjar gälla, om detta avviker från det datum då kreditavtalet ingicks, samt den avtalade slutliga köpesumman, om avtalet förutsätter inlösen,

10) start- och slutdatum för en pågående amorteringsfri period eller en amorteringsfri period som infaller i framtiden,

11) förfallodagen för en betalningspost som försenats med minst 60 dagar och beloppet av den obetalda betalningsposten samt uppgift om uppsägning av krediten, om krediten till följd av detta har förfallit till betalning i sin helhet,

Gällande lydelse

12) uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen.

I fråga om krediter som omfattas av ett betalningsprogram enligt 23 § i lagen om skuldsanering för privatpersoner eller av ett saneringsprogram som har fastställts enligt lagen om företagssanering får det trots sekretessbestämmelserna endast lämnas ut uppgifter som avses i 1 mom. 1–3 och 6 punkten och 2 mom. 5 och 12 punkten samt uppgift om att krediten omfattas av ett sådant program.

För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får det ur det positiva kreditupplysningsregistret lämnas ut sådana uppgifter om brutto- och nettoinkomster som har beräknats enligt de uppgifter som mottagits ur inkomstregistret för de senaste 12 månaderna.

För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får det ur det positiva kreditupplysningsregistret lämnas ut uppgift om ett i 15 § avsett frivilligt kreditförbud och om orsaken till anteckningen om förbudet.

Om den person vars uppgifter begärs ur registret har avlidit, får trots

Föreslagen lydelse

12) uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen.

För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får det ur det positiva kreditupplysningsregistret lämnas ut sådana uppgifter som tagits fram utifrån anmälningarna från bostadsdatasystemet och som gäller det sammanlagda antalet sådana aktiegrupper som en person äger och till vilka hänför sig ansvar för krediter som bolaget lyft, samt dessutom följande uppgifter per aktiegrupp:

1) personens ägarandel i aktiegruppen och antalet ägare,

2) det sammanlagda beloppet av det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen och datum för beräkningen av det,

3) det sammanlagda beloppet av det kapitalvederlag som hänför sig till aktiegruppen och datum för när skyldigheten att betala vederlaget börjat eller börjar gälla i fråga om gällande och kommande vederlag,

4) uppgift om vilka kreditansvar som hänför sig till aktiegrupper i samma bolag.

I fråga om krediter som omfattas av ett betalningsprogram enligt 23 § i lagen om skuldsanering för privatpersoner eller av ett saneringsprogram som har fastställts enligt lagen om företagssanering får det trots sekretessbestämmelserna endast lämnas ut uppgifter som avses i 1 mom. 1–3 och 6 punkten och 2 mom. 5 och 12 punkten i denna paragraf samt uppgift om att krediten omfattas av ett sådant program.

För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får det ur det positiva kreditupplysningsregistret lämnas ut sådana uppgifter om brutto- och nettoinkomster som har beräknats enligt de uppgifter som mottagits ur inkomstregistret för de senaste 12 månaderna.

För de ändamål som anges i 21 § 1 och 2 mom. får det ur det positiva kreditupplysningsregistret lämnas ut uppgift om ett i 15 § avsett frivilligt kreditförbud och om orsaken till anteckningen om förbudet.

Om den person vars uppgifter begärs ur registret har avlidit, får trots

Gällande lydelse

sekretessbestämmelserna endast uppgift om personens död och dödsdagen lämnas ut ur registret.

Föreslagen lydelse

sekretessbestämmelserna endast uppgift om personens död och dödsdagen lämnas ut ur registret.

23 a §

Skyldighet att identifiera fysiska personer

Den som inhämtar uppgifter om en fysisk person ur det positiva kreditupplysningsregistret för att använda dem för ändamål som anges i 21 § 1 eller 2 mom. ska identifiera personen och vid behov verifiera personens identitet innan uppgifterna inhämtas.

32 §

Bevaringstid för uppgifterna

De uppgifter som registrerats i det positiva kreditupplysningsregistret avförs ur registret enligt följande:

1) i fråga om engångskrediter de uppgifter som avses i 7–9 och 11 § samt 10 § 1 mom., 10 § 2 mom. 5 punkten och 14 § 4 mom. två år efter det att skyldigheten att betala krediten har upphört,

2) i fråga om fortlöpande krediter de uppgifter som avses i 7–9 § samt 10 § 1 mom. och 14 § 4 mom. två år efter det att kreditavtalet har löpt ut och skyldigheten att betala krediten har upphört,

3) de uppgifter som avses i 10 § 2 mom. 1–4 punkten och 3 mom. samt 14 § 1 mom. två år efter att de registrerats i registret,

4) de uppgifter om dröjsmål med betalningen som avses i 12 §, när uppgiften om att dröjsmål med betalningen inte längre föreligger har överförts till registret, och uppgiften om uppsägning, när skyldigheten att betala en kredit som sagts upp har upphört,

5) de uppgifter som avses i 13 §, när betalningsprogrammet eller saneringsprogrammet har upphört eller förfallit,

6) information om vilka uppgifter som lämnats ut med stöd av 15 och 21 § fem år efter den tidpunkt då uppgifterna lämnades ut,

32 §

Bevaringstid för uppgifterna

De uppgifter som registrerats i det positiva kreditupplysningsregistret avförs ur registret enligt följande:

1) i fråga om engångskrediter de uppgifter som avses i 7–9 och 11 § samt 10 § 1 och 2 mom. och 14 § 4 mom. två år efter det att skyldigheten att betala krediten har upphört,

2) i fråga om fortlöpande krediter de uppgifter som avses i 7–9 § samt 10 § 1 och 3 mom. och 14 § 4 mom. två år efter det att kreditavtalet har löpt ut och skyldigheten att betala krediten har upphört,

3) de uppgifter som avses i 14 § 1 mom. två år efter att de registrerats i registret,

4) de uppgifter om dröjsmål med betalningen som avses i 12 §, när uppgiften om att dröjsmål med betalningen inte längre föreligger har överförts till registret, och uppgiften om uppsägning, när skyldigheten att betala en kredit som sagts upp har upphört,

5) de uppgifter som avses i 13 §, när tiden för betalningsprogrammet har löpt ut eller saneringsprogrammet har upphört eller programmet har förfallit,

6) de uppgifter som avses i 13 a §, när det har anmälts att aktieägarens kreditansvar i aktiegruppen har upphört,

7) information om vilka uppgifter som lämnats ut med stöd av 15 och 21 § fem år efter den tidpunkt då uppgifterna lämnades ut,

Gällande lydelse

7) andra i 15 § avsedda uppgifter än information om vilka uppgifter som lämnats ut, när anteckningen om frivilligt kreditförbud har avförts,

8) uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18.1 i den allmänna dataskyddsförordningen eller att dataombudsmannen har utfärdat ett föreläggande om begränsning av behandlingen, när det inte längre är nödvändigt att begränsa behandlingen.

34 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022. Bestämmelserna i 6 § 1 mom. 2 punkten, 16 § 2 mom. och 19 § 4 mom. träder dock i kraft först den 1 december 2025 och bestämmelserna i 21 § 2 mom. 1 punkten och 6 mom. träder i kraft först den 1 april 2026.

Föreslagen lydelse

8) andra i 15 § avsedda uppgifter än information om vilka uppgifter som lämnats ut, när anteckningen om frivilligt kreditförbud har avförts,

9) uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18.1 i den allmänna dataskyddsförordningen eller att dataombudsmannen har utfärdat ett föreläggande om begränsning av behandlingen, när det inte längre är nödvändigt att begränsa behandlingen.

34 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022. Bestämmelserna i 6 § 1 mom. 2 punkten och 16 § 2 mom. träder dock i kraft först den 1 december 2025 och bestämmelserna i 21 § 2 mom. 1 punkten träder i kraft först den 1 april 2026.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 13 a § och 32 § 6 punkten i denna lag tillämpas först från och med den 18 januari 2027 och bestämmelserna i 22 § 3 mom. först från och med den 1 april 2027.

2.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om ett bostadsdatasystem

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett bostadsdatasystem (1328/2018) det inledande stycket i 13 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

13 §

Besittningsobjektsregister

För skötseln av de uppgifter som anges i 2 kap. och för ordnande av informationstjänster ska Lantmäteriverket föra ett register (*besittningsobjektsregistret*) i vilket följande uppgifter förs in:

Föreslagen lydelse

13 §

Besittningsobjektsregister

För skötseln av de uppgifter som anges i 2 kap., för ordnande av informationstjänster *och för framtagande av de uppgifter som krävs för det positiva kreditupplysningsregistret* ska Lantmäteriverket föra ett register (*besittningsobjektsregistret*) i vilket följande uppgifter förs in:

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om vissa uppgifter som ska registreras i det positiva kreditupplysningsregistret

I enlighet med statsrådets beslut

1 §

Genom denna förordning upphävs 1 § i statsrådets förordning om vissa uppgifter som ska registreras i det positiva kreditupplysningsregistret (811/2022).

2 §

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Exempel på vy över uppgifter om kreditansvar i en kreditupplysningsrapport:

Bolag 1:

Antalet ägare i aktiegruppen	2
Personens ägarandel i aktiegruppen	1/4
Det sammanlagda beloppet av det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen	60.000,00
Datum för beräkningen av kreditansvaret	1.4.2024
Det sammanlagda beloppet av det kapitalvederlag som hänför sig till aktiegruppen	850,00
Datum för när skyldigheten att betala kapitalvederlaget börjat	1.4.2024

Exempel på vy över uppgifter om kreditansvar i e-tjänsten för registrerade:

Bolagets FO-nummer	1234567-8
Aktiegruppsbeteckning	ABC12D4EFGH67890
Husbolagets namn	Bostadsaktiebolag A
Lägenhetens nummer	A 12
Bolagets hemort	Borgå
Antalet ägare i aktiegruppen	2
Ägarandel	1/4
Det sammanlagda beloppet av det kreditansvar som hänför sig till aktiegruppen	60.000,00
Datum för beräkningen av kreditansvaret	1.4.2024
Det sammanlagda beloppet av det kapitalvederlag som hänför sig till aktiegruppen	850,00
Datum för när skyldigheten att betala kapitalvederlaget börjat	1.4.2024